

Møte torsdag den 16. mai kl. 10

President: Inge Lønning

Dagsorden (nr. 84):

1. Innstilling fra justiskomiteen om redningshelikoptertjenesten i fremtiden (Innst. S. nr. 156 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 44 (2000-2001))
2. Innstilling fra justiskomiteen om helikopter i politiet (Innst. S. nr. 155 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 51 (2000-2001))
3. Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal og Olav Gunnar Ballo om likestilling av ektefeller og samboere i forhold til arveloven (Innst. S. nr. 157 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:39 (2001-2002))
4. Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om tiltak for å bekjempe seksuelle misbruk av barn (Innst. S. nr. 166 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:45 (2001-2002))
5. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen om tiltak for å gjøre det lettere å drive fangst på kystsel og å øke fangstkvoteene på kystsel i de områdene der kystselen utgjør en trussel mot det økologiske mangfoldet og den økologiske balansen i naturen (Innst. S. nr. 143 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:65 (2001-2002))
6. Referat

Presidenten: Det foreligger fire permisjonssøknader:

- fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten John I. *Alvheim* i tiden fra og med 16. mai til og med 22. mai for å delta ved feiringen av Solgårdens 30-årsjubileum i Spania
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om velferdspermisjon for representanten Sigrun *Eng* torsdag 16. mai
- fra representantene Søren Fredrik *Voie* og Aud *Gaundal* om permisjon i tiden fra og med 21. mai til og med 23. mai – begge for å delta i Den 13. interparlamentariske EUREKA-konferansen i Aten

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Buskerud fylke: *Martin Kolberg*
For Nordland fylke: *May-Anne Brand*
For Telemark fylke: *Bård André Hoksrud*
For Nord-Trøndelag fylke: *Jon Olav Alstad*
3. *Martin Kolberg* innvelges i Lagtinget for den tid han møter for representanten *Sigrun Eng*.

Presidenten: *Martin Kolberg* og *Bård André Hoksrud* er til stede og vil ta sete.Statsråd *Odd Einar Dørum* overbrakte 1 kgl. proposisjon (se under Referat).**Presidenten:** Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet – om nødvendig – fortsetter utover den reglementsmessige tid, kl. 15, til dagens kart er ferdigbehandlet.

Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag – og det anses vedtatt.

Sak nr. 1

Innstilling fra justiskomiteen om redningshelikoptertjenesten i fremtiden (Innst. S. nr. 156 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 44 (2000-2001))**Presidenten:** Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Jan Arild Ellingsen (FrP) (ordfører for saken): I dag skal vi ferdigstille et arbeid som har ligget på vent en stund. Vi skal slutføre behandlingen av St.meld. nr. 44 for 2000-2001 om redningshelikoptertjenesten. Heldigvis ser jeg at det er en god del folk til stede i salen, og jeg har også lagt merke til at det er en god del folk på galleriet. Det betyr vel at dette er en melding som folk er opptatt av og bryr seg om. Det synes jeg denne meldingen har fortjent, for det er en historisk viktig sak vi behandler. Redningstjenesten kom i gang rundt 1970 og var i første omgang drevet av sivile, for deretter å bli overtatt av Forsvaret tidlig på 1970-tallet.

Det er en omfattende melding. Den tar for seg beredskap, den tar for seg reaksjonstider, den tar for seg basestruktur, ikke minst, og den tar for seg operatøransvar, og har således berørt mange personer og skapt et sterkt engasjement. Det har også ført til – skal vi si – en viss aktivitet mellom justiskomiteen og forsvarskomiteen, slik at begge har vært opptatt av å ivareta sine domener samtidig som saken ble kjørt. Det samme gjelder vel også departementene. Både Forsvarsdepartementet og Justisdepartementet har selvfølgelig også vært engasjert for å sikre at deres biter blir ivaretatt. Og ikke minst har 330-skvadronens miljø vært tydelig å se, og de har etter beste evne ivaretatt den profesjon de har. Det samme har skjedd fra mange sivile miljøer ute som har tatt kon-

takt med oss i komiteen gjennom skriv og på andre måter, og hatt innspill om hva de synes man måtte gjøre.

Det komiteen har vært opptatt av, er kvaliteten på tjenesten. Kvaliteten på tjenesten har vært det overordnede, og personlig mener jeg at sluttresultatet tilsier at man har kommet fram til løsninger som gir en kvalitativt vesentlig bedre tjeneste enn den vi har hatt.

Av de tingene man har sett på, er en endring i beredskapen. Det er slik at komiteen har gått inn for en oppgradering til 100 pst. beredskap på samtlige baser med unntak av Svalbard. Grunnen til at man har unntatt Svalbard, er at da bl.a. jeg var på Svalbard og snakket med det nye Svalbardrådet, de folkevalgte, og med Sysselmannen der oppe, fikk vi vite at de mener at de har et godt og funksjonelt system i dag som ivaretar deres behov. På den bakgrunn har komiteen funnet at vi aksepterer at man kjører videre på 90 pst. beredskap.

Et av de viktigste momentene som ligger i meldingen, er forholdet til reaksjonstid, at den nå endres fra 1 time til 15 minutter. Tidsfaktoren er det primære og ofte avgjørende når det står om å redde liv. Den endres nå til 15 minutter, og det er etter mitt skjønn, og sannsynligvis etter komiteens skjønn, en av de aller viktigste endringene som ligger i det forslaget vi behandler her. De nye helikopterene vil også gjøre det mulig å dekke større områder, og man vil kunne dekke opp det området som meldingen skisserte som ønskelig.

Et av de punktene det har vært store diskusjoner om, gjelder basemønsteret og operatørmønsteret. Basemønsteret er nå slik at man skal ha base på Svalbard, Bodø, Ørlandet, Sola, Rygge og på Nordvestlandet. Når det gjelder Nordvestlandet, har Fremskrittspartiets gruppe gått inn for at den nye basen på Nordvestlandet skal lokaliseres til Vigra. Det begrunner vi med at vi mener at det beste er å stasjonere helikopteret der av hensyn til nærheten til sykehuset i Ålesund, og ikke minst den erfaringen man har med å drive derfra. Med dette tar jeg opp vårt mindretallsforslag om lokalisering av basen på Nordvestlandet. Flertallet har gått inn for Florø, og mener at det totalt sett gir en bedre løsning. Det er det som ligger i flertallsinnstillingen.

Når det gjelder Finnmark, er det vel der det har vært størst diskusjon. Flertallet, bestående av Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, har sagt at man ønsker å vurdere å opprette ny redningsbase lokalisert til Hammerfest. Det som også er helt tydelig, er at dagens base på Banak skal drives til det er avklart om det eventuelt skal bygges en ny base. Det er det ingen tvil om, og det er det ingen grunn til å så tvil om.

Mindretallet, bestående av Arbeiderpartiet og SV, har sagt at de ønsker å opprettholde den organiseringen som er på Banak. Det har de begrunnet bl.a. med at de mener det er mest funksjonelt, og at det ivaretar lokalsamfunnet på en best mulig måte. Det som har vært det primære for flertallet, er at de lokale vurderingene ikke skal gå foran det som er det viktigste for tjenesten. Flertallet har derfor sagt at vi ønsker primært, av hensyn til innspill vi har fått, å flytte basen ut til Hammerfest.

Når det gjelder Svalbard, har komiteen også sagt at man ønsker en mer tydelig regnskapsføring i forholdet mellom Sysselmannen og det som er SAR-oppdrag. Det er tatt med i merknads form, og det regner vi med vil bli tydeliggjort heretter. Det samme gjelder treningstid, som er avgjørende for å opprettholde kvaliteten på tjenesten. Derfor må man ha det slik.

Når det gjelder medisinsk bemanning, er det et annet flertall, bestående av Arbeiderpartiet, SV og Fremskrittspartiet, som har sagt at legen skal være en del av besetningen om bord, en del av crewet. Det synes jeg også personlig er en kvalitativ heving som det står respekt av. Samtidig har flertallet åpnet for at det skal være slik at legen skal kunne utføre legemessig arbeid såfremt det ikke reduserer reaksjonstiden. Høyre og Kristelig Folkeparti har her ønsket å videreføre dagens ordning.

Når det gjelder krav til nye helikoptre, vil de være et av de store løftene som kommer. Det er klart at nye helikoptre vil senke vedlikeholdskostnadene, de vil ha utstyr som en del av dagens helikopterflåte overhodet ikke har, og således vil det bli en vesentlig bedre kvalitet. De vil gå fortere, de vil ha avising, de vil ha «Night Vision Goggles», de vil kvalitativt bli vesentlig bedre enn de vi har. Her er komiteen i hovedsak enig, med unntak av på ett punkt. Flertallet, bestående av Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, har sagt at de sivile helikopterene bør kunne ta inntil 25 nødstedte. Arbeiderpartiet og SV har sagt at man går for det som ligger i meldingen, og mener at 20 er et akseptabelt tall.

Videre har komiteen sluttet seg til at det skal opprettes et brukerforum for å ivareta bredden på interessespektret til de som er brukerne av denne tjenesten.

Det som blir viktig for å få dette funksjonelt, er at man har et godt system på funksjonaliteten i tjenesten. Det komiteen har vært opptatt av, er å presisere det overordnede ansvaret som ligger hos Justisdepartementet, og det kommer helt klart fram gjennom merknader der. Man må ha ett departement som samordner og kvalitetssikrer at dette blir bra. Det har man synliggjort gjennom behandlingen i komiteen, og presisert at Justisdepartementet skal ha en eksklusiv styringsrett til dette.

Når det gjelder operatøransvaret, er det vel der det har vært størst uenighet. Konklusjonen i det som ligger framme nå, er at flertallet, bestående av Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, går inn for at 330-skvadronen – altså Forsvaret – fremdeles skal ha operatøransvaret i Bodø, Ørlandet, Sola, Rygge og Banak inntil en eventuelt ny base etableres i Hammerfest. Det fører til at vi ønsker å konkurranseutsette – etter redningsfaglige kriterier – basen på Svalbard, som i dag er konkurranseutsatt og fungerer godt etter tilbakemeldinger vi har fått, basen på Nordvestlandet, som etter all sannsynlighet ender i Florø, og den eventuelle framtidige basen i Hammerfest.

Når det gjelder konkurranseutsettingen, har det vært en debatt om man stiller spørsmål ved Forsvarets kvaliteter. Det har ikke komiteen gjort. Komiteens flertall har konkludert med at det er fornuftig å ha et konkurranseaspekt også innenfor dette området. Det primære vil være

kvaliteten på tjenesten uansett hvem operatøren er. Og vi har tillit til at de sivile operatørene i Norge – etter vår vurdering – kan gjøre en like god jobb som Forsvaret. Således tror vi at man vil få en dynamikk mellom to ulike operatører som gjør at man vil få en optimal tjeneste. Og at 330-skvadronen har kvalitet, er hevet over enhver tvil. De har gjort jobben siden begynnelsen av 1970-tallet, og de skal fortsette å være hovedleverandøren. Det er det ingen som har stilt spørsmål ved.

Når det gjelder økonomien, er det klart at denne hevingen av standarden tilsier at det vil bli dyrere. Det forutsetter vi at departementet og Regjeringen tar innover seg. Det er nemlig slik at kvalitet koster. Det man skal gjøre nå, er å ha en total gjennomgang av tjenesten, hvor man, som sagt, endrer og derved øker beredskapen. Man reduserer reaksjonstiden og gjør det mulig å berge flere. Det er det overordnede mål for redningstjenesten. Man konkurranseutsetter en del av den, som etter flertallets vurdering sannsynligvis og forhåpentligvis vil gi en bedre økonomi. De nye helikoptrene vil selvfølgelig også være med på å heve kvaliteten, og ikke minst, som sagt, legens posisjon.

Det aller viktigste er at Stortinget i arbeidet med denne meldingen nå skal vise at vi setter pris på dem som jobber langs kysten, på oljeinstallasjoner og på båter. Det er kvaliteten på det sikkerhetsnettet vi lager, som vi i dag skal avgjøre. Vi har nå mulighet til å vise at vi tar det ansvaret og verdsetter den jobben som de som ferdes og jobber langs kysten, gjør – og det gjør vi ved å slutte oss til flertallsinnstillingen.

K a r i L i s e H o l m b e r g hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Ellingsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Torny Pedersen (A): Fremskrittspartiet påpeker titt og ofte at deres parti er partiet til folk flest. Men hvem er da disse folkene? Det er iallfall ikke folk i Lakselv, i Porsanger eller i Finnmark for øvrig. Flertallet i komiteen med Fremskrittspartiet i spissen vil nå flytte redningshelikoptertjenesten fra dem som har mest behov for denne tjenesten, i Øst-Finnmark. Finnmark er det eneste fylket som ikke har luftambulanseløsning. I tillegg er de mest avhengig av et redningshelikopter da værforholdene kan være meget tøffe, og avstandene vet vi jo er store. Finnmark vil ha denne basen i Banak. Selv Statoil, som er hovedoperatør for Snøhvit-utbyggingen, sier de er fornøyd med basen i Banak, og de vil ikke være med på å finansiere en redningshelikopterbase i Hammerfest. Det betyr at basen i Banak har både tilgjengelighet og kvalitet slik som den opererer i dag. Hva mener da representanten Ellingsen med å si at man vil løfte tjenesten ved å privatisere den? Og hvorfor skal akkurat finnmarkingene være utpekt som prøvekluter for Fremskrittspartiets og regjeringspartienes privatiseringsiver?

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg tar innover meg innspillet fra representanten Pedersen og synes det er interessant når hun definerer hvem som her har størst behov. Det er altså slik at vi vektlegger forskjellig hvem som har størst behov. Vi har tatt innover oss innspillene fra Sjømannsforbundet og fra fiskeriorganisasjonene, som helt klart har uttrykt et ønske og et behov for å ha denne redningstjenesten så nær havet som mulig. Det har vært prioritet nr. 1 for oss. Vi registrerer selvfølgelig samtidig at Porsanger kommune har hatt bekymringer for at man har hatt store omstillinger, og at det har rammet arbeidsplasser der oppe. Men dessverre kan ikke de kommunale behovene gå ut over behovet for redningstjenesten, og vi har vurdert at nærhet til sjoområdet klart går foran det å ivareta kommunale behov i Porsanger.

Når det gjelder å løfte tjenesten, mener jeg helt bestemt at den vil løftes totalt sett. Ved de endrede kriteriene som ligger i meldingen, vil man få en kvalitativ bedring av tjenesten. Det gjelder så vel 330-skvadronen/Forsvaret som operatør som de sivile operatørene, som må innfri akkurat de samme kvalitetskravene. Jeg ser ikke problemstillingen.

Carsten Dybevig (H): Det er slik at Fremskrittspartiet dissenterer fra Høyre og Kristelig Folkeparti når det gjelder dette med å ha lege på basen. De skriver sågar også i innstillingen i sin merknad at de ser at det er samfunnsøkonomiske problemer i å pålegge basevakt for leger. Da stiller jeg følgende spørsmål: Er det ikke viktig at de legene som nyttes til slike oppdrag, har kontinuerlig arbeid ved f.eks. sykehus, og da i tilknytning til akuttberedskap, for å være best mulig utrustet rent kompetansemessig for oppdrag i redningshelikoptertjenesten? Den kan selvfølgelig ofte kan være veldig vanskelig, og da trenger man den kompetansen som legene har fra akuttberedskap, bl.a. på sykehus. Og vil ikke legenes egen kompetanse styrkes ved at de har hatt og har aktiv tjeneste ved et sykehus? Ser ikke Fremskrittspartiet at det vil være bedre samfunnsøkonomisk, og da særlig i dagens situasjon, hvor det er mangel på leger ved norske sykehus, at de legene vi har, brukes der de trengs mest til å behandle flest mulig pasienter, og ikke tas ut av operativ tjeneste til bakvakt på en redningshelikopterbase?

Jeg vil avslutte med også å spørre: Vil dette tiltaket være med på å redusere den legemangelen som er i Norge? Det viktigste for basene er at de har leger tilgjengelig, og at de er klare til å kunne rykke ut raskt. Jeg vil gjerne ha svar og kommentar på de spørsmål som er stilt til Fremskrittspartiet.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg takker for en interessant utfordring fra representanten Dybevig. For det første må jeg få lov til å si at jeg tror ikke han har lest hele merknaden vår, for ellers ville han ha visst bedre enn å stille sitt spørsmål nr. 1. Men jeg skal gjøre det ganske enkelt for ham. Jeg skal referere hva som er essensen i det. Det som står om den medisinske bemanningen, er at vi selvfølgelig ønsker at legene skal være en del av crewet. Samtidig står det, hvis representanten hadde

brydd seg om å lese resten, at legen skal kunne utføre annet lege- og helsemessig arbeid såfremt det ikke reduserer reaksjonstiden. For oss betyr det at legen skal kunne utøve deler av en legefunksjon selv om han har basevakt. Det er det primære. Ellers synes jeg dette er underlig, for jeg har jo trodd at Høyre var et parti som var opptatt av helsetilbudet til folk flest. Men det kan de tydeligvis ikke være, for Høyre vil altså ha et todelt tilbud, der de som jobber ute langs kysten, skal ha en dårligere legedekning enn de som er på fastlandet. Det tar vi sterk avstand fra. Vi vil overhodet ikke være med på noe slikt.

En annen ting som representanten tar lettvtint på, er situasjonen når man får en alarm. Helikoptret skal dra ut, og så blir spørsmålet: Har vi tid til å vente på legen eller ikke? Hva hvis crewet må reise ut uten lege og den som man skulle berge, dør fordi man ikke hadde tid til å vente på legen? Hvem får svarteper da? Etter mitt skjønn vil det være operatøren, fordi man ikke hadde tid til å vente på legen. Det ønsker vi å unngå. Vi skal ha kvalitet på tjenesten, og legen skal være en del av tjenesten og kvaliteten.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Representanten Jan Arild Ellingsen forstod ikke problemstillinga i stad. Det gjør derimot Avisa Nordland og de andre avisene som kommer fra de områdene som representanten Ellingsen sjøl er fra. Jeg mener at representanten Ellingsen burde kjenne til de ekstreme værforholdene som er i nord.

Et av de eksperimentene som Fremskrittspartiet nå har fått med seg regjeringspartiene på, er å flytte helikopterbasen i Finnmark fra Banak til Hammerfest og å konkurranseutsette operatøransvaret på en eventuell framtidig ny base. Dette gjør de uten å ta hensyn til de faglige argumentene for å la være. I stedet skal ideologiske prinsipper få forrang. Og man mener altså her at dersom kommersielle interesser fortrenses av at Forsvaret utøver oppgaver, så skal ikke Forsvaret lenger få lov til å utføre de oppgavene. Det syns jeg er spesielt, og jeg syns også at det er et svik mot befolkninga i nordområdene, spesielt i Finnmark, som er utsatt for ekstreme værforhold, og hvor kvaliteten kan være avgjørende for om mennesker overlever eller ikke. Jeg lurer på hvilke faglige argumenter Fremskrittspartiet setter fram her for å forsvare denne avgjørelsen.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Representanten fra SV skal ha honnør for sitt engasjement for folk i nordområdene. Det setter jeg stor pris på. Men jeg synes jo samtidig at vedkommende glemmer en viktig detalj. Hvis Finnmark er så værmessig utsatt, hvorfor nevner man ikke Svalbard? Hvorfor overser man Svalbard? Min ærbødige påstand er at de klimatiske forholdene på Svalbard er vel så tøffe som i Finnmark. Der har man altså faktisk en sivil operatør som de som bor der oppe, er godt fornøyd med, og som gjør en god jobb, jf. de folkevalgte der oppe og Sysselmannen. Med respekt å melde må jeg si at jeg synes representanten fra SV har en total skivebom i sin fremstilling av hva som er poenget her.

Når det gjelder konkurranseutsetting og bekymringen for det, er det altså slik at det finnes ganske mange i dette landet som daglig reiser med sivile helikoptre, f.eks. til og fra oljeinstallasjonene i Nordsjøen. Jeg nekter å tro at de føler at de setter livet sitt på spill hver gang de reiser ut. Det er ikke slik det er. Det vil være piloten på det respektive helikoptret som avgjør om værforholdene er slik at man kan gå ut eller ikke. Slik vil det selvfølgelig også være – og er – med Forsvarets maskiner. Når det ikke er vær til å fly, kan man ikke fly. Det samme gjelder også for de sivile. Jeg ser ikke at det er noe problem i forhold til det som representanten fra SV her tar opp. Jeg mener at det dekkes godt opp av de merknadene som ligger i innstillingen.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Anne Helen Rui (A): For oss i Arbeiderpartiet er det viktig å slå fast at dersom et eller flere mennesker er i havsnød etter forlis, har gått seg vill i tåka i fjellet, falt utfor fjellet eller på noen annen måte er skadet og trenger å bli reddet, så skal de ha rett til å bli reddet av den aller beste ekspertise på redningsområdet.

Vi veit at Forsvarets 330-skvadron innehar denne ekspertisen. Vi veit også hva denne tjenesten i dag totalt koster det norske samfunn pr. år, men vi vil ikke være med på at arbeidet med å redde mennesker i nød skal overlates mest mulig til private aktører, ei heller at det er Forsvarets 330-skvadron som skal ha ansvaret for å bygge opp kompetanse hos sine eventuelle konkurrenter. For oss er dette et verdispørsmål, en del av et sikkerhetsnett som det norske folk har krav på, og kan stole på. Men denne saken viser oss tydelig at det som er et verdispørsmål for noen, ikke er det for andre – en sak Verdikommisjonens far, statsminister Bondevik, bør studere. Men det er mulig verdier ikke lenger er så viktig for Kristelig Folkeparti. Regjeringsmakt er nå vel så viktig, uansett hva eller hvem som blir skadelidende.

For Arbeiderpartiet er det viktig at man fra 1970-tallet har utnyttet samfunnets ressurser på en best mulig måte ved at man har brukt Forsvarets meget godt utvalgte og utdannede personell i 330-skvadronen til å utføre redningsoppdrag når det har vært nødvendig. Samtidig gjør de det arbeidet som Forsvaret krever av dem, når det er nødvendig. På denne måten har det samfunnsøkonomisk blitt slått to fluer i en smekk, og man har fått et godt utført arbeid på flere hold, til gjensidig nytte og glede. Denne gode og samfunnsøkonomiske måten å løse disse oppgavene på mener vi bør fortsette. Derfor mener vi i Arbeiderpartiet at det fortsatt skal være Forsvaret som skal være hovedoperatør for redningstjenesten i Norge. Forsvaret har i dag verken nok folk eller nok helikoptre til å operere den nye basen i Florø, dessverre. Men vi mener at den nye basen kan anbudsutsettes inntil Forsvaret får på plass nok kvalifiserte folk og nye helikoptre til å overta også denne basen. Svalbardtraktaten setter begrensninger på Forsvarets muligheter til å være operatør der oppe.

Vi i Arbeiderpartiet er også opptatt av å videreføre enhetshelikoptertanken, som vi mener er svært rasjonell. Ved å ha én type helikoptre vil det være én utdannelse for alle teknikere som skal stå for vedlikehold, som er svært viktig, for lagerbeholdning og reservedeler. Alle de forskjellige mannskaper som skal betjene de forskjellige tekniske installasjonene, kan i praksis arbeide på alle baser og i alle helikoptre. De kan også lande ute på havet, på kystvaktskipene og på fregattene når det skulle være nødvendig, når den tid kommer. Vi er derfor opptatt av at de inngåtte opsjoner på kjøp av helikoptre opprettholdes.

Jeg er veldig glad for at et flertall i komiteen går inn for døgnkontinuerlig tilstedevaktordning for alt mannskap som trengs i en redningsoperasjon. At legen kan stille riktig diagnose raskt og gjøre det som må til så raskt som mulig, vil uten tvil redde liv i framtida også. Dessuten vil det frigjøre andre ressurser på sykehusene når skadede kommer inn ferdig diagnostisert og nesten klare til å legges på operasjonsbordet, om det skulle være nødvendig. I slike situasjoner spiller tidsbruken en stor rolle. Det kan bety forskjellen mellom liv eller død, varig funksjonshemming eller et liv uten mén. For hver som ikke blir f.eks. funksjonshemmet, sparer det norske hel-sevesen betydelige summer, for ikke å snakke om all den menneskelige lidelse som unngås.

Vi er derimot ikke svært glad for at et flertall i merk-nads form går inn for å konkurranseutsette redningsheli-koptertjenesten i Finnmark på sikt. Vi mener det er det fylket som absolutt trenger de best kvalifiserte til å gjøre den til tider svært krevende jobb som redningsoppdrage-ne kan være på Finnmarkskysten og på Finnmarksvidda. Derfor mener vi i Arbeiderpartiet at her vil privatisering være å gamble med befolkningens liv i Norges mest vær-harde fylke.

Til slutt vil jeg ta opp mindretallets forslag i innstillin-ga om opprettholdelse og videreføring av redningsheli-kopterbasen på Banak.

Presidenten: Representanten har tatt opp det forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Carsten Dybevig (H): Stoltenberg-regjeringen la for et år siden, 11. mai 2001, frem en melding for Stortinget om redningshelikoptertjenesten, der man anbefaler at man på Nordvestlandet skal ha en sivil operatør. Stolten-berg-regjeringen skriver videre at de skal ha inn ett sivilt redningshelikopter, og at det bør etableres et samarbeid med offshore-baserte helikoptre.

Nå går altså Arbeiderpartiet imot det partiets egen re-gjering gjorde for et år siden – de går i dag imot det de for et år siden gikk inn for. I tillegg sier forsvarsministe-ren i et svarbrev til Stortinget at det er fornuftig at basene på Nordvestlandet og Svalbard konkurranseutsettes. Alli-kevel velger Arbeiderpartiet å kjøre en annen politikk enn det de gjorde for et år siden og enn det forsvarsmi-nisteren og Forsvaret selv anbefaler.

Hva har skjedd i forhold til dette i Arbeiderpartiet på det året, og hvorfor følger man i dag ikke den politikken

man selv anbefalte Stortinget for et år siden å følge? Hvorfor følger man ikke opp Forsvarets egen henvendel-se til Stortinget om at sivile bør ha driften på Nordvest-landet?

Anne Helen Rui (A): Vi er klar over at Dybevig og resten av Høyre er veldig opptatt av at det er riktig med, og at de helst vil ha, privatisering. Det ser vi i Finnmark.

Arbeiderpartiet ser at det er nødvendig å bruke anbud på Nordvestlandet fordi Forsvaret ikke har muligheten til å ta den jobben ennå. Men vi er opptatt av å ha et best mulig fagmiljø når det handler om å redde mennesker! Vi mener at Forsvaret har det, og at man på sikt vil få he-likopter og fagfolk nok til å kunne ta den jobben.

At vår egen regjering i fjor sa at man måtte ha en an-budsrunde og bruke sivile helikoptre på Nordvestlandet, det er jo det samme som vi sier nå. Men de utelot den siste runden. Vi har nå tatt skrittet fullt ut: Vi mener at på sikt skal det fortsatt være Forsvaret som skal ha denne oppgaven.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Mye av debatten vil selv-følgelig handle om ideologi. Det ligger også til grunn for mitt spørsmål. Det er interessant å høre arbeiderparti-representantens innlegg og den måten hun beskriver tjenestens profesjonalitet i dag på.

Det som også er interessant, er noe som står i St.meld. nr. 44, på side 52. Jeg skal ta meg den frihet kort å sitere noe som går på hva Forsvaret bør og ikke bør – og dette er altså levert av en arbeiderpartiregjering til Stortinget:

«Forsvaret bør ikke yte bistand til det sivile sam-funn der oppgavene kan løses like godt av frivillige eller kommersielle aktører, eller der dette kan fortrenge kommersielle interesser.»

Det sa altså arbeiderpartiregjeringen for ca. et år si-den. I dag sier justisfraksjonen til Arbeiderpartiet at nei, Forsvaret skal ha hele pakka, og de bør sågar ha Sval-bard.

Var det så dårlig det Stoltenberg-regjeringen gjorde, at man må ta så sterk avstand fra det?

Anne Helen Rui (A): Først må jeg få lov til å arreste-re representanten Ellingsen. Vi har ikke sagt at vi skal ha Forsvaret på Svalbard. Jeg sa i mitt innlegg at Svalbard-traktaten setter en stopper for at Forsvaret kan være på Svalbard. Derfor må jeg arrestere ham.

Ideologisk sett er det veldig godt å merke seg at Frem-skrittspartiet er helt på den andre kanten enn Arbeider-partiet. Sånn sett føler vi at vi står på trygg grunn. Vi sier at Forsvaret skal gjøre Forsvarets arbeid, men hvis de kan utføre annet samfunnsnyttig arbeid, vil vi gjerne at de skal gjøre det. Det koster altså ikke mer penger. Når det gjelder det som står i meldinga, at Forsvaret ikke trenger å gjøre sivilt arbeid, vil vi si at nei, selvfølgelig trenger ikke Forsvaret å gjøre sivilt arbeid overalt, men innenfor redningstjenesten er det faktisk samfunnsøko-nomisk og faglig god utnyttelse av menneskelige ressur-ser, til hjelp for andre, nødlidende mennesker!

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Det er interessant å høre representanten Rui beskrive at man i nord ønsker det kvalitativt beste tilbudet, hvis man snakker om forholdet mellom det militære og det sivile, samtidig som Arbeiderpartiet går inn for at man kan bruke sivil operatør på Nordvestlandet. Betyr dette at Arbeiderpartiet mener vi kan ha et kvalitativt dårligere redningssystem på Nordvestlandet enn i resten av landet? Går man inn for et system hvor man sier at det som skal tas hensyn til og tas vare på på Nordvestlandet, er ikke så viktig som det som skal tas hensyn til i nord? Kan det være tanken bak? Jeg stiller meg tvilende, men trenger en forklaring på hvorfor det er all right med sivilt ett sted, men ikke et annet, dersom det handler om kvaliteten.

Anne Helen Rui (A): Og det spør altså en representant fra Kristelig Folkeparti oss i Arbeiderpartiet om – Kristelig Folkeparti, som utsetter finnmarkingene for det de har tenkt å utsette dem for i framtida. Nei, sier vi, det er ikke det at vi vil utsette vestlendingene for noe verre enn finnmarkingene, men det er forskjell på værforholdene i Finnmark og på Vestlandet. I tillegg sier vi at på sikt, når vi får nok helikoptre og nok folk, skal Forsvaret ha operatøransvar på Vestlandet, og da får alle like muligheter og like god hjelp. Det er et av våre ideologiske standpunkter i Arbeiderpartiet at alle mennesker skal ha like god hjelp. I Kristelig Folkeparti, og nå regjeringspartiene, virker det som det bare er halvparten av Norge som skal ha like god hjelp, og iallfall ikke de som har de verste værforholdene, i Finnmark.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Trond Helleland (H) (komiteens leder): Stortinget har i dag til behandling organiseringen av redningshelikoptertjenesten i Norge. Meldingen vil medføre et løft for en allerede god tjeneste – en tjeneste der de ansatte framstår som reddende engler for dem som har kommet opp i en livstruende situasjon.

Redningsberedskapen skal bedres, og reaksjonstiden skal ned. Dette vil føre til at vi får en enda bedre redningstjeneste, til glede for alle som ferdes til lands og til vanns. Det er derfor gledelig at en enstemmig komite er enige om det viktigste i meldingen, behovet for 100 pst. beredskap. Det er også enighet om behovet for en ny base på Nordvestlandet, der et klart flertall lander på Florø. En samlet komite ser videre svært positivt på forslaget om å redusere reaksjonstiden til 15 minutter, ikke minst under henvisning til at tidsfaktoren svært ofte er avgjørende for hvorvidt et menneske overlever eller ei. Denne endringen innebærer i praksis at det etableres døgnkontinuerlig tilstedevakt på basene. Dette tiltaket er det viktigste av samtlige endringer som foreslås i meldingen.

Også når det gjelder krav til rekkevidde og flytid, slutter komiteen seg til forslaget i stortingsmeldingen. Nye redningshelikoptre vil kunne fly raskere og ha atskillig større rekkevidde enn dagens helikoptre. Også dette er en

vesentlig forbedring. De nye helikoptrene vil dermed gi en svært god dekning av det sjøområde som skal dekkes.

På bakgrunn av den debatten som har kommet i etterkant av komiteens innstilling, vil jeg understreke at spørsmålet om basemønster for redningshelikoptertjenesten og spørsmålet om driftsoperatør er svært nøye behandlet både av Fostervoll-utvalget og i stortingsmeldingen. Fostervoll-utvalget hadde i sin innstilling fire alternativer til basemønster. Disse alternativene var også satt i prioritert rekkefølge. Jeg vil kort referere hovedalternativene fra Fostervoll-utvalget.

Alternativ 1: Redningshelikopterbasene Svalbard, Bodø, Ørland og Sola beholdes. Det opprettes nye redningshelikopterbaser i Hammerfest, Florø og på Rygge/Torp.

Det var første prioritet.

Alternativ 2: Redningshelikopterbasene Svalbard, Bodø og Ørland beholdes. Det opprettes nye redningshelikopterbaser i Hammerfest, Bergen og på Kjevik. I tillegg stasjoneres et redningshelikopter på Ekofisk.

Alternativ 3 er identisk med alternativ 2, men med unntak av fullverdig redningshelikopter på Ekofisk.

Alternativ 4: Svalbard, Banak, Bodø, Ørland, Sola og Rygge.

Det er de fire hovedalternativene til Fostervoll-utvalget.

Regjeringene Stoltenberg og Bondevik II valgte å følge Fostervoll-utvalget på de fleste punkter, og et flertall av høringsinstansene støtter Fostervoll-utvalgets alternativ 1.

Justiskomiteen slår enstemmig fast at 330-skvadronen skal være hovedoperatøren i den framtidige redningstjenesten. 330-skvadronen gjør en jobb det står respekt av, de besitter den fremste kompetansen og har gjennom mange år vist seg som savnedes og ulykkesrammedes reddende engler. Det er også bred enighet om at basen i Bodø, på Ørlandet, Sola og Rygge skal være 330-skvadronens ansvar. Når det gjelder den framtidige basen i Florø, tok Stoltenberg-regjeringen til orde for at denne skulle konkurransenutsettes etter redningsfaglige kriterier. Dette fulgte Bondevik II opp, og justiskomiteen gir sin tilslutning til dette. Når det gjelder basen på Svalbard, skal denne fortsatt konkurransenutsettes. Da gjenstår basen i Finnmark. Dette er et spørsmål som har vakt betydelig engasjement, for å si det forsiktig. Fostervoll-utvalget ville legge basen til Hammerfest, mens regjeringene Stoltenberg og Bondevik II har konkludert med at Banak fortsatt skal være lokaliseringssted. På bakgrunn av de mange innspill og høringer vi har hatt, ber flertallet Regjeringen vurdere dette spørsmålet videre før endelig konklusjon trekkes. Vi slår også fast at 330-skvadronen fortsatt skal være driftsoperatør på Banak. Flertallet peker videre på at ved en eventuell – og jeg understreker eventuell – flytting til Hammerfest må dette skje i en samfinansiering med private aktører. Når flertallet ønsker en videre vurdering av dette spørsmålet, henger det naturligvis sammen med at svært mange av høringsinstansene i utgangspunktet støttet en flytting til Hammerfest. Men samtidig er vi kjent med at 80 pst. av rednings-

oppdragene i Finnmark foregår over land og ikke over sjø.

Det er dessuten en viktig tilleggsdimensjon som må tillegges vekt i den vurderingen som skal gjøres: Forsvarets rolle. De spørsmål som berører Forsvaret, vil vår mann i forsvarskomiteen Åge Konradsen ta for seg i et senere innlegg.

Høyre mener altså at vi må se ting i sammenheng. Redningshelikoptertjenesten er en sivil oppgave, utført av en militær operatør. At 330-skvadronen har viktige funksjoner i forhold til Forsvaret, må også tillegges vekt i den videre vurdering, en vurdering som etter Høyres mening må foretas relativt raskt, slik at vi kan få ro omkring redningstjenesten i Finnmark.

Jeg vil også påpeke det sterke engasjementet det har vært i denne saken. Tolkningen av komiteens flertallssyn har vært svært fantasifull. Det vi ønsker, er en vurdering av Banak og Hammerfest. For Høyres del vil vi ikke trekke noen endelig konklusjon før vi har denne vurderingen på bordet. Men dersom man ser og lytter til de innspillene som har kommet, vil jeg understreke at Banak som lokaliseringssted står sterkt i Høyre.

Når det gjelder lokaliseringen på Nordvestlandet, har Florø og Vigra framstått som to nesten likeverdige kandidater. Når vi har falt ned på Florø, skyldes det innstillingen til Fostervoll-utvalget og stortingsmeldingen: Etter faglige vurderinger mener man at Florø vil være det optimale sted å lokalisere en ny base.

Så over til helikoptervalg. Jeg vil sterkt understreke at dette må en overlate til fagfolk. Derfor går flertallet inn for at det nedsettes et helikopterfaglig forum som innen utgangen av 2003 legger fram en sak for Stortinget der man tar endelig stilling til helikoptertype. Noen har også forsøkt å tillegge flertallet en mening om at det ikke skal være mulig å velge Forsvarets enhetshelikopter med de merknader som foreligger. Her må det være bevisste misforståelser ute og gå. Flertallet slutter seg til de krav som er spesifisert i meldingen. I tillegg sier vi at nye *sivile* redningshelikoptre bør ha kapasitet på 25 nødstedte. Dette er noe som bør vurderes av det helikopterfaglige forum når det gjelder de helikoptrene som skal operere ut fra de sivile basene. Enhetshelikoptrene har mange fortrinn, de kan operere fra basene og lande på kystvaktskip og fregatter, og dermed utvide operasjonsradiusen betraktelig. De har dessuten militært utstyr, som gir enda bedre operasjonsevne i dårlig vær. En ting er sikkert: Sea King-helikoptrene har gjort en kjempejobb, men pensjonsalderen nærmer seg, og innen 2008 må disse fases ut.

Beredskapen skal styrkes, og reaksjonstiden skal reduseres fra 60 til 15 minutter. Flertallet, alle unntatt regjeringspartiene, mener også at det bør inngå lege som fast del av mannskapet. Det samme flertallet sier selv at det kan stilles spørsmål ved den samfunnsøkonomiske vurdering av å pålegge leger basevakt, men finner likevel at legen skal være en fast del av mannskapet. Dette kombinert med døgnkontinuerlig basevakt blir etter regjeringspartienes mening en for dyr løsning, en løsning som dessuten binder opp store legerressurser. Løsningen vil

koste minimum 12 mill. kr ekstra i året. Det er selvsagt ønskelig at redningshelikoptrene har optimale arbeidsforhold, men vi må også legge vekt på at reaksjonstiden går ned til 15 minutter, noe som raskere vil kunne bringe pasienter til sykehus.

Regjeringen sier også i meldingen at det må finnes praktiske løsninger ved de enkelte baser når det gjelder medisinsk beredskap. Hovedredningsentralene vil i hvert enkelt tilfelle måtte vurdere om det er behov for lege eller ikke.

Konklusjonen er at løsningene skal være minst like gode som i dag, og at reaksjonstiden går kraftig ned.

Det er bred enighet blant høringsinstansene om at Justisdepartementet fortsatt bør ha det redningsfaglige ansvaret for redningshelikoptertjenesten, i tillegg til budsjettansvaret for skvadron 330, som opereres av Forsvaret. Komiteen er klar over de økonomiske utfordringer som følger den kvalitative oppgraderingen av redningstjenesten, men mener likevel at disse må ses i sammenheng med muligheten for å bistå og redde flere mennesker enn hva tilfellet er i dag. Vi slutter oss til vurderingen i meldingen om at Forsvarets 330-skvadron skal være hovedoperatøren i den framtidige redningshelikoptertjenesten.

Komiteen er også opptatt av at Justisdepartementet tilføres økonomiske og faglige ressurser, slik at oppgaven med å ha et overordnet ansvar kan ivaretas, og ber Regjeringen ta hensyn til dette.

Forsvarets utgifter knyttet til de enkelte redningshelikopterbasene må også synliggjøres. Komiteen slutter seg således til vurderingen av at det samlede ansvar for redningstjenesten nå samles i ett departement. Vi tror at det vil være med på å bidra til at det gis et mer samlet fokus på tjenesten, og at en unngår uheldige interessekonflikter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, legger også i dette at Justisdepartementet må ha mandat til å vurdere hvordan de skal iverksette de tiltak som Stortinget gir anvisning på, fordi det må være samsvar mellom det overordnede ansvaret som pålegges, og det handlingsrom departementet får når det gjelder utførelsen av oppgaven.

Til slutt: Når det gjelder de to forslagene som er fremmet, vil jeg i utgangspunktet be regjeringspartiene stemme mot disse. Men når det gjelder forslaget om Banak, vil jeg be Arbeiderpartiet og SV gjøre dette om til et oversendelsesforslag, da dette vil være en viktig premiss i den vurderingen som nå skal foretas som flertallet går inn for. Vi kan vanskelig stemme for dette forslaget, da dette tar konklusjonen på den videre vurdering på forskudd.

Jeg ber også om at regjeringspartiene får anledning til å stemme mot II, som gjelder døgnkontinuerlig tilstedevakt med lege. Dette har jeg tidligere redegjort for.

Med dette håper jeg at vi nå får en redningshelikoptertjeneste som kan fortsette det fantastiske arbeidet som blir gjort i dag, og som kan utvikle seg til det beste for nødstedte, enten det er på sjøen eller på land. Jeg tror det grunnlaget som nå er lagt ved at vi får en ny base, og ved

at vi får ned reaksjonstiden, er det beste utgangspunktet for en enda bedre tjeneste i fremtiden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunn Karin Gjøl (A): Representanten Helleland omtaler Forsvarets redningstjeneste i svært positive ordelag ved å bruke begrepet «reddende engler». Men hva er svaret han gir denne tjenesten, som har gjort så umåtelig god innsats? Jo, han gir dem det svaret at de ikke er gode nok, og at deler av tjenesten skal privatiseres.

I debatten opplever vi at Høyres representant Trond Helleland også prøver seg på å drive brannslukking og ufarliggjøre forslaget sitt. Han sier de skal vurdere, han sier de ikke har bestemt seg ennå, at de skal ta stilling senere. Og i media i Finnmark har representanten Trond Helleland framstått, som han også gjør i dag, som en sterk forsvarer av 330-skvadronen.

Problemet er bare at i innstillingen i dag gir Helleland grønt lys for å flytte basen til Hammerfest og privatisere denne. Hva er det egentlig Høyre mener? Jeg sitter igjen med et inntrykk av et parti som prøver å ri to hester samtidig. Men da lurte de enten alliansepartneren Fremskrittspartiet eller befolkningen i Finnmark. Folk i Finnmark fortjener et klart svar allerede i dag. Redningstjenesten og folks liv og helse er for viktig til at vi etter dagens debatt ikke skal vite hva som er framtida for redningstjenesten i Finnmark. Folk i Finnmark fortjener bedre. Dette kan både Høyre og Kristelig Folkeparti avklare ved å stemme for forslaget til Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Trond Helleland (H): Det er åpenbart ubehagelig for representanten Gjøl at jeg omtaler 330-skvadronen i rosende ordelag. Jeg ser ingen grunn til ikke å gjøre det. Vi støtter at 330-skvadronen skal drive videre basene på Sola, på Ørland, i Bodø, på Rygge, og vi vurderer Banak. Det som er problemet i denne saken, er at noen faktisk ikke er villig til å lytte til det som blir sagt. Jeg hadde et klart inntrykk av at replikken var skrevet i god tid før jeg holdt mitt innlegg. Jeg gav en stemmeforklaring der vi ber Arbeiderpartiet og SV om å gjøre dette om til et oversendelsesforslag, slik at vi får vurdert Banak, slik som Regjeringen har tenkt å gjøre. Vi har ikke trukket noen konklusjoner. Det er riktig at vi vil vurdere Hammerfest, men det har altså vært en kjent sak helt fra stortingsmeldingen om redningshelikoptertjenesten kom. Det har stått om det i Fostervoll-utvalgets innstilling, det har vært forskjellige vurderinger som har vært gjort, og jeg synes det er helt naturlig at en, når det er litt tvil om en sak, foretar en vurdering.

Så har vi fått inn en rekke argumenter fra Forsvaret i den siste tiden. De har kommet sterkt på banen med hensyn til Halkvarre skytefelt, med hensyn til den militære beredskapen i Nord-Norge. Øverstkommanderende der sier at for Forsvarets del er det viktig at Banak blir opprettholdt. Ja, det er riktig, det er klart at det er viktig for Forsvarets del, men redningshelikoptertjenesten er også en sivil tjeneste. Så det er den vurderingen vi ber Regje-

ringen foreta, fordi det er to hensyn som må veies opp mot hverandre, to hensyn som kan dra i samme retning, men som i noen saker også kan dra i hver sin retning. Derfor mener vi at det er naturlig at det foretas en vurdering. Hvis Arbeiderpartiet ikke liker at det foretas en videre vurdering, må vi leve med det, men det er altså det Høyre går inn for. Vi har ikke endelig konkludert, men jeg sier at når det gjelder Banak, har det kommet fram mange gode argumenter, som gjør at vi i Høyre i hvert fall ikke kan underskrive, slik enkelte har forsøkt å framstille det, på at vi ønsker å flytte basen. Det har vi aldri sagt.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Det hadde vært fristende å hoppe på forrige taler, men det må jeg vel la være. Det jeg skal fokusere på, er den økonomiske situasjonen i Kongeriket Norge. Det er interessant å høre komiteleder Helleland når han beskriver økonomien i forhold til å ha lege som en fast del av mannskapet – en beskrivelse fra en person som kommer fra et parti som har finansministeren i et land der vår pengebinge ville gjøre Onkel Skruie misunnelig hvis den ble sammenlignet med hans. Da blir det for meg et paradoks at man sitter her og beklager seg og tar på vei for 12 mill. kr i merkostnader til legedekningen. Det er altså 12 mill. kr det koster Høyre å være med på å gi de ute langs kysten en legetjeneste som kvalitativt er på nivå med det de i Fastlands-Norge har. Det har man altså ikke råd til. Transportøkonomisk institutt hadde en beregning på hva et menneskeliv var verdsatt til hvis vi mistet det i en ulykke. Jeg vet ikke om man kan knytte den direkte til dette, men hvis jeg ikke husker feil, og tar et gjennomsnitt av det TØI kom til, ligger beløpet litt over det det koster med helårlig drift her å ha legen som en fast del av mannskapet. Men det har ikke regjeringspartiet Høyre råd til. Det betyr med andre ord at Høyre ikke er villig til å satse disse midlene. Hadde en berget ett liv i året ved å ha lege med som fast bemanning, hadde disse pengene vært tjent inn, og ikke minst med tanke på den lidelsen som de familiene som blir berørt, blir påført. Her står det altså om 12 mill. kr. Jeg må kanskje avslutte med å spørre representanten Helleland om noe, og da vil jeg spørre ham om det er slik at det er økonomien i landet som tilsier at man ikke har råd til det, eller om man ikke setter mer pris på folk, bokstavelig talt.

Trond Helleland (H): Nei, det er ikke økonomien i landet som er hovedproblemet her. Hovedproblemet her er at vi har mangel på leger i Norge. Det var jo slik at flertallet, som nå går inn for legebemanning, lenge var inne på den tanken at det også skulle være anestesilege til enhver tid ved basene. Da har vi et problem. I tillegg sier det samme flertallet som Ellingsen er en del av, at det er tvil om det samfunnsøkonomisk er lurt å gjøre dette. Da synes jeg egentlig at representanten har gitt svaret selv, nemlig at her må vi foreta en helhetsvurdering. Vi trenger faktisk en god legebemanning også på land, knyttet til sykehusene. Vi sier at vi ønsker å videreføre den ordning som er i dag, nemlig at når det er behov for det, når

Hovedredningsssentralen ser at det er behov for det, blir det lege med ut. Da blir jo det en avveining i forhold til reaksjonstiden, men slik basemønsteret er nå, vil det for de fleste basers vedkommende være mulig å foreta en rask utrykning og ha en rask reaksjonstid. Så jeg ønsker ikke å si at dette utelukkende er et økonomisk spørsmål, men det er vel så mye en prioritering av samfunnets ressurser – hva er det som er lurt? Hvis en hadde hatt den optimale situasjon at det var leger nok til alt i dette landet, hadde vi selvsagt kunnet være med på å gå inn for dette forslaget. Men jeg viser også til brevet fra Helsedepartementet, som sterkt advarer mot en slik løsning ut fra den ressursituasjonen som er i helsevesenet, og da snakker jeg først og fremst om menneskelige ressurser.

Så skal det ikke undervurderes at det som ligger i denne meldingen, faktisk innebærer noen kostnader. Det vil f.eks. koste 56 mill. kr å kunne legge til rette for døgnkontinuerlig tilstedevakt på basene, det vil gi økte driftsutgifter på 45 mill. kr, og iverksettelse vil gi en kostnad på ca. 100 mill. kr første driftsår. Dette er det utgangspunktet som var i meldingen, og så kommer de kravene som flertallet stiller, i tillegg. Så det er altså ingen billig løsning, men det er en god løsning. Det er jeg veldig glad for, for det er det viktigste.

Kjetil Bjørklund (SV): Jeg synes å høre at representanten Helleland nå presiserer at Høyre ikke har bestemt seg i spørsmålet angående Banak/Hammerfest. Jeg vil si fra flertallets merknad på side 10 i innstillingen:

«Flertallet» – som Helleland tilhører – «vil be Regjeringen gi det operative ansvaret til 330-skvadronen på følgende baser: Bodø, Ørlandet, Sola og Rygge, samt Banak inntil eventuelt ny base er etablert.»

Og videre:

«Flertallet mener at følgende baser bør konkurranseutsettes etter redningsfaglige kriterier: Svalbard, Florø og eventuelt den fremtidige basen i Hammerfest.»

Da må jeg spørre Helleland: Er det Høyres syn at Banak skal utfases dersom det lar seg gjøre å etablere en privat base i Hammerfest?

Det har i noen år nå pågått en prosess i Forsvaret for å finne et helikopter som skulle kunne brukes til flere oppgaver i Forsvaret. Det har resultert i et helikopter som skal kunne brukes både på de nye fregattene, som kystvakthelikopter og som redningshelikopter. Ideen bak er å lage et større kompetansemiljø både på opplæring, drift og reparasjoner. Det helikopteret som er valgt, NH 90, er ikke beregnet for sivilt salg, og hele problemstillingen reiser en rekke spørsmål. Jeg vil spørre Helleland: Hvor var dere da prosessen rundt dette helikopteret foregikk, og hvorfor ønsker dere nå å redusere de synergifordelene som ligger i et helikopter- og kompetansemiljø som kan brukes til mange oppgaver i Forsvaret, inkludert redningstjeneste?

Er Høyre nå innstilt på å redusere Forsvarets budsjett i tråd med at oppgaven til Forsvaret nå blir redusert på dette området, også gjennom å kjøpe færre helikopter til Forsvaret?

Trond Helleland (H): Det er en form for svart-hvitt-tenkning hos enkelte her i salen, for når vi ønsker å foreta en vurdering av en eventuell ny base i Hammerfest, eller en eventuell videreføring i Banak, så er det nettopp det det er, en vurdering, og det har jeg redegjort for i mitt innlegg. Så får vi høre hva justisministeren sier senere, og hvordan han har oppfattet dette, og deretter får vi se hvordan saken utvikler seg videre.

Høyre har aldri sagt at basen skal flyttes til Hammerfest. Vi har sagt at vi skal ha en vurdering. Jeg vet ikke hvor mange ganger jeg må gjenta det. Det betyr at vi bruker litt lengre tid på å fatte en beslutning på dette området, og når den beslutningen skal fattes, regner jeg med at Stortinget får full anledning til å ta akkurat den saken en gang til.

Når det gjelder spørsmålet om enhetshelikopter, har jeg i mitt innlegg faktisk brukt litt tid på nettopp det. Jeg sa at enhetshelikopter er svært godt egnet. De kan gå fra basen, de kan lande på et kystvaktskip, de kan lande på en fregatt og de kan få etterfylling der. De kan altså få et mye større operasjonsområde, og de har en større operasjonsradius. Jeg har til og med vært ute og sett det nye redningshelikopteret på Kjeller, og det var et imponerende skue.

Jeg syns på mange måter at Forsvaret gjennom den opsjonen de har på 10 helikopter, har gjort noe lurt. Naturligvis har de det. Og vi har ikke noe ønske om å si at enhetshelikopter ikke skal tas i bruk, men vi sier at et helikopterfaglig forum skal foreta denne vurderingen innen utgangen av 2003. Det henger jo nøye sammen med én ting, nemlig at opsjonen for å kjøpe de nye enhetshelikoptrene går ut 1. mars 2004. Man bør altså være ute i god tid, slik at man får tatt den vurderingen. Så får man da se hva som er det kloke valget. Jeg tror enhetshelikopter vil være en god løsning, men jeg er ikke helikopter-ekspert, selv om man begynner å få litt peiling etter denne prosessen, som har vært veldig interessant.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Som fersk representant på Stortinget og på mange måter en grønnskolling, med bakgrunn fra Vestfold – et fylke som ikke akkurat har ekstremnatur som sitt varemerke – var det med en viss ydmykhet jeg tok fatt på denne stortingsmeldinga. Fra å vite ingenting om hva redningshelikoptertjenesten er, har jeg skjönt så pass at det oppdraget som 330-skvadronen har gjennomført i 30 år, ikke er noe hvem som helst kan ta på seg, og det er i hvert fall ikke noe vi skal overlate til kommersielle interesser i det jeg mener er en naiv tro på at konkurranseutsetting nærmest automatisk hever kvaliteten på enhver tjeneste.

Kvaliteten på og nærværet av redningshelikoptertjenesten er for mange mennesker i dette landet et spørsmål om liv eller død. Da mener jeg det er totalt uansvarlig å gamble med dette tilbudet ved å overlate deler av det til private aktører som først og fremst skal tjene sine penger, og som med stor sannsynlighet vil måtte spare på utgifterne ved å kutte på noe av det som er 330-skvadronens va-

remerke, nemlig trening. SV er ikke villig til å gamble med redningshelikoptertjenesten. Og vi mener det er meget underlig at Regjeringa her har latt seg lokke ut på noe vi nettopp mener er gambling, av et parti som mål-bærer privatiserings- og konkurranseutsettsideologi- en mer enn noen andre, nemlig Fremskrittspartiet. Ikke minst syns jeg det er spesielt at Kristelig Folkeparti har gått med på dette. Jeg skjønner fra mediene at Høyre har ikke ubetydelige problemer med dette standpunktet innad i sitt eget parti, og med ønsket om å flytte redningshelikopterbasen i Finnmark fra Porsanger til Hammerfest, men det bekymrer meg mindre enn hva konsekvensene av disse vedtakene vil bli for de folkene det gjelder.

Jeg vil gi noen eksempler på hvorfor SV mener 330-skvadronen fortsatt skal være operatør av redningshelikoptertjenesten i framtida. Det første er trening og kvalitetssikring. Luftforsvaret driver kontinuerlig oppfølging og kvalitetssikring av mannskapene. Det andre er stor-driftsfordeler. Dersom helikoptrene ved en base blir tjenestedyktige, kan 330 overføre helikoptre fra én base til en annen. I tillegg kan man frakte deler fra én base til en annen. Til og med F-16 er blitt brukt til dette. Det tredje er militære regler. Militære luftfartøy er underlagt militære regler for lufttrafikk. Dette innebærer bl.a. at militære luftfartøy kan operere under langt vanskeligere forhold enn sivile, bl.a. fordi det er enklere å få dispensasjon fra regelverket.

I tillegg kommer momenter som stabilitet og kontinuitet, noe som er helt avgjørende for en kvalitativt god tjeneste, kjennetegnet av lokal kunnskap om topografi og terreng, utvikling av prosedyrer, trening, erfaring, kursing osv. En privat aktør som faktisk kan risikere å gå konkurs, er noe helt annet enn et luftforsvar som finansieres av staten, selv om f.eks. Fremskrittspartiet nok vil påstå at Forsvaret på sett og vis har gått konkurs for lenge siden.

Så noen ord om Banak. Jeg syns det er ganske utrolig at flertallet, representert ved regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, ønsker å flytte redningshelikopterbasen fra Banak til Hammerfest. For det første vil dette gjøre vestdelen av Finnmark fylke sårbar. Landoppdrag vil sannsynligvis bli skadelidende. For det andre vil nye helikoptre fly svært mye raskere enn dagens Sea King-helikoptre og dermed nå kysten av Finnmark dobbelt så raskt som i dag. Når avisingsutstyr i tillegg vil inngå, vil man ikke lenger ha problemer med utflyging fra Banak, mens mye tyder på at problemene med å lette ved en eventuell flytting til Hammerfest vil bli betydelige på grunn av værforholdene der. Vil vi virkelig ta sjansen på å gjøre denne tjenesten dårligere for finnmarksbefolkninga, bare fordi kommersielle hensyn ikke skal fortrenkes av Forsvarets aktiviteter, for å sitere flertallet?

Til slutt vil jeg peke på en viktig endring som nå skjer, fordi SV, Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet har sikret flertall for den, nemlig at lege heretter skal inngå som en permanent del av helikoptermannskapet, der legen skal ha basevakt på linje med mannskapet for øvrig. Vi mener dette vil øke muligheten for å berge liv i framtida, og

derfor har vi konkludert med at dette er det mest ansvarlige.

Med dette vil jeg be flertallskonstellasjonen av regjeringspartiene og Fremskrittspartiet om å tenke seg om en gang til. Debatten i seg sjøl har skapt en vesentlig følelse av usikkerhet i distriktene. De hadde fortjent et storting som var i stand til å gi dem det motsatte, nemlig trygghetsfølelse.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

André Kvakkestad (FrP): I denne innstillingen ønsker SV å fremstå som Forsvarets beste venn. SV vil til og med bygge ut Forsvarets kapasitet. Betyr dette et linjeskift der SV nå vil satse mer på Forsvaret? En kanskje vel så viktig problemstilling er at Forsvarets helikoptre skal være ferdig utrustet til krigshandlinger. Det er bare våpen som skal lastes om bord før de er ferdige. Ser SV og representanten Thorkildsen noe problem med å bruke Forsvaret og Forsvarets stridsmessige materiell så aktivt inn mot sivilbefolkningen i fredstid?

Inga Marte Thorkildsen (SV): For SV dreier denne saken seg om å redde liv. Det betyr at vi mener at når Forsvaret er de beste til å redde menneskers liv, er det Forsvaret som skal utføre den jobben. Vi har tatt et pragmatisk standpunkt i denne saken. Vi har sett på hvorvidt det er Forsvaret eller de sivile operatørene som vil være best i stand til å sikre kontinuiteten, kvaliteten og opplæringen av personell, og også på hvem som har det beste utstyret som skal til for å redde flest mulig menneskeliv. Vi kommer ikke til å gå inn for å bygge ut et forsvar sånn som Fremskrittspartiet ønsker seg. Men vi ønsker å bruke Forsvaret til samfunnsnyttig tjeneste, og vi syns også det er rasjonelt og mer effektivt å bruke Forsvaret når det er der, og ikke bygge opp alternative tjenester som skal utføre de samme oppgavene, bare dårligere.

Carsten Dybevig (H): Det er veldig hyggelig å konstatere at SV nå har fått et godt kjærlighetsforhold til det norske forsvaret. Det har vi i Høyre ventet på veldig lenge, at SV skal ha et positivt forhold til det norske forsvaret og det de kan tilby. Det samme mener Høyre. Forsvaret tilbyr stor kompetanse innenfor redningsarbeidet og er en meget viktig operatør på de basene som de er på i dag. Det blir nesten en kriminalisering av andre operatører av redningstjenesten som SV her prøver på. De kaller det gambling med redningshelikoptertjenesten, å lokke ut på gambling, og at konkurranseutsetting er gambling. Dette er nesten en kriminalisering av private aktører, og jeg liker det ikke noe særlig.

Det er slik at kvaliteten på den tjenesten som skal tilbys, kommer til å være tilsvarende den kvaliteten som Forsvaret tilbyr. Det er kravet som Stortinget setter til denne tjenesten, som det også står i meldingen. Den trainingen og kvalitetssikringen som Forsvaret gjør, skal vi selvfølgelig også forvente at private aktører har. Den kompetansen som Forsvaret har, har de nettopp fordi de har så lang erfaring, men vi sier ikke dermed at ikke and-

re aktører også kan få tilsvarende kompetanse. Det vil være en fordel for redningsarbeidet totalt sett for hele Norge. Da er spørsmålet: Hvordan kan SV godta sivil operatør på Nordvestlandet? Selv om de er så sterke i ordbruken mot sivile operatører, kan de altså nå godta at Nordvestlandet får en sivil aktør. I tillegg er det en sivil aktør på Svalbard. Hva har den sivile aktøren på Svalbard gjort som SV er sterkt misfornøyd med?

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg er nesten fristet til å si at jeg undrer meg på om hørselen er blitt vesentlig svekket de seneste årene her i Stortinget. Det er allerede påpekt flere ganger at det sivile operatøransvaret som det er nødt til å bli i en overgangsperiode i Florø, nettopp skal være en overgangsperiode, men at både SV og Arbeiderpartiet ønsker at Forsvaret også her skal ha operatøransvaret. Nå håper jeg at vi slipper å gjenta det flere ganger.

Jeg mener at det ikke er en kriminalisering, slik representanten Dybevig uttrykte det, å si at de sivile operatørene nødvendigvis ikke kan utføre dette like bra som Forsvaret. Det dreier seg om flere ting. Det dreier seg for det første om at Forsvaret ikke kan gå konkurs. Det dreier seg også om at man i større grad sikrer god trening, og at vi er i tvil om når et privat kommersielt selskap går inn, hvorvidt de vil opprettholde treninga i like stor grad som det 330-skvadronen har gjort. Fordi de skal tjene penger, kan det tenkes at de må kutte ned på noe av det som er dyrt, nemlig trening. Det er noe av det som har vært så viktig for å opprettholde en kvalitativt god redningstjeneste.

I tillegg vil man eventuelt ha nye anbudsrunder og få en utskifting. Kontinuitet er noe av det som er ekstremt viktig. Jeg kan ikke se at det å ta et standpunkt ut fra disse vurderingene er å kriminalisere noe som helst. Vi bare slår fast at vi tror at 330-skvadronen er best egnet til å utføre de redningsoppdragene som for befolkninga i distriktene er så enormt viktig.

Einar Holstad (KrF): Jeg begynner nesten å undres over om det var til ære for SV at Sea King-helikoptret gjorde tre runder rundt Stortinget og regjeringskvartalet på morgenen i dag. Man kan jo ha grunn til å undres når SV til de grader går i forsvar for forsvar.

Jeg føler meg tvunget til å stille spørsmål om man mener Kristelig Folkeparti farer med løgn. Det er både nedfelt i innstillingen og er blitt sagt gjentatte ganger fra denne talerstol at man ønsker å vurdere baselokaliseringen i Finnmark. Når representanten sier at vi ønsker å «flytte», er det faktisk galt. Det vi har sagt, er at vi ønsker å «vurdere». Jeg vil stille spørsmålet om representanten har oppfattet det slik at det faktisk er en vurdering vi ønsker, eller om hun fortsatt holder på at vi har sagt at vi skal flytte.

Inga Marte Thorkildsen (SV): I så fall mener jeg at representanten fra Kristelig Folkeparti burde fremme et forslag om at man vil vurdere dette; ikke nedstemme vårt

forslag om å beholde Banak, men heller fremme et alternativt forslag.

Jeg merker jo at Kristelig Folkeparti her er i en skvis, at dette kanskje ikke er så enkelt for partiet, som ikke er det ledende regjeringspartiet, men som presses av Fremskrittspartiet, uvisst av hvilken grunn. Men det kan jo tenkes at det har noe med budsjettbehandlingen å gjøre, og at man ønsker å sikre seg et flertall og godvilje fra Fremskrittspartiets side. Jeg synes det er betenkelig. Jeg synes at denne saken er såpass viktig, det kan dreie seg om liv eller død, og også om hvorvidt folk skal bli skadet for resten av livet eller om de faktisk skal få behandling kjøpt. Derfor synes jeg at det hadde fortjent en grundigere vurdering i stedet for at man hopper på et forslag som jeg mener er faglig svært usikkert.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Einar Holstad (KrF): Fostervoll-utvalgets anbefalinger bygger på de erfaringer man har gjort med redningshelikoptertjenesten de siste 25 år. Utvalget har på grunnlag av dette kommet med forslag til den fremtidige redningshelikopterberedskapen. Jeg vil minne om at det snart er seks år siden utvalget avsluttet sitt arbeid.

Anskaffelse av nye redningshelikoptre i fremtiden vil kunne gi åpning for økt flerbruk. Det vil være nødvendig å se på sambruk av ressurser i langt større grad enn det som har vært praksis fram til i dag. Ved etablering av en egen helikoptertjeneste i politiet, som behandles senere i dagens møte, vil samfunnet etter hvert få en ny og effektiv helikopterressurs som vil kunne utvikles til et viktig supplement til redningshelikoptret. Ved søk etter savnede over land vil et lett politihelikopter ofte være mye bedre egnet enn dagens store Sea King-maskiner.

Justisdepartementet skal også se nærmere på hvilke muligheter det i fremtiden ligger i å samordne redningshelikoptertjenesten med andre sivile helikopterressurser, herunder ressurser tilknyttet installasjonene på sokkelen.

Kristelig Folkeparti viser spesielt til det punkt i meldingen hvor man går inn for at det finnes fram til praktiske løsninger ved de enkelte baser med hensyn til krav til reaksjonstid og kompetanse for medisinsk personell tilknyttet redningshelikoptrene. Ordningene skal ikke være dårligere enn i dag, uten at dette er svært upraktisk og tiltagende kostnadskrevenende å opprettholde.

Det skal opprettes et «Brukerråd for redningshelikoptertjenesten» med representanter fra brukergruppene, med det formål å utveksle erfaringer og informasjon samt komme med innspill til Justisdepartementet.

Redningstjenesten med Sea King-helikoptre er primært lagt opp med tanke på sjøredningstjeneste.

Krav til rekkevidde vil bli oppfylt ved bruk av nye og raskere helikoptre. Et nytt kystvaktfartøy, «KV Svalbard», skal være operativt fra sommeren 2003 og ha et sjøbasert helikopter om bord. Sammen med videreføring av 90 pst. beredskap på Svalbard vil hele det norske redningsansvarsområdet ha en tilfredsstillende dekning.

Det vil være en vesentlig forbedring av redningstjenesten når basene settes opp med døgnkontinuerlig til-

stedevakt. Vi finner det likevel betenkelig å benytte begrepet «15 minutter» som en absolutt reaksjonstid. I visse situasjoner kan det ta noe lengre tid, noe som kan lede til urettmessig kritikk i ettertid. Behov for assistanse oppstår som oftest i dårlig vær. Motvind vil også være avgjørende for rekkevidde og redningskapasitet. Komiteen har vektlagt å redusere reaksjonstiden, ikke minst med henvisning til at tidsfaktoren svært ofte er avgjørende i forhold til om et menneske overlever eller ikke.

Det er i dag stasjonert redningshelikoptre på Banak, Bodø, Ørland, Sola og Rygge, i tillegg til Longyearbyen. På alle basene, med unntak av Longyearbyen, er det Forsvaret med skvadron 330 som er operatør. Siden base-mønsteret ble vurdert av Fostervoll-utvalget, er Sea King-redningshelikoptret som var stasjonert på Vigra, blitt flyttet til Rygge.

Arbeidet med enhetshelikopterprosjektet i Forsvaret har kommet så langt at det er tegnet kontrakt om levering av 14 nye helikoptre av typen NH 90. Seks maskiner er øremerket for nye fregatter, åtte for kystvaktfartøylene. I avtalen ligger en opsjon på eventuelt kjøp av ti nye redningshelikoptre. Kystvaktens evne til å utføre redningsoppdrag øker i og med innføringen av «KV Svalbard» og nye helikoptre. Enhetshelikopterprosjektet har bundet opp framtidig valg av basestruktur og valg av andre helikoptre enn NH 90. Når Kristelig Folkeparti går inn for å videreføre basene i Longyearbyen, Banak, Bodø, Ørlandet og Sola, har det sin begrunnelse i bl.a. dette. Når det gjelder Banak, vil vi ikke på dette tidspunkt frata oss selv muligheten for å vurdere denne lokaliseringen i sammenheng med utviklingen på Snøhvitfeltet. Så lenge Forsvaret er operatør i regionen, mener også Kristelig Folkeparti det er riktig å videreføre redningshelikopterbasen på Banak. Med andre ord: Verden går videre som før, men ikke inn i all evighet.

Forsvarets aktiviteter ved Rygge er under vurdering, noe de har vært i lang tid. Forsvaret har i dag ikke ressurser til å betjene fem baser med 100 pst. beredskap. Dette tilsier at også Rygge bør vurderes driftet av privat operatør. Her kan det være gunstig med samordning med tanke på privat drift av ny base på Nordvestlandet. Vedrørende plasseringen av ny base på Nordvestlandet støtter jeg Fostervoll-utvalgets avveininger når de anbefaler Florø. Flertallet i komiteen slutter seg også til stortingsmeldingens begrunnelser for denne lokaliseringen.

Kristelig Folkeparti mener at redningshelikoptrene også i fremtiden bør inngå i et flerbrukskonsept, og at søk og redningsoppdrag fortsatt skal ha førsteprioritet.

Jeg vurderer dagens løsning med hensyn til kommandoforhold for helikoptrene både på fastlandet og på Svalbard som god, og ønsker å videreføre disse. Det vil etter Justisdepartementets syn ikke være formålstjenlig å endre kommandoforholdet over Sysselmannens redningsutstyrte helikoptre på Svalbard. Justisdepartementet vil se nærmere på hvilke muligheter det ligger i å samordne redningshelikoptertjenesten med private helikopterressurser, og hvilke behov som bør dekkes av private interesser selv.

Komiteen viser til at redningshelikoptertjenesten i dag utfører en rekke ambulanseoppdrag, og komiteen ser redningshelikoptrene som en del av det totale luftambulansetilbudet. Komiteen forutsetter at gjeldende praksis med hensyn til ambulanseflyging videreføres.

Kristelig Folkeparti støtter målsettingen om at Justisdepartementet i samråd med Sosial- og helsedepartementet skal finne fram til praktiske løsninger på legeberedskapen. Komiteen finner å kunne anbefale videreføring av dagens ordning på Svalbard, men vil samtidig henstille til Regjeringen å søke å tilføre Svalbard en tilnærmet like god medisinsk beredskap som landet for øvrig.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti finner ikke tilstrekkelig grunnlag for å kunne innføre døgnkontinuerlig tilstedevakt for legene. Vi anbefaler å finne praktiske og forsvarlige løsninger for medisinsk beredskap ved de enkelte baser. Det kan forsvares å ha en rasjonell og forsvarlig akuttmedisinsk beredskap på redningshelikoptrene uten til enhver tid å ha lege med. Ikke alle søk- og redningsoppdrag tilsier at det er nødvendig med lege.

Et nytt helikopterfaglig forum skal i tillegg til valg av nye redningshelikoptre også vurdere hvor lange driftsavtaler Justisdepartementet bør inngå med Forsvaret og sivile operatører. Forumet bes også vurdere muligheten for å konkurranseutsette vedlikeholdet av de helikoptre Forsvaret skal operere.

Oppgraderingen av redningstjenesten koster mye penger, men dette må ses i sammenheng med muligheten for å bistå og redde flere mennesker enn hva tilfellet er i dag. Forsvarets 330 skvadron skal være hovedoperatøren i den fremtidige redningshelikoptertjenesten.

Komiteen er opptatt av at Justisdepartementet tilføres økonomiske og faglige ressurser slik at oppgaven med å ha et overordnet ansvar kan ivaretas, og man ber Regjeringen ta hensyn til dette.

Komiteen slutter seg til vurderingen om at det samlede ansvar for redningstjenesten nå legges til ett departement. Komiteen tror at det vil bidra til en mer samlet fokusering på tjenesten, og at en unngår uheldige interessekonflikter.

Jeg er glad for at et flertall i komiteen mener at Justisdepartementet må ha mandat til å vurdere hvordan de skal iverksette de tiltak som Stortinget gir anvisning på – dette fordi det må være samsvar mellom det overordnede ansvaret som pålegges, og det handlingsrom departementet får når det gjelder utførelsen av oppgaven.

Den kompetansen som 330 skvadronen har tilegnet seg gjennom mange år, er en samfunnsressurs som også det sivile samfunnet må kunne gjøre seg nytte av. Derfor gis 330 skvadronen eksplisitt et ansvar for å utarbeide årlige treningsopplegg for egne og sivile operatører, slik at kvaliteten på tjenesten opprettholdes.

Realiseringen av forslagene i meldingen vil være avhengig av bevilgningene i de kommende års statsbudsjetter.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eva M. Nielsen (A): Stortinget har vedtatt at Indre Finnmark med de samiske kommunene, som Porsanger tilhører, med sine helt spesielle utfordringer, skal prioriteres, til og med gjennom en egen handlingsplan.

Når Kristelig Folkeparti i dag gjennom det flertall de er en del av, aktivt går inn for at man skal se på en flytting av helikoptertjenesten fra Porsanger til Hammerfest, slår Kristelig Folkepartis tillit til Indre Finnmark-problematikken sprekker, særlig sett i lys av forsvarsministerens klare advarsel om at dersom man flytter, kommer flystasjonen og også Garnisonen i Porsanger og Halkvarre skytefelt under press. Det vil bli et sammenbrudd for Porsanger-samfunnet.

Kan representanten fra Kristelig Folkeparti forklare meg hvordan Kristelig Folkeparti kan si ja et slikt eventuelt grep, når vi vet at alle faginstanser har anbefalt Banak? Nå forventer jeg et annet svar enn at Kristelig Folkeparti i dag ikke har sagt ja til flytting og privatisering, men man har sagt ja til en vurdering. Alle i denne sal vet jo at man ikke lager en vurdering og en utredning for utredningens egen skyld, eller for moro skyld. Det ligger en mening bak; det ligger en aktiv hensikt bak.

Man må jo da spørre: Vil Kristelig Folkeparti si ja til flytting dersom utredningen kommer med en slik konklusjon? Og hvilke andre forsvarsoppgaver ønsker Kristelig Folkeparti å konkurransesutsette?

Einar Holstad (KrF): Representanten Nielsen er bekymret for Kristelig Folkepartis synspunkter på Indre Finnmark. Det er vel og bra.

Når vi har åpnet for en vurdering, mener vi faktisk alvor ved å gi den åpningen. Vi vil på ingen måte konkludere før vi har sett vurderingen, og jeg kan derfor heller ikke her og nå gi noe svar – ja eller nei – slik representanten Nielsen stilte spørsmål om.

Når mange har bekymringer for Forsvarets lokalisering i Banak, og at det representerer et press dersom Forsvarets aktivitet fases ut, har jeg full forståelse for det. Men det må ikke bli slik at vi i vår iver etter å bevare Forsvaret i enhver form bruker alle midler for å nå det målet. Så lenge Forsvaret har en funksjon, og så lenge Forsvaret har en aktivitet også rettet mot den sivile befolkningen, er det i seg selv en berettigelse i å være der, men dersom redningstjenesten, som er en sivil tjeneste, kan innrettes på en annen måte, driftet av en annen operatør, gjerne til en rimeligere penge, plikter vi som forvaltere av nasjonens verdier å vurdere dette. Det er det som ligger bak denne holdningen.

Anne Berit Andersen hadde her overtatt presidentplassen.

Odd Roger Enoksen (Sp): Flere av talerne fra regjeringspartiene har nå sterkt understreket at man kun ber om en vurdering av flytting av redningshelikoptertjenesten på Banak.

I innstillingen står det ikke ett ord om vurdering av flytting. Tvert imot argumenterer man for flytting av tjenesten fra Banak til Hammerfest. Derimot ber man ek-

splisitt om en vurdering av å stille krav om at redningshelikopteret skal kunne ta 25 personer. Det ber man konkret om en vurdering av, men man ber ikke om en vurdering av flytting, man argumenterer for flytting. Jeg registrerer at man fossror bort fra dette i dag. Det er greit. Men spørsmålet blir likevel: Når forsvarsministeren har sett seg nødt til å be om å få lov til å møte til høring i forsvarskomiteen for å gjøre oppmerksom på konsekvensene av dette før behandlingen var avsluttet, og når forsvarsministeren advarer sterkt mot flytting og mot helikoptre som skal ta opp til 25 personer, altså at man utelukker bruk av enhetshelikoptre, hva er det da som tilsier at man fortsatt ser seg nødt til å be om en vurdering av dette? Er det manglende tillit til egen forsvarsministers vurderinger som gjør at flertallet og regjeringspartiene fortsatt ber om en vurdering av denne saken?

Einar Holstad (KrF): Jeg tror det er nødvendig å komme inn på foranledningen til at det ble så mye oppstyr rundt de endelige formuleringene i komiteens innstilling.

På et tidspunkt hvor media, og for øvrig alle utenfor dette hus, ikke skulle ha noe kjennskap til hva som stod i komiteens dokumenter så langt, lekket det ut opplysninger med utgangspunkt i saksordførers første merknader til saken. Der stod det, hvis jeg husker riktig, spesifikt at man skulle flytte basen fra Banak til Hammerfest. Det er antageligvis den direkte årsaken til at forsvarsministeren reagerte, og at man også ble tilført en smule uro i Forsvarets forskjellige organer.

Jeg opplever ikke at regjeringspartienes representanter i dag har fossrodd eller padlet. Vi står fast ved det produkt som ble avgitt, og som er det offisielle dokument, og som faktisk er det vi skal bli vurdert på grunnlag av. Det er beklagelig at deler av komiteens arbeid blir offentliggjort og slik sett til tider skaper et nesten uutholdelig arbeidsmiljø for komiteen, slik det til dels har vært i denne saken.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det er for så vidt greit å forklare dette med at man har gjort et så dårlig arbeid i justiskomiteen at man gjør iherdige forsøk på å redde ansikt i den etterfølgende behandling, men representanten Holstad unnlot å svare på mitt spørsmål.

Det at forsvarsministeren muligens ble kjent med dette gjennom media, som nå representanten Holstad påpeker, er jo i seg selv oppsiktsvekkende – at kommunikasjonen internt i regjeringsfraksjonen er så dårlig at forsvarsministeren må bli kjent med denne saken på bakgrunn av en lekkasje i media og dermed be om å få komme til høring i komiteen. Hvis det er det representanten nå hevder, er det i seg selv oppsiktsvekkende. Men la nå det være, da lærer muligens regjeringspartiene til senere behandlinger at man bør diskutere dette internt for å unngå den type faderer.

Når forsvarsministeren ble kjent med dette og interverte, bad om å få komme til forsvarskomiteen og advarte sterkt også i brevs form mot det man nå ber om en vurdering av, hvorfor var man ikke da i stand til å trekke seg

tilbake og vedta en innstilling hvor man unngikk å skape usikkerhet om den framtidige redningstjenesten i Finnmark? Det hadde man faktisk tid til, for innstillingen var på det tidspunkt ikke avgitt, ifølge det representanten Holstad nå sier, man var inne i en prosess i komiteen.

Så spørsmålet står fast: Har man ikke tillit til egen forsvarsminister? Jeg kan føye til et spørsmål til: Hvorfor endte man opp i en situasjon hvor det var nødvendig for regjeringspartienes medlemmer i forvarskomiteen å skrive en særmerknad som går stikk imot det regjeringspartiene i justiskomiteen har sagt, hvilket i seg selv er oppsiktsvekkende?

Einar Holstad (KrF): Jeg tror at kommunikasjonen regjeringspartiene imellom og mellom representantene her i huset og regjeringsmedlemmene er god. Hva som eventuelt måtte ha sviktet, tror jeg jeg vil overlate til justisministeren å redegjøre for når han senere tar ordet.

Det er faktisk slik at de skarpe reaksjonene knytter seg til en helt annen formulering enn den vi faktisk har blitt enige om, og som foreligger som flertallsinnstilling til behandling i dagens møte.

Det må være lov å ha meninger om fremtiden, og spesielt når man er i et område av landet hvor det forventes en større utvikling av sivil aktivitet, med referanser til annen helikopteraktivitet, inkludert også Forsvarets helikopteraktivitet.

Vi er rike, men vi er ikke så rike at vi kan kjøre parallelle løp med noen få miles avstand. Jeg tenker da på de totale ressurstilganger. Jeg tror det er viktig at vi gir oss denne muligheten til å gjøre denne vurderingen. Jeg skjønner ikke helt Forsvaret og forsvarsministerens reaksjoner ut fra at hensikten er å videreføre Forsvarets aktiviteter innenfor redningstjenesten, som vi faktisk har sagt, at Forsvaret fortsatt skal være hovedoperatør for redningstjenesten.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Odd Roger Enoksen (Sp): Representanten Holstad avsluttet sitt svar på min replikk med å si at vi er rike, men ikke så rike at vi kan tillate oss å kjøre parallelle løp. Det er faktisk nettopp det denne saken dreier seg om. Det justiskomiteens flertall nå legger opp til, er nettopp å kjøre parallelle og doble løp.

Hvis redningshelikoptertjenesten i Finnmark blir flyttet fra Banak til Hammerfest, vil det innebære at vi må kjøre parallelle løp dersom Forsvarets aktivitet på Banak skal opprettholdes i den form og den funksjon som Forsvaret selv mener er nødvendig, og som Stortinget har sluttet seg til. Det betyr at tjenesten på Banak blir svekket, det blir en ren militær tjeneste uten å kunne ta ut den synergieffekt som ligger i å koordinere tjenesten og gjøre doble oppdrag, hvor man både har redningstjeneste og ivaretar de forsvarsfunksjoner som Banak skal ivareta. Dette er ressursløsning på en måte som jeg ikke er i stand til å forstå at kremmerpartiet Høyre kan stille seg bak, eller at regjeringspartiene uten videre kan være med på.

La det nå være klart at for en kystnasjon som Norge, som henter store deler av sine inntekter fra havet i en eller annen form, enten fra fiskerisektoren, fra olje/gass eller fra annen maritim virksomhet, er det å ha en velfungerende redningstjeneste av overordnet betydning. Deler av dette landet befinner seg i yttergrensen av hvor det er mulig å ha bosetting. Det er ekstremt værhardt i deler av landet. Det er store avstander, det er spredt bebyggelse, og uvær kan komme raskt på. Det vet de fleste som sitter i denne sal. Men av og til virker det som det kan være greit å minne om at det er den situasjonen vi lever under.

Det sier seg selv at redningshelikoptertjenesten er et særdeles viktig element i denne sammenheng. De klimatiske forholdene tilsier at det er nødvendig med aktiv, hyppig trening for å kunne beherske de forholdene som redningstjenesten skal foregå under. Det er ingen tvil om at det å konkurransesette bl.a. med det formål som flere av regjeringspartienes talere nå har tatt til orde for, nemlig å redusere kostnadene, vil komme til å svekke den plass som trening har i et redningsopplegg. Det vil komme til å gå på bekostning av nettopp den delen av virksomheten. Man vil forsøke å redusere bruk og slitasje og dermed driftsutgifter. Jeg må si at Høyre og Fremskrittspartiets dogmatiske privatiseringsiver kjenner ingen grenser når man i salen i dag presterer å sidestille ordinære transportoppdrag mellom land og oljeinstallasjoner med redningstjeneste, slik enkelte har gjort. Da opererer man med kjente og faste installasjoner, og man kan ikke minst avlyse transportoppdrag når værforholdene tilsier at man ikke kan gå ut. Det kan ikke redningstjenesten gjøre. Det er nettopp under ekstreme værforhold at redningstjenesten må trå til, og da må man ha kompetanse på å gjøre dette. Man må ha trent under den type værforhold, man må ha trent i å lande på Kystvaktens båter for å kunne bruke den som mellomlandingsbase. Da er det ikke godt nok å flyge mellom land og faste installasjoner i transportoppdrag. Med det sier jeg ikke at en privat redningstjeneste, en konkurranseutsatt redningstjeneste, ikke kan bli funksjonell og komme til å fungere – bevare meg vel. Den gjør altså det i deler av landet. Men her er det spørsmål om å utnytte Forsvarets ressurser maksimalt, ved å gi dem de oppdrag under reelle realistiske forhold som er mulig å gi dem, i stedet for å dublere og ende opp med at vi skal ha en sivil tjeneste på siden av den militære, hvor vi skal betale for begge deler, og hvor Forsvaret får mindre trening og får brukt sine kunnskaper i langt mindre grad enn hva man vil gjøre hvis man også skal videreføre redningstjenesten. Så på den bakgrunn burde faktisk dette ha vært enkelt. Justiskomiteen og regjeringspartiene med justisministeren og forsvarsministeren i spissen burde applaudert den innsats som 330-skvadronen har gjort gjennom alle disse år, og gitt dem styrkete og forbedrete muligheter til å utføre tjenesten uten å gi et grunnlag for å skape noen som helst tvil om 330-skvadronens framtid og Forsvarets framtid som ivaretaker av denne viktige redningstjenesten.

Behandlingen av denne meldingen i Stortinget og i justiskomiteen har vært direkte pinlig for regjeringspartiene. Maken til rot og manglende koordinering har ikke

jeg vært vitne til i mine vel to perioder her i Stortinget, hvor man altså nå presterer å avgi en innstilling hvor forsvarskomiteens medlemmer i regjeringspartiene ser seg nødt til å ta avstand fra det justiskomiteens medlemmer i de samme partier hevder i sine merknader. Det er i seg selv oppsiktsvekkende.

Presidenten: Presidenten må si til representanten Enoksen at omtalen av Høyre ikke er i tråd med parlamentarisk språkbruk.

Odd Roger Enoksen (Sp): Hvis det er uttrykket «kremmerparti» det gjelder, har jeg hittil hatt det inntrykk at det er et begrep Høyre er stolt over å bli forbundet med. Men jeg tar til etterretning at man ikke anser seg å være det.

Karl-Anton Swensen (Kp): Den 11. oktober 1995 ble det av Justisdepartementet nedsatt et utvalg med det mandat å gjennomgå erfaringer med redningshelikoptertjenesten, dens ressurser og økonomi. Videre skulle utvalget, som fikk navn etter lederen, Alv Jakob Fostervoll, fylkesmann i Møre og Romsdal, vurdere og fremme anbefalinger om den fremtidige redningshelikopterberedskapen i Norge, der sjøredningstjenesten naturlig nok har en sentral rolle.

Fostervoll-utvalget avgav sin rapport til Justisdepartementet den 12. desember 1996. Innstillingen var mellom 26. juni og 1. oktober 1997 på høring hos et utall berørte offentlige og private institusjoner. Det kom inn i alt 103 høringssvar. Hovedinntrykket fra disse var at det i stor grad hersket enighet om at utvalgets anbefalinger var fornuftige, relevante og nødvendige. En hovedkonklusjon var at kravet til reaksjonstid for redningshelikoptrene måtte reduseres fra 1 time til 15 minutter døgnet rundt. Dette med redusert reaksjonstid til maksimum 15 minutter burde etter Kystpartiets syn vært klarere presisert i vedtaket i innstillingen, men i den forbindelse er det positivt at man har foreslått døgnkontinuerlig tilstedevakt med lege på redningshelikopterbasene. Det støtter vi fullt ut.

Det er nå nesten sju år siden Fostervoll-utvalget ble opprettet, og først i dag skal saken behandles. Det er – for å si det mildt – en skandaløst lang behandlingstid av en så viktig sak for kystbefolkningen. Det kan faktisk karakteriseres som «beslutningsvegring som har kostet menneskeliv». Jeg refererer da til Sleipner-havariet.

For Kystpartiet er det viktigst å sikre en mest mulig effektiv redningstjeneste, som kan ha kortest mulig reaksjonstid, og som kan dekke både våre land- og havområder. For å oppnå dette må man bruke de eksisterende ressurser på en mest mulig effektiv måte.

330-skvadronen har operert redningshelikoptertjenesten på en utmerket måte i alle år. Jeg bor selv ute på ei øy og har personlig hatt befatning med 330-skvadronen og sett dens effektivitet. Samtidig har 330-skvadronen etter Kystpartiets oppfatning opparbeidet seg kompetanse, erfaring og fleksibilitet som er uvurderlig i driften av redningshelikoptertjenesten i Norge. Derfor er det over-

ordentlig viktig at man beholder og videreutvikler den unike ressursen som 330-skvadronen er for den norske redningstjenesten – også i fremtiden.

Kystpartiet mener at redningstjenesten primært skal være et offentlig ansvar. Det må ikke bli slik at evnen til å hjelpe i en nødsituasjon skal være avhengig av bedriftsøkonomiske hensyn. Redningshelikoptertjenesten er en trygghetsfaktor og avgjørende for en tryggest mulig forvaltning av våre viktige kystområder.

Når det gjelder lokaliseringen av redningshelikoptrene, støtter Kystpartiet forslaget fra Arbeiderpartiet og SV om å opprettholde og videreføre redningshelikopterbasen på Banak. Den er et godt eksempel på at en samkjøring av redningstjenesten og Forsvaret gir store gjensidige fordeler og dermed en bedre ressursbruk. Det mener vi er kommet helt klart fram.

Kystpartiet mener at valg av materiell må baseres på at man får det best tilgjengelige materiellet, med de nødvendige kapasiteter og operasjonelle egenskaper som er nødvendige i denne så krevende tjenesten. Man bør derfor ikke låse seg til valg av materiell på dette tidspunkt. Jeg er glad for at man setter ned et utvalg som vil komme med en vurdering i løpet av 2003.

På denne bakgrunn vil Kystpartiet støtte komiteens tilråding samt forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg registrerer at komiteen slutter seg til Regjeringens anbefalinger på en rekke områder, hvor etableringen av tilstedevakt etter mitt syn er det viktigste tiltaket for å bedre redningshelikopterberedskapen. Ved å etablere tilstedevakt vil Norge få en av Europas beste beredskapsordninger med redningshelikoptre og en god sikkerhet for alle dem som har sitt yrke til sjøs og til lands.

En ny base i Florø vil også bidra meget til en bedre sikkerhet langs kysten.

Det er positivt at Stortinget nå vil samle ansvaret for hele redningshelikoptertjenesten i ett departement, noe som er prinsipielt riktig. Dessuten vil det etter mitt skjønn gi bedre styring av tjenesten i fremtiden når fag og budsjettansvar samles.

Muligheten til å beslutte et veiskille i forhold til operatøransvaret har i anledningen avstedkommet meget debatt, en debatt som etter mitt skjønn har vært sunn og betimelig.

Særlig har baseplasseringen i Finnmark og på Nordvestlandet vært inngående diskutert. Utover lokale interesser oppfatter jeg det slik at Forsvarets tilknytning samt egne behov langt på vei har vært styrende for argumentasjonen bak Banak. Mer redningsmessige hensyn har vært anlagt for eventuelt å skulle flytte basen fra Banak til Hammerfest. Fostervoll-utvalget anbefalte å flytte basen fra Banak til Hammerfest. Jeg tolker flertallsinnstillingen fra justiskomiteen slik at Regjeringen kan få tid til å vurdere spørsmålet om hvor basen i Finnmark bør ligge, herunder om Forsvaret fortsatt skal være operatør, og at Regjeringen skal komme tilbake til Stortinget når det gjelder dette spørsmålet.

En hensiktsmessig og kostnadseffektiv drift med en privat operatør på fastlandet kan tilsi at en privat operatør bør ha to baser, altså en i tillegg til Florø. Dette kan være basen i Finnmark, men andre løsninger kan også være aktuelle. Men her vil som sagt Regjeringen komme tilbake til Stortinget på et senere tidspunkt. Jeg er enig med dem som i debatten har sagt at dette er en avklaring som vi bør komme tilbake til så raskt som mulig.

Komiteen har stilt krav til funksjon og kapasitet ved nye redningshelikoptre. Dette vil i tilbørlig grad bli vektlagt i de videre vurderinger omkring avløsning av dagens Sea King-helikoptre, noe Stortinget ønsker innen 2008. For å kunne ta stilling til fremtidig redningshelikopter skal det organiseres en ryddig prosess, hvor redningsfaglige hensyn skal være ledestjernen, men hvor samfunnets behov i sin helhet selvfølgelig vil bli vurdert. Jeg oppfatter ikke komiteens innstilling på den måten at man har konkludert når det gjelder valg av helikoptertype. Jeg oppfatter at det er en åpen vurdering som skal foretas i det arbeid som følger etter denne stortingsbehandlingen.

Flertallet i justiskomiteen anbefaler Stortinget å fatte vedtak om å opprette døgnkontinuerlig tilstedevakt med lege på redningshelikopterbasene på fastlandet. Å etablere basene med lege på tilstedevakt vil utvilsomt bidra positivt til utførelsen av søk-, rednings- og ambulansoppdrag. Diskusjonen har imidlertid gått på hvorvidt prioriteringen er riktig sett opp mot alternativ anvendelse av slike sterkt etterspurte legeressurser. Jeg vil her vise til notatet fra Helsedepartementet, hvor det avgjørende etter min mening er anmerkningen om at man har problemer med å rekruttere et tilstrekkelig antall anestesileger. Jeg har merket meg at komiteens flertall mener, noe som også ser ut til å få flertall her i salen i dag, at leger som skal knyttes til basene på den måten som de foreslår, også skal være i ordinær tjeneste. Når det gjelder etableringen av denne ordningen, vil jeg komme tilbake til Stortinget i de ordinære budsjettprosesser.

Når det gjelder Svalbard, hvor det i mange år har vært innleid helikoptre for Sysselmannen etter ordinær anbudsrunde, mener jeg beslutningen om å videreføre dagens krav til reaksjonstid er fornuftig når en ser på oppdragsmengde og ressurstilgang der.

Jeg har merket meg at komiteen har foreslått å bytte ut Sysselmannens helikopter nr. 2 med et med tilsvarende kapasitet som nr. 1. Jeg oppfatter klart komiteens hensikt og vil foreta en praktisk gjennomgang av de synspunkter som er fremmet. Sysselmannen har bl.a. fremhevet at han har en rekke gjøremål som det vil være vanskelig å gjennomføre om en kun har store maskiner tilgjengelig. Justisdepartementet og Sysselmannen har imidlertid hatt et ønske om å bytte ut helikopter nr. 2 med en maskin med noe bedre kapasitet enn dagens helikopter nr. 2. Dette er tilsvarende konseptet på Island, hvor de har ett stort og ett mellomstort redningshelikopter. Tilbakemeldingen fra Island er at de er svært godt fornøyd med sin redningshelikopterberedskap. Siden synspunktene fra komiteens side og de merknader jeg her har kommet med, uansett vil kunne medføre ikke ubetydelige merutgifter,

må jeg få komme tilbake til dette spørsmålet også i budsjettssammenheng.

La meg så til slutt si at det er reist en del spørsmål som nærmest trekker den faglige og etiske redningsmessige innsatsevne og -vilje i 330-skvadronen i tvil. Det er det ingen grunn til. Jeg har selv opplevd denne skvadronen i virksomhet, og jeg vet hva den er god for. Jeg har registrert med stor tilfredshet at det er denne enheten som fortsatt skal være hovedstammen i norsk redningsarbeid, slik komiteen uttrykker det, enten man ser det fra flertallets eller mindretallets side.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anne Helen Rui (A): I denne saken kommer det helt tydelig og klart fram at en innad i Bondevik-regjeringa har store vanskeligheter med å bli enig seg imellom. I denne saken står det i tillegg tilbake en forsvarsminister som er overkjørt av sine egne i justiskomiteen, av sitt eget parti. Hun ville Forsvarets beste, som er hennes jobb. Hun ville også gjøre det beste for Finnmarks og Nord-Troms' befolkning. Det bryr ikke hennes partifeller i justiskomiteen seg om. De skriver noe, og sier riktignok noe annet, men det er vedtakene i denne salen som teller. Og på våre plasser i salen er det en for-knapp og en mot-knapp. Det finnes ingen knapp for å vurdere. Derfor må det komme et forslag, men det har ikke framkommet. Det burde ha vært satt fram før kl. 0900, hvis man skulle vedta å vurdere. Her vil man altså stemme mot Banak. Det sier iallfall de som har hatt ordet til nå.

Er det slik nå i Regjeringa at det er greit å være uenig innad i Regjeringa bare man er enig med Fremskrittspartiet? Og er det greit for en justisminister som ønsker å se på seg sjøl som en handlingens mann for mennesker i nød – iallfall sier han det støtt og stadig – å vurdere om Finnmarks befolkning fortjener å få et dårligere tilbud enn resten av landet?

Statsråd Odd Einar Dørum: Nå skal en statsråd nødvendig gå inn i en polemikk, men utgangspunktet for denne saken er faktisk Stoltenberg-regjeringens redningshelikoptermelding, som regjeringen Bondevik II ikke trakk. Det valgte vi å ikke gjøre fordi vi ikke ville utsette løsningsmuligheten for redningshelikoptersituasjonen på kysten. Det betyr at saken måtte finne sin løsning i Stortinget. Og i den diskusjonen er det helt åpenbart at det har vært etablert en spenning mellom noen redningsfaglige argumenter og noen rent militærfaglige argumenter. Det er åpent presentert. Jeg har så oppsummert og sagt at det skal jeg gå inn i. Jeg har også sagt at det skal jeg komme tilbake til. Og jeg konstaterer, slik det er sagt i debatten, at det bør jeg gjøre så raskt som mulig.

Når det så gjelder arbeiderpartiregjering, så ville den f.eks. i fjor i forbindelse med langtidsproposisjonen om Forsvaret legge ned Rygge flystasjon og åpne for en privat løsning på Torp. Da ville man altså ha sittet med to private løsninger – én på Torp og én i Florø. Så det blir veldig vanskelig å skjønne noe av den debatten som har

foregått i salen når det gjelder 330-skvadronen som grunnstamme, og så eventuelle private løsninger.

Men jeg skjønner intensiteten – selvfølgelig gjør jeg det – som knytter seg til livsviktige spørsmål i Finnmark. Det skjønner jeg som bl.a. jobber med finnmarksspørsmål ellers i mitt virke. Derfor tar jeg disse spørsmålene på alvor, også ut fra de spesielle utfordringer på kysten som er beskrevet av en rekke av representantene. Min konklusjon som statsråd – og det er jeg som har ansvaret for å komme tilbake med dette – er at jeg skal gjøre en vurdering, jeg skal komme tilbake med vurderingen, og jeg presiserte hva jeg tenker om dette i det innlegget jeg holdt.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg syns at justisminneren argumenterte som om disse legene skulle trekkes ut av helsevesenet permanent og plasseres på en base. Sånn skal det jo ikke foregå. Disse legene skal jo også være i det ordinære helsevesenet, slik at de kan opprettholde kompetansen sin og være dyktigst mulig.

Når SV har vurdert det sånn at disse legene bør ha tilstedevakt ved basene, er det ut fra at vi har snakket med meget kompetente folk med legebakgrunn som sier at det er ekstremt viktig at disse legene er en del av crewet, at de får den opplæringen som resten av mannskapet får, og at de vet hvordan de skal forholde seg i farlige og ekstreme situasjoner. Det betyr også at dette er viktig for legenes egen sikkerhet. Hvis de kommer ut for en spesielt ekstrem situasjon, er det viktig at også legen vet hvordan han eller hun skal forholde seg i disse situasjonene, og at ikke bare resten av crewet vet det. Det er også viktig for restens av crewets sikkerhet at alle som er med i helikopteret, vet hvordan de skal håndtere disse situasjonene.

SV mener ut fra en samlet vurdering at legene bør være en del av det permanente mannskapet, slik at de kan rykke kjapt ut og dermed være med på å redde liv ute i felten og sørge for at folk får bevart helsen sin, og også slik at de sjøl ikke skal være utsatt, og at resten av crewet skal være tryggest mulig. Dette mener vi er såpass faglig fundert at det er det eneste riktige å gjøre. Vi ønsker ikke å gå inn for en løsning hvor man sparer penger på kort sikt, men hvor resultatet kan bli at dette blir langt dyrere på lang sikt, fordi man taper menneskeliv.

Statsråd Odd Einar Dørum: Det er tidligere i denne debatten blitt anført tunge forsvarspolitiske og forsvarsfaglige synspunkter om plasseringen i Finnmark. Jeg har kommentert det åpent i mitt innlegg.

Når det gjelder de helsefaglige standpunktene, oppfatter jeg Helsedepartementet som en kyndig kilde. I sitt brev sier Helsedepartementet – brevet ble sendt til Justisdepartementet, og vi sendte det videre til komiteen:

«Spesialiteten anesthesiologi regnes som en rekrutteringssvak spesialitet og i dag klarer man ikke å dekke behovet for anestesileger på landets sykehus.»

Det oppfatter jeg som en faktaopplysning.

Jeg er selvfølgelig helt enig med representanten Thorkildsen i at kan man ha leger med, er det en kjempefordel. Jeg har selv sett det, bl.a. i tilknytning til 330-skvad-

ronen på Sola, ved både i forkant og også i etterkant å snakke med noen av dem som var med på redningsoperasjonen etter Sleipner-ulykken. De gjorde en kjempejobb, det er ikke noen grunn til å si noe mer enn det. Jeg vet jo hva det er. Men en må være praktisk, og noe av det jeg forsøkte å gjøre, var å finne løsninger som henger sammen med bemanningen på landets sykehus og det man prøver å få til på helikoptrene. Men selvfølgelig argumenterer jeg ikke mot det Stortinget vedtar. Vedtar Stortinget noe, skal jeg gjøre mitt ytterste for å levere det. Men det kan jo ikke være slik at det som er sakkynndige og fagkyndige argumenter på én debattarena, underkjenner man relevansen av når debattarenaen plutselig skifter. Jeg regner Helsedepartementet som en usedvanlig kyndig kilde, og når de sier at det er mangel på spesialiteten, tar jeg det med meg. Jeg skal selvfølgelig gjøre det jeg kan for å levere det Stortinget legger opp til, det er helt selvsagt. Så langt det er mulig, skal jeg gjøre det.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg er av den oppfatning at representanten Thorkildsen faktisk legger fram en del særdeles godt begrunnede argument – ikke først og fremst for å ha en lege om bord på absolutt alle redningsoppdrag, det er ikke nødvendigvis sikkert at det er fornuftig. Jeg har selv erfaring fra 20 år i ambulansetjeneste – riktignok en helt annen form for tjeneste, men på en del områder er det parallelt. Det jeg vet fra den tjenesten, er at selv om ambulansetjenesten i de aller fleste sammenhenger klarer seg uten lege, vet jeg betydningen av at de menneskene som i gitte situasjoner skal utgjøre et team i redningsoppdrag, i ambulansetjeneste og i transportoppdrag, er samtrente, vet hvor man finner utstyr, kjenner hverandres måte å håndtere ting på, og kan rutiner. Det argumentet mener jeg at det faktisk bør legges betydelig vekt på.

Så har jeg stor forståelse for at det er mangel på anestesileger. Det er bare kort og godt et faktum Helsedepartementet peker på. Men så vidt jeg kan se – nå er ikke Senterpartiet representert i justiskomiteen – sies det ingen ting om at det nødvendigvis skal være en lege med anestesispesialitet som skal være knyttet til redningshelikopteret. Selvsagt ville det være det ideelle, men en allmennpraktiker vil faktisk i visse sammenhenger være et ganske godt supplement til bemanningen, vil jeg tro. Men i og med at Senterpartiet ikke har vært med og skrevet denne innstillingen, vil jeg gjerne be justisministeren redegjøre nærmere for nettopp denne siden, i og med at jeg ut fra innstillingen ikke kan se at det er spesifikt sagt at man ønsker anestesilege.

Statsråd Odd Einar Dørum: La meg ta utgangspunkt i Odd Roger Enoksens erfaringer som ambulansemann, det har jeg dyp respekt for. I denne byen hvor vi holder til, vet vi at ambulansfolk som ikke er leger, gjør en kjempejobb daglig. De berger folk fra overdosedødsfall. De er fagutdannet og vet hva de skal gjøre i en akuttmedisinsk situasjon. De er altså personale med trening, de er sykepleiere osv. Mitt poeng er ikke å polemisere mot et standpunkt. Stortinget vedtar noe, og da gjør man

det man kan for å følge det opp. Men en akuttmedisinsk funksjon må jo forutsette akuttmedisinsk kompetanse. Det er ikke alle allmennleger som har akuttmedisinsk kompetanse. Det tror jeg vi kan konstatere ved å se oss rundt i landet. Hvis man først nå skal gå etter den akuttmedisinske kompetansen, så jeg bare at det er det mangel på, også for den alminnelige befolkning. Det er et argument og en saksopplysning som det er min plikt å legge fram for Stortinget.

Så oppfatter jeg jo kombinasjonen av at komiteen har sagt at de legene en skal bruke, i størst mulig grad skal være i aktiv tjeneste, og så skal man få dem ut på helikoptrene. Men når man da går inn for det standpunktet, må man vite at man i verste fall kan velge bort løsninger for andre. Om så skjer, er det min plikt å si det til Stortinget. Det er min plikt å legge det fram på en slik måte at Stortinget får sjans til å ta stilling til det. Men det Stortinget vedtar, er retningsgivende for en statsråd.

I denne debatten har jeg også følt at hovedhensikten, først og fremst hos representanten Thorkildsen og senere hos representanten Enoksen, er at det skal være personell med kompetanse til stede som medisinsk vet hvordan man skal handle, og at disse skal inngå i helheten i redningsoperasjonen. Det er dette jeg oppfatter som resonnementet. Og det er klart at rent generelt er det et fornuftig resonnement.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Marit Nybakk (A): Det som kjenner seg ut som redningshelikoptertjenesten og mye annet sivilt beredskap, er at Forsvaret har de operative ressursene og bidrar med infrastrukturen. I tillegg er den militære og den sivile beredskapen så innvevd i hverandre at den gjensidige avhengigheten nærmest utgjør en symbiose. Det har flertallet i justiskomiteen overhodet ikke skjont. Tilsynelatende har de heller ikke hatt noe ønske om å skaffe seg kunnskap på området – dette til tross for at stortingsmeldingen faktisk har direkte budsjettkonsekvenser for Forsvaret. Og når Kristelig Folkeparti-representanten Holstad i denne saken sier at forsvarsministeren slo alarm på grunn av et tidlig utkast til innstilling, er det direkte feil – det er direkte feil. Statsråd Krohn Devold var i høring i forsvarskomiteen på bakgrunn av justiskomiteens innstilling, som så ble sendt over til forsvarskomiteen til behandling. Justiskomiteen hadde altså avgitt innstilling uten å ta seg bryet med å finne ut hva Forsvaret, hva forsvarsministeren og hva forsvarskomiteen mente om forslagene som var lagt inn i komiteens merknader, som direkte berørte Forsvaret.

Når vi leser forsvarsministerens svar på spørsmål som forsvarskomiteen har sendt inn, må det være lov å spørre justisminister Odd Einar Dørum – hvis han er villig til å lytte bakerst i salen – om departementet hadde kvalitets-sikkert innstillingen fra regjeringspartiene her i huset før den ble avgitt. I så fall er det ikke kommunikasjon mellom justisministeren og forsvarsministeren. Og hvordan er det mulig at forsvarsministeren taper en slik fundamental sak i sin egen stortingsgruppe, som dreier seg

om Forsvarets og NATOs framtid i Finnmark? Og hvorfor er forsvarsministeren ikke til stede i salen?

Når justiskomiteens flertall ønsker å flytte basen for redningshelikoptertjenesten fra Banak til Hammerfest – og det er ulike varianter av hva de mener her i dag, har jeg registrert – kan det få dramatiske konsekvenser for Forsvarets infrastruktur i Finnmark. Stasjonering av 330-skvadronen på Banak er en vesentlig forutsetning for Forsvarets drift av flystasjonen i dag. Flytting kan ifølge forsvarsministeren medføre at Banak blir nedlagt som flyplass, både for sivile og for militære formål – det er bare å lese forsvarsministerens svar. Det vil igjen få konsekvenser for allierte øvelser i Finnmark. Også bruken av Garnisonen i Porsanger er i stor grad basert på tilgang til Banak militære flyplass. Det vil i sin tur redusere nytteverdien av garnisonen i betydelig grad, både for alliert og for nasjonal øvingsvirksomhet.

Så sier representanter for regjeringspartiene når de løper rundt i korridorene her: Ta det med ro, Banak blir ikke nedlagt. Men det er når de snakker med oss, eller med media i Nord-Norge. Som representanten Gjøl sa her tidligere i dag: De prøver tydeligvis å ri to hester samtidig – på den ene siden å berolige lokalsamfunnet i Lakselv og finnmarkingene, på den andre siden å tekkes Fremskrittspartiet. Men hvem er det de lurer? Er det Fremskrittspartiet, eller er det befolkningen i Finnmark? De bør her i dag klargjøre sitt syn, si helt klart hva de mener om Banak.

Kan jeg også få nevne at skvadronen som i dag er operatør, også inngår i planene for nasjonal atomberedskap i nordområdene, og at utprøving har vist at bruk av helikopter er bedre enn tidligere bruk av Orion-fly.

Det er også helt ubegripelig at justiskomiteens flertall rent faktisk åpner for å bruke helikoptre som ikke kan bruke landingsplattformene på kystvakt fartøy og på de nye fregattene – helikoptre som for øvrig ingen har kjøpt på ti år, hvis mine informasjoner er riktige.

I forsvarskomiteen har vi merket oss at Forsvaret ikke vil kunne operere redningshelikoptertjenesten på den mest rasjonelle måten for Forsvaret og lokalsamfunnene – og for dem som jo er de viktigste her, de som skal reddes – ved valg av andre helikoptre enn NH 90.

Til slutt: Vi har liggende i Stortinget en melding om samfunnets sårbarhet. Der vil vi nettopp måtte se på spillet mellom sivilt beredskap og Forsvaret som operatør, og jeg inviterer med dette justisministeren til et samarbeid for å få det til. Da må han også erkjenne at dette samarbeidet er viktig for folks sikkerhet, for folks helse og folks trygghet. Det gjelder også justiskomiteens flertall. Det er også derfor skvadron 330 må fortsette å være operatør for redningshelikoptertjenesten.

Åge Konradsen (H): Da den offentlige redningstjenesten skulle organiseres i slutten av 1960-årene, foretok vi en grundig vurdering av hvilke behov som forelå i Norge, og også hvordan andre land hadde organisert sin tjeneste.

Hos oss – som i andre land – hadde en rekke organisasjoner og institusjoner ansvar for å ta vare på nødstedte

mennesker. Redningsansvaret varierte, avhengig av hvilke omstendigheter som lå til grunn, og hvilken geografisk posisjon vedkommende befant seg i. Befant den nød-stedte seg eksempelvis på sjøen, var det delvis frivillige, delvis Sjøforsvaret eller Redningsselskapet som hadde ansvaret for redningsoppgaven.

Også på landjorda var det en rekke redningsorganisasjoner med ansvar og oppgaver spredt på flere offentlige, halvoffentlige og private organisasjoner og institusjoner.

Dette konglomeratet av ansvar for forskjellige sider av redningstjenesten medførte selvfølgelig en rekke uklarheter. Det oppstod gråsoner og ikke minst problemer når innsatsen skulle samordnes, og flere hadde ansvar. Derfor ble det tatt nødvendige grep. Det ble opprettet to hovedredningssentraler som skulle samordne innsatsen, og i denne sammenheng ble redningshelikoptrene sentrale.

En best mulig redningstjeneste må være målet når Stortinget skal ta stilling til organiseringen av fremtidens redningshelikoptertjeneste.

Det er gledelig at komiteen slår fast at det er et krav om 100 pst. beredskap og døgnkontinuerlig tilstedevakt, samt at den gjennomsnittlige reaksjonstiden skal ned til 15 minutter. Dette er forbedringer som vil gi innbyggerne trygghet for hjelp i nødssituasjoner.

I dag er det i all hovedsak Luftforsvarets 330-skvadron som driver denne tjenesten fra Banak, Bodø, Sola og Rygge.

Innstillingen slår fast at det er Forsvaret og 330-skvadronen som i all hovedsak skal stå for denne tjenesten også i fremtiden. I denne sammenheng må vi ikke glemme at det er Luftforsvarets 330-skvadron som i en årrekke har utført denne oppgaven på den særdeles vellykket måte. De ansatte har i alle år gjort en fantastisk innsats, og det er mange som med god grunn kan rette en stor takk til 330-skvadronen.

Fostervoll-utvalgets rapport konkluderte med at basen på Banak skulle flyttes til Hammerfest. Hensikten med dette forslaget syntes å være en bedre eller en hurtigere dekning av havområdene nord for Hammerfest. Ser vi på de historiske dataene fra helikopteravdelingens oppdrag i dette området, finner vi at 80 pst. av oppdragene har vært over land, ikke over sjø. I praksis får vi med en lokalisering til Hammerfest et dårligere utgangspunkt for ambulanse- og redningsoppdrag over land.

Når det gjelder deknningen av ansvarsområder over sjø nord for Hammerfest og med Hammerfest som base, vil vi få hurtigere innsattid, hovedsakelig som følge av kortere transittid. Sjøområdene i Varangerfjorden og Barentshavet vil imidlertid ikke få noen bedre dekning, og vil i hvert fall ha minst like god dekning, kanskje bedre, fra Banak.

Fiskefeltene utenfor Senja, som i dag har landets dårligste dekning av redningshelikopter, vil ikke få noen bedring av sin situasjon ved en basering fra Hammerfest.

Havområdene utenfor Nord-Norge er særdeles viktige for Norge. Denne viktigheten vil øke i tiden framover. For overvåking, kontroll og redningstjeneste i disse områdene har norske myndigheter Kystvakten, med sine he-

likopterbærende fartøy, sammen med 330-skvadronens redningshelikoptre.

Fartøybaserte kystvaktelikoptre, sammen med landbaserte redningshelikoptre, har i dag redningstjeneste som en av sine viktigste oppgaver.

I dag, og enda mer i fremtiden, ligger det en mulighet til effektøkning ved synergier mellom Sjøforsvaret og Redningstjenesten. Dette krever imidlertid samtrening og koordinasjon, som til nå har vært mulig med Forsvaret som operatør for begge tjenestene. En sivil operatør av helikopterredningstjenesten vil ikke ha mulighet til å oppnå den samme grad av samtrening og koordinasjon. Dette er i hovedsak en følge av forskjellige operasjonsprosedyrer og kommandolinjer. I nordområdene er det derfor av uhyre stor viktighet at den samme operatør ivaretar begge tjenestene.

Etter mitt skjønn må konklusjonen fra et samfunnsøkonomisk synspunkt, med fornuftig ressursbruk som mål, være den samme. Vi snakker her om en samfunnsoppgave som ikke bør kommersialiseres dersom man ikke kan redegjøre for hvordan kvaliteten kan bli høyere og kostnadene for samfunnet vesentlig lavere.

Stasjoneringen av 330-skvadronen på Banak er en vesentlig forutsetning (presidenten klubber) – da er det visst gått 5 minutter!

Eva M. Nielsen (A): Som relativt fersk Finnmark-representant på Stortinget har jeg fulgt denne saken med stigende interesse, ikke bare fordi saken er viktig i seg sjøl, og fordi tjenesten på Banak er satt under press, men også fordi de ulike aktørene i denne saken har utvist stor politisk akrobatikk. Det er jo kanskje en øvelse som er vanligere i Stortinget enn det folk flest er klar over.

Innledningsvis vil jeg uttrykke min glede over at helikoptertjenesten i Finnmark fortsatt skal lokaliseres til Banak – enn så lenge! Det ligger klare føringer fra flertallet i justiskomiteen om at man vurderer en flytting til Hammerfest og i den anledning også en privatisering.

I den perioden tjenesten er på Banak, skal Forsvaret operere den. Senere, når tjenesten eventuelt skal opereres fra Hammerfest, kommer privatiseringen inn – dette ifølge flertallets merknader i justiskomiteen. Det er her akrobatikken begynner. Det må være betimelig å spørre hvilket syn partiet Høyre har i denne saken. Er det justiskomiteens leder, Trond Helleland fra Høyre, som i sine merknader har avklart Høyres syn om eventuell flytting fra Banak til Hammerfest, eller er det Høyres fraksjonsleder i forsvarskomiteen som står bak Høyres egentlige standpunkt?

Er det slik at det er forsvarsministerens klare standpunkt om at Banak må opprettholdes, ikke minst av hensyn til Forsvarets øvrige virksomhet i Porsanger, som er det hennes parti egentlig mener? Er det det hennes eget parti egentlig vil? Eller er det kanskje akkurat slik Høyres egen Finnmark-representant fremstiller det, når han den 3. mai i år sier til NRK Finnmark:

«Høyre vil beholde Banak på grunnlag av de gode erfaringene vi har med 330-skvadronen. – Kun FrP stemmer for flytting.»

Dette ifølge representanten Robertsen den 3. mai i år. Noen dager senere sier derimot den samme Robertsen til avisa Ságat:

«Jeg vil stemme for flertallsinnstillingen.»

Og videre:

«Det er ikke mulig å støtte Banak enda.»

Det er ikke mulig å støtte Banak ennå – er det slik at Høyre vil støtte Banak senere, når basen vurderes flyttet til Hammerfest og legges ut for en privat anbudsrunde? Dagens debatt har i hvert fall ikke gitt noen avklaringer om akkurat dette.

Det Høyre i hvert fall er enig med seg sjøl om, er at dersom basen flyttes, skal den privatiseres. Da kan man virkelig spørre seg om det er privatisering for privatiseringens egen skyld, eller om dette er et ledd i Regjeringens nye distriktspolitikk, jf. forsvarsministerens vurderinger av en flytting fra Porsanger, og hvordan det vil gi en dramatisk dominoeffekt for alle Forsvarets installasjoner og virksomheter i forsvarskommunen Porsanger. Flytting av helikoptertjenesten vil i neste omgang påvirke, som det er gjentatt her, flystasjonen, flyplassen, Garnisonen i Porsanger og Halkavarre skytefelt – alt dette i henhold til forsvarsministerens svar til forsvarskomiteen.

Hvordan all denne usikkerheten rundt helikoptertjenesten påvirker dem som har sitt daglige virke der, kan vi jo sjøl tenke oss. Det er klart at denne usikkerheten påvirker rekrutteringen, og den påvirker all langsiktig planlegging. Jeg er meget glad for at justisministeren sier at han snart vil komme snart tilbake til Stortinget for å få en avklaring.

Dagens votering vil opprettholde organiseringa slik den er nå, men det er all grunn til å holde kruttet tørt.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Carsten Dybevig (H): Marit Nybakk kritiserte den beslutningen som regjeringspartiene har tatt i denne saken, og som innstillingen fra justiskomiteen nå legger opp til, nemlig at vi skal ha Forsvaret som hovedaktør når det gjelder Redningstjenesten i Norge.

Men det legges opp til at deler av tjenesten konkurranseutsettes. Det gjelder særlig tjenesten på Nordvestlandet, som er i Florø, og det gjelder Svalbard. Vi legger også opp til at det eventuelt i fremtiden er muligheter for at redningshelikoptertjenesten i Finnmark kan konkurranseutsettes. Og det er litt av poenget. Forsvarsministeren sier at Forsvaret ønsker å konkurranseutsette, for nettopp å effektivisere Forsvaret, slik at Forsvaret kan bruke sine midler mer effektivt enn de gjør i dag. Og poenget er følgende: Justiskomiteen ønsker ikke å svekke kvaliteten på redningshelikoptertjenesten. Og bare for å ha sagt det med en gang: I dag er Luftambulansen drevet av private aktører. Det er ingen her i salen som i dag har kritisert Luftambulansen, som altså har akuttberedskap på land og frakter syke til sykehuset. Ikke én person har sagt at det har vært en dårlig løsning. Tvert om er det en meget god løsning, slik jeg ser det.

Justiskomiteen har gått gjennom denne saken veldig grundig. Vi har vært sammen med Kystvakten og 330-skvadronen i Bodø i to dager, og vi fikk en meget god gjennomgang av de kvaliteter, den kompetanse og de erfaringer som skvadronen har gjort seg, og som Kystvakten har gjort seg. De opplevelsene vi fikk der, har vi tatt med oss i det arbeidet som vi nå gjør. Justiskomiteen har på en måte et totalansvar for hele redningstjenesten. Og det er jo da litt merkelig at leverandøren av tjenesten skal være Forsvaret, som Marit Nybakk forsvarer. Staten og Justisdepartementet skal da etterspørre en tjeneste, og den tjenesten er redningstjenesten i Norge. Vi setter den tjenesten ut på anbud enkelte steder, og så trekker man det i tvil i forhold til kvaliteten på tjenesten. Vi har et totalansvar i forhold til redningstjenesten, som er en sivil tjeneste og ikke en militær tjeneste. Og jeg må jo spørre om Marit Nybakk har sett de endringene som er skjedd i Europa de siste ti årene, bl.a. med Sovjetsamveldets oppløsning i 1991 – og også i sammenheng med den nye teknologien som kommer.

For å avslutte: Uansett er det behov for en redningstjeneste, og det er også behov for å ha redningstjenesten nærmest mulig dem som vil få bruk for tjenesten. Vi er også klar over at redningstjenesten i Finnmark i dag utøves på en god måte.

Kjetil Bjørklund (SV): Det er mye i saken om redningshelikoptrene som handler om kommunikasjon – dårlig kommunikasjon – i regjeringspartiene. Flere har berørt dette på en grundig måte, så jeg skal la det temaet ligge nå.

Jeg har aldri vært oppe i et helikopter, men jeg har vært på kysten i full storm, og jeg syntes det var godt å stå på land. Den luksus kan ikke redningshelikoptertjenesten tillate seg. Kvaliteten på den tjenesten langs vår værharde kyst er i mange tilfeller avgjørende for liv eller død, både for dem som skal reddes, og for dem som skal redde. Men flertallet i salen her vil altså nå øke risikoen for katastrofe ved å konkurranseutsette flere redningshelikopterbaser og gjennom det fase inn sivile operatører, uten å vite om disse har det materiellet og den kunnskapen som er nødvendig for å sikre god nok kvalitet på tjenesten.

Forsvaret har gjennom sin drift av denne tjenesten med 330-skvadronen i mange år gjort en meget stor innsats for å redde menneskeliv, og har samtidig kunnet bruke kunnskapen og materiellet for å sikre toppkompetanse under ekstreme værforhold også på andre områder i Forsvaret. Disse fordelene for et godt redningsarbeid vil regjeringspartiene og Fremskrittspartiet nå redusere for å få gjennomslag for ideen om at markedet skal råde. Det er etter min mening høyt spill.

Jeg registrerer at representantene Helleland og Holstad gjentatte ganger sier at flertallet i innstillingen har bedt om en vurdering av flytting og konkurranseutsetting av Banak-basen til Hammerfest. Jeg kan ikke finne dette i innstillingen, og kan ikke se at Høyre og Kristelig Folkeparti og resten av flertallet har tatt høyde for en slik

vurdering av det spørsmålet annet enn her i salen, og det er ikke nok.

Det flertallet derimot gjør i innstillingen på side 10, er å overlate til Justisdepartementet å vurdere hvordan de skal iverksette de tiltak som Stortinget gir anvisning på. Jeg forventer at flertallet i Stortinget vet hvordan de spesifikke vedtak de vil gjøre, innvirker på det overordnede ansvaret som pålegges, og ikke overlater vurderingen til departementet i etterkant. Har man ikke beslutningsgrunnlag, bør man ikke beslutte noe, for ellers kan man risikere å fraskrive seg det nødvendige ansvaret, og det vil vi jo helst slippe.

Flertallet i komiteen har gått inn for at de sivile helikoptrene som skal brukes i denne tjenesten, skal ha plass til 25 istedenfor 20, slik Forsvaret har lagt seg på. Begrunnelsen er ønsket om å kunne få alle skadede inn i ett helikopter ved en stor ulykke. Det er det samme som man at på norske veier skulle kreve at alle ambulanser skulle ha plass til 50, fordi det kunne hende at en buss velter. Slik er det jo ikke. De aller fleste ulykker involverer én skadet i redningshelikopterarbeidet. Ved å stille dette kravet mister Forsvaret muligheten til å konkurrere i en anbudssituasjon, fordi de har lagt seg på noe mindre helikoptre og sagt at de heller kan bruke flere ved en stor ulykke, som jo med respekt å melde er det eneste logiske.

Gunn Karin Gjul (A): Dette skulle egentlig ha vært en dag da vi stolt kunne konstatere at Stortinget hadde gitt sin tilslutning til en enda bedre beredskap i redningshelikoptertjenesten. Men dessverre blir det heller en dag da vi kan si at befolkningen langs kysten, og spesielt i Finmark, i årtier framover må leve i uvisshet om redningshelikoptertjenestens framtid.

At privatiseringsiveren var sterk i Høyre, har vi visst, men at iveren var så sterk at de var villig til å eksperimentere med liv og helse, hadde jeg ikke i mine villeste fantasier drømt om. I tillegg velger man altså å foreta dette eksperimentet i den landsdelen som desidert er mest sårbar. Ekstreme værforhold og store avstander gjør at folk i Finmark er mer avhengig av Redningstjenesten enn man er noe annet sted i landet. I motsetning til oss som bor lenger sør, har de dessuten ingen alternativ luftambulansetjeneste.

Jeg har fram til nå ikke hørt ett eneste saklig argument for å privatisere verdens beste redningstjeneste. Hva er det egentlig som gjør at regjeringspartiene legger seg langflate for Fremskrittspartiet i denne saken?

Jeg har derimot fått mange gode argumenter for å beholde 330-skvadronen på Banak. Høyres forsvarsminister, Kristin Krohn Devold, har i brev til komiteen advart sterkt mot å nedlegge Banak, og hun har store motforestillinger til flertallsinnstillingen, som inkluderer hennes eget parti. I løpet av mine ni år i Stortinget har jeg aldri opplevd at et parti har påført egen statsråd et så ydmykende nederlag.

Representanten Helleland har i debatten i dag krampaktig prøvd å ufarliggjøre forslaget sitt. Men problemet er bare at den samme Helleland i innstillingen til komiteen har gitt grønt lys for å flytte basen til Hammerfest og

dermed privatisere den. Man utreder jo ikke et forslag bare for artighets skyld, hvis man ikke mener noe med det. Jeg sitter igjen med et inntrykk av et parti som prøver å ri to hester samtidig.

Hva er det som har skjedd, som gjør at man ønsker å sende folk i Finmark ut i en årelang uvisshet?

- Ikke er det et forslag som justisministeren har pålagt sine folk å gå for.
- Ikke er det en idé som forsvarsminister Kristin Krohn Devold har lansert. Tvert imot, hun har jo i brev til komiteen advart sterkt mot dette.
- Ikke er det noe Høyres lokalpolitikere i Finmark brenner for. Tvert imot, Høyres ordfører i Porsanger har truet med å melde seg ut.

Folk i Finmark fortjener at svaret blir avklart i dag. Men i stedet for å få dette avklart, velger Høyre å bruke partipisken og sørge for at ingen av representantene fra Nord-Norge får lov å stemme i tråd med sin egen overbevisning og for det som man i hele landsdelen ber dem om å gjøre.

Reidar Sandal (A): Regjeringa Stoltenberg fremma i mai i fjor ei stortingsmelding om redningshelikoptertjenesta. Saka blei ikkje teken under behandling av det førre Stortinget, men er no fremma av justiskomiteen. Det er positivt.

Eit utval under leiing av tidlegare fylkesmann Fostervoll la i 1997 fram forslag om ei vesentleg betring av redningshelikoptertjenesta. Det blei gjort framlegg om å styrkje beredskapen, korte ned reaksjonstida og etablere døgnkontinuerleg vakt for helikopterpersonellet på basane.

Regjeringa Stoltenberg gav i hovudsak tilslutning til dei vurderingane som Fostervoll-utvalet la fram.

Det er svært positivt at denne saka får si avklaring i Stortinget i dag. Vi legg dermed grunnlaget for auka tryggleik i landet vårt. Ikkje minst vil det kome dei til gode som ferdast på havet.

Vi har dei seinare åra vore vitne til fleire tragiske ulykker der fiskarar har omkomme. Særleg utsette har dei yrkesutøvarane vore som har fangsta på dei mest værharde fiskebankane. Vi veit også at kryssingar over dei farlegaste havområda gjerne set liv i fare. Redningshelikoptra kan sjølvstekt ikkje fjerne faren ved å fiske i værharde område eller sigle langs den farefulle kysten vår. Men eg er overtydd om at eit vel fungerande og moderne tilbod av redningshelikopter i stor grad vil redusere faren for tragiske ulykker. Derfor er innstillinga frå fleirtalet i justiskomiteen på dette punktet svært positiv for dei sjøfarande.

Utanfor kysten av Vestlandet, spesielt utanfor Sogn og Fjordane, finst dei største og viktigaste førekomstane av norsk olje og gass. På installasjonane finst mange arbeidstakarar som har eit krevjande arbeidsmiljø, og som er prisgitte ei effektiv redningsteneste. Dei som arbeider i forsyningstenesta, har det same behovet for tryggleik.

Den førre regjeringa og fleirtalet i justiskomiteen går inn for at den nye basen for redningshelikoptret for Nordvestlandet skal plasserast i Florø. Det er eit trygt og

sakleg godt fundert val. Det vil styrkje tryggleiken for fiskarar, sjøfolk og oljearbeidarar. Tilrådinga har sterk fagleg støtte.

Saka om redningshelikoptertjenesta har vore til vurdering i mange år. Det er no ni år sidan eg første gongen var med og drøfta saka med dåverande justisminister Faremo. Det har vore mange utsetjingar og mange omvegar. I dag gleder eg meg over at saka blir ført til ende, og eg vil seie det slik: Det blei eit lykkeleg val.

Det er usemje i komiteen om kven som skal stå for drifta av redningshelikoptra, m.a. i Florø. Etter mitt syn burde Forsvaret vere operatør, i kraft av kompetanse og god kontinuitet.

Eg vil i alle fall poengtere at same kven som blir operatør for redningshelikoptra, må ordninga setjast i verk straks og drivast med maksimal vekt på tryggleik for dei som skal vere brukarar av tenesta.

Tore Nordtun (A): I dag er redningshelikopterbase- ne lagt til Longyearbyen, Banak, Bodø, Ørland, Sola og Rygge. Komiteen foreslår å videreføre de etablerte base- ne i Longyearbyen, Bodø, Ørlandet, Sola og Rygge. Det er svært bra, og det er bra at Stortinget nå tar et endelig standpunkt til flere av de forhold som ble påpekt i 1997. Jeg er spesielt glad for at redningshelikoptertjenesten på Sola blir opprettholdt i dagens forstand og ikke blir privatisert, som Fremskrittspartiet har ytret ønske om. Den basen har samme verdi som Banak. En kan undres på hva som ville ha skjedd – når vi nå ser at sivile helikoptertek- nikere er i streik – om Fremskrittspartiet hadde fått sin vilje når det gjelder privatisering.

Innstillingen som behandles i dag, berører en livsner- ve for dem det gjelder – tilgangen på helsetjenester i framtiden for befolkningen i våre utkantstrøk.

Redningshelikopteret utfører, i tillegg til sine primær- oppgaver, ambulanseoppdrag. Når det så blir sådd tvil om tilgjengeligheten og framtiden til en slik tjeneste, er det ikke rart at disse menneskene stiller spørsmål ved om flertallet i denne sal innser konsekvensene av sine beslut- ninger. Det er heller ikke rart at de samme mennesker stiller spørsmål ved om det samme flertall noen gang har opplevd hvordan det er å ikke ha et sykehus i nærheten. For denne saken er et glitrende eksempel på hva de ulike partiene i praksis mener om likt helsetilbud til alle i Nor- ge.

Redningshelikopterne representerer trygghet – øye- blikkelig innsats for å redde mennesker fra død eller ska- de som følge av akutte ulykkesituasjoner. Ikke minst omfatter redningstjenesten redningsaksjoner på sjøen.

Alle som bor i dette landet, har krav på et likt red- ningshelikopter- og luftambulansetilbud. Dette er selv- følgelig en stor utfordring, men det er en sterk målset- ting. Menneskene som har sin arbeidsplass på havet, og de som bor i distriktene, er helt avhengige av en red- ningshelikoptertjeneste som fungerer.

Regjeringspartienes vingling i denne saken er også et kapittel for seg selv, men det skal jeg ikke gå nærmere inn på nå. Jeg håper at flertallet innser at det ikke er noen skam å snu!

Raymond Robertsen (H): I denne saken om den fremtidige redningshelikoptertjenesten har det vært foku- sert veldig ensidig på lokaliseringen. De foreslåtte forbe- dringene, f.eks. at beredskapstiden skal gå ned fra 60 til 15 minutter, og en bedre koordinering vil jo gi landets innbyggere en tryggere hverdag. Og det er det denne sa- ken handler om.

Når det er sagt, er det ingen tvil om at enkelte formu- leringer i saken har skapt debatt, spesielt i Finnmark. Når jeg i dag kommer til å støtte flertallets innstilling, gjør jeg det i den forståelse at dette på ingen måte kan tolkes som en nedlegging av redningshelikopterbasen på Banak. Forslaget vil innebære en nærmere vurdering av redningshelikoptertjenesten med hensyn til konkurranse- utsetting, og denne vurderingen må naturligvis bli gjort i forhold til alle andre baser i Norge. I en slik vurdering er jeg fast bestemt på at Banak som militærbase har lite å frykte. De fordelene denne organiseringen har betydd for Finnmark og Nord-Troms, har ikke blitt mindre gjennom årene. Som finnmarking må jeg tilstå at 330-svadronen på Banak har en urokkelig tillit hos innbyggerne i fylket – og det er de som alltid er på havet utenfor Finnmarks- kysten. Basen på Banak tåler enhver vurdering. Jeg kan vanskelig se for meg så mange uventede konklusjoner.

Det som er viktig nå når Stortinget har gjort sitt ved- tak, er at de vurderingene som skal foretas, gjøres så raskt som mulig. Det er viktig at man får en snar avkla- ring, slik at man får ro i denne saken og tjenesten får gå videre dit den skal. Det som er beklagelig, er det dramaet enkelte personer og partier i Stortinget har skapt rundt denne saken. Det er beklagelig at man tillegger regje- ringspartiene meninger som de ikke har, og det tjener ikke redningshelikoptertjenesten at man på en måte ska- per en situasjon som ikke er reell.

Her tillegger vi hverandre så mange meninger som politikere. Jeg tror nok at man skal høre litt på hva stats- råd Dørum sier om hvordan han kommer til å tolke det vedtaket Stortinget gjør i dag. Det føler jeg på en måte er det endelige bevis på at opposisjonen i Stortinget koker suppe på en spiker. Man prøver på en måte å skape en situasjon som ikke er der. Man prøver på en måte å skremme innbyggere både i Troms og Finnmark, og ikke minst skremmer man de som jobber i dagens 330-skva- dron med en situasjon som ikke er reell.

Jeg vil bare si at personlig er jeg fra Hammerfest. Jeg har ikke kjempet for at den basen skal flyttes til Ham- merfest, og det kommer jeg heller ikke til å gjøre.

Åse Wisløff Nilssen (KrF): Kristelig Folkepartis hovedinnlegg er holdt av representanten Holstad i justis- komiteen. Men ettersom dette er en sak som også har vært til behandling i forsvarskomiteen, ønsker jeg å be- røre noen punkter.

Justiskomiteen har i fellesmerknad sluttet seg til vur- deringen i meldingen om at Forsvarets skvadron 330 skal være hovedoperatør i den fremtidige redningshelikopter- tjenesten. Det er viktig at Forsvarets utgifter til rednings- helikopterbasene blir synlige. Å få fram reelle kostnader er viktig også i forhold til budsjettprosessene. Ved å leg-

ge både fagansvar og budsjettansvar til Justisdepartementet vil dette kunne bli mye enklere.

Som Kristelig Folkepartis talskvinne for forsvarssaker er jeg imidlertid bekymret over at de totale kostnadene som er forbundet med de vedtakene som er foreslått, ikke fullt ut er identifisert, og at fordelingen mellom departementene ikke er fastlagt. Riktignok er dette en melding, og flere detaljer vil komme etter hvert, men jeg vil understreke at Forsvaret i dagens situasjon ikke kan dekke kostnader som ikke er relevante for Forsvarets virksomhet.

Med dagens personale og helikoptre er det ikke praktisk mulig å etablere en tjeneste med døgkontinuerlig tilstedeværelse på fire baser med 100 pst. beredskap, samt 85 pst. på Rygge, uten at det blir en betydelig økning i bevilgningene.

Ellers vil jeg bare bemerke at et effektivt vedlikehold av Forsvarets helikoptre er meget viktig både for beredskapen og for en kort reaksjonstid.

Forsvaret gjennomfører et prosjekt med målsetting om å skaffe en enhetsflåte med helikoptre for alle Forsvarets behov, inkludert redningstjenesten. Samarbeid med Sjøforsvarets helikopterbærende fartøyer er viktig ved større ulykker eller langt til havs, da redningshelikoptrene vil kunne lande på kystvaktfartøyene eller de nye fregattene for å sette av nødstedte eller fylle drivstoff. Denne muligheten må være viktig både i vurderingen før anskaffelse av nye redningshelikoptre og i en vurdering av å samordne redningshelikoptertjenesten med private helikopterressurser.

Jeg vil også vise til Helsedepartementets klare tilbakemelding om at tilstedevakt for leger, og da spesielt anestesileger, ved redningshelikopterbasene frarådes, rett og slett fordi man ikke klarer å dekke behovet for anestesileger ved landets sykehus. Men økt akuttmedisinsk beredskap er så viktig at man må finne fram til andre mulige løsninger og ta en debatt om hva som er best.

Til slutt: Det er en helikoptersak til i dag. Jeg får ikke vært med i den debatten, men det gleder meg stort at politiet endelig får et politihelikopter.

Harald T. Nesvik (FrP): For en som ikke har jobbet med selve meldingen i denne saken, men nå har hørt på en del av debatten, har dette vært en underlig debatt. Det virker – særlig når man hører på Arbeiderpartiets representanter – som at Innst. S. nr. 156 vil rasere redningstjenesten i Norge. Det er ganske sprøtt! Det er jo en forbedring i forhold til det vi har. Det er en forbedring for dem som ferdes langs kysten, og – ikke minst – det som ligger inne her, er faktisk å øke sikkerheten for dem som ferdes på havet. Men hører man på debatten, kan man jo tro at nå går alt ad undas, nå vil ikke dette fungere lenger – på tross av at det kommer flere baser og flere helikoptre, det blir bedre beredskap, og stadig flere får et bedre tilbud. Representanten Nordtun klarer til og med å stå på denne talerstolen og si: Hva gjør man hvis det blir streik? Når det er fare for liv og helse, er det opp til Regjeringen å fremme en proposisjon og avblåse den streiken. Så enkelt er det. Det går ikke an å

prøve å gi uttrykk for at streik er et problem når det gjelder redningstjenesten.

Men denne innstillingen kunne blitt litt bedre, den kunne blitt nær optimal, dersom man hadde gått inn for Fremskrittspartiets forslag om å legge basen for Nordvestlandet til Vigra. Og det er litt underlig når man leser merknaden fra Arbeiderpartiet og SV i innstillingen. Der viser man til at politimesteren er plassert i Flora kommune, man viser til at man har en bra infrastruktur for å skape en base der, og så viser man til og med til – og det slo ned som en bombe! – at Sogn og Fjordane Fiskarlag ønsker den lagt til Flora. Men resten av Fiskarlaget ønsker den lagt til Vigra. Jeg var ikke så veldig overrasket over at Sogn og Fjordane Fiskarlag ville ha den til Sogn og Fjordane!

Men det er én ting man ikke har grepet skikkelig fatt i – for det er én ting som har endret seg siden Fostervollutvalgets innstilling: Sykehuset i Florø har mistet sin akuttmedisinske beredskap. Det har man ikke tatt tilstrekkelig hensyn til. Og man kan undres, særlig når man hører representanten Wisløff Nilssen, som viser til hvor viktig dette er, og allikevel stemmer for en base der nærmeste sykehus faktisk ikke har den beredskapen som hun selv hevder er så viktig.

I tillegg har faktisk basen på Vigra erfaring med redningshelikoptertjenesten, de hadde den i tre år før statsminister Bondevik valgte å fjerne den. Og nå har statsminister Bondevik også i sin nåværende regjering fortsatt valgt å holde Vigra utenom. Det er også helikopterhangar på Vigra, så der kan man sette i gang umiddelbart. Derfor vil jeg anbefale salen å ta til fornuften og stemme for Vigra.

Marit Nybakk (A): Jeg vil først slutte meg til representanten Gjøl, som sa at hun aldri hadde opplevd at en regjeringsfraksjon har påført sin egen statsråd, i dette tilfellet forsvarsminister Krohn Devold, et så ydmykende nederlag som i denne saken. Det dreier seg selvfølgelig om Banak og Forsvarets infrastruktur i Finnmark. Mitt inntrykk er at spesielt Høyre, men det må jo gjelde alle regjeringspartiene, rett og slett ikke takler det å være i regjeringsposisjon og ha en fraksjon i Stortinget.

Når Robertsen gir uttrykk for at han ønsker en så rask vurdering av Banak som mulig, kan man ta den vurderingen veldig raskt og kl. 15 i dag stemme for forslaget om å opprettholde Banak. Det er den raskeste måten å gjøre det på. Det vil også fjerne enhver usikkerhet knyttet til flybasen Banak, for både folk i Finnmark, Forsvaret, NATO og Stortinget har krav på å få vite hva Høyre mener om Banak flystasjon og 330-skvadronen. Skal Banak opprettholdes, slik Høyres representanter i forsvarskomiteen mener, og som de har gitt uttrykk for også i dag, eller skal basen flyttes til Hammerfest, slik Høyres medlemmer i justiskomiteen nok i hvert fall opprinnelig har gått inn for, men som vi nå ikke riktig helt vet hva mener? I hvert fall vil det få den konsekvens at Forsvarets infrastruktur i Finnmark står i fare, og det gjør også mulighetene for allierte øvelser. Hvordan skal forsvarsminnerens eget parti, det såkalt forsvarsvennlige Høyre,

forklare sine NATO-allierte at Banak flybase blir lagt ned, at de stemmer imot et forslag om å opprettholde Banak, et forslag som det ble nødvendig å legge fram nettopp på grunn av flertallets merknader i justiskomiteen, som justiskomiteen hadde god tid til å revurdere og gjøre om etter at saken hadde vært i forsvarskomiteen til behandling, og etter at forsvarsministeren hadde levert svar på en rekke brev fra forsvarskomiteen? Høyre og Kristelig Folkeparti i justiskomiteen har tilsynelatende vært helt uvitende om denne problemstillingen – helt til forsvarskomiteen hadde hatt høring med forsvarsministeren og fått sendt brevene sine og fått tilbake svar. Og hvordan i all verden er kommunikasjonen mellom justisministeren og forsvarsministeren, og snakker ikke Høyres og Kristelig Folkepartis medlemmer i justiskomiteen med sine respektive partifeller i forsvarskomiteen? Vi har for vårt vedkommende hatt et utmerket samarbeid med våre partifeller i justiskomiteen – det er et samarbeid til etterfølgelse. Jeg håper at justisministeren også vil kommentere dette fra Stortingets talerstol, for vi må kunne forvente også i det arbeidet vi skal ha framover om sivilt beredskap, at det er en kommunikasjon mellom justisministeren og forsvarsministeren.

Per Ove Width (FrP): Først må jeg dessverre – andre har vært inne på det, noen har bare nevnt det en passant – sterkt beklage at forsvarsstatsråden ikke er til stede i salen i dag. I en så vesentlig sak, i en så avgjørende sak for redningstjenesten i mange, mange år framover, er det underlig.

Etter det jeg vil betegne som en svært forvirrende fremstilling av saken, hvor tydeligvis justis- og forsvarsministeren ikke har kommunisert, vil jeg se det som helt nødvendig at denne tjenesten samles i ett departement – det bare understreker nødvendigheten av det.

Det har vært interessant å følge debatten her i dag. Debatten har på mange måter avslørt en ideologisk uenighet som i store deler av debatten har overskygget hva dette egentlig dreier seg om, og hva vi egentlig skal drive med. Alle i salen er naturligvis opptatt av én ting, å få en best mulig redningstjeneste. Det er derfor underlig når representantene fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har en så inngrodd frykt for nytenkning at de avviser enhver form for konkurranseutsetting. Jeg vil påstå at privat virksomhet i dette landet er grunnlaget for at vi kan drive det overhodet.

Så til lokaliseringsspørsmålet. Fra forsvarskomiteen ble det sendt spørsmål til forsvarsstatsråden, hvor vi bl.a. spør: «Hvis helikopterbasen flyttes, hva vil den direkte konsekvensen bli for Banak flystasjon for Forsvaret?»

En del av svaret fra statsråden lyder:

«Stasjonering av 330 skvadronen på Banak er en vesentlig forutsetning for Forsvarets drift av flystasjonen i dag.»

Ja, kanskje vesentlig, men ikke avgjørende!

Videre svarer hun:

«Forsvaret deler i dag utgiftene for drift av Banak med Luftfartsverket basert på en fordelingsnøkkel knyttet opp mot flybevegelser. Ved en flytting av Forsvarets

aktivitet knyttet til 330 skvadronen, vil dette medføre at Luftfartsverket må bekoste mer av kostnadene ved å holde flyplassen åpen.»

Ja, greit det, synes jeg!

Videre står det i svaret:

«Sviktende inntekter på Banak kan medføre at Alta vurderes som regional sivil flyplass, og Forsvaret kan bli belastet med alle kostnadene for drift av Banak flyplass. Dette vil igjen kunne medføre at Forsvaret ikke har økonomiske muligheter til fortsatt drift av Banak, og kan i ytterste konsekvens medføre at Banak blir nedlagt som flyplass både for sivile og militære formål.»

Dette tror jeg ikke på!

Dette er jo egentlig et bevilgningsspørsmål, og hvis partiene Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet er så redde for nedleggelse av Banak, regner jeg med at de senere vil være med på å bevilge penger for å opprettholde stasjonen. Det skal i så fall ikke stå på Fremskrittspartiet!

Åge Konradsen (H): Når vi skal vurdere Banak, må vi være klar over at Forsvaret i framtiden vil ha et stort behov for bruk av Halkvarre skytefelt, både til nasjonale og også til allierte flyavdelinger. Dette skytefeltet er sammen med Setermoen det eneste skytefeltet som kan brukes til trening med luft til bakke-operasjoner fra jagerfly. Når skytefeltet nyttes, er det i dag et krav om at det skal stå et helikopter med ambulanskapasitet på 15 minutters beredskap på Banak, og det gjelder når det er trening med jagerfly.

Som sagt konkluderte Fostervoll-utvalget med at Banak skulle flyttes til Hammerfest. Et flertall i komiteen, bestående av Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet ber om at man vurderer dette i forbindelse med Snøhvit-feltet. Det samme flertallet slår fast at 330-skvadronen skal være operatør ved basen i Banak.

Jeg har registrert at det er bekymring i Porsanger kommune. Det kan jeg skjønne. Men så lenge disse vurderingene skal foretas i forhold til Snøhvit-feltet, føler jeg meg trygg, for Snøhvit er så vidt jeg vet et lukket gassanlegg, hvor det ikke vil være noen aktiviteter ute i havet, men derimot en aktivitet rett utenfor Hammerfest by, som etter mitt syn ikke nødvendigvis skulle tilsi at det er et behov for å øke helikopterredningstjenesten.

Jeg har tillit til at Regjeringen nå foretar en vurdering av dette og kommer raskt tilbake til Stortinget med en konklusjon. Konklusjonen må sterkt legge vekt på de forhold som er kommet fram i prosessen. Som forsvarspolitikker ber jeg spesielt om at Forsvarets behov på Banak vektlegges sterkt. Det har jeg skjont at også statsråden er opptatt av.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Det har vært noen innlegg i dag som gjør det nødvendig for meg å si noe nå på slutten av debatten. Representanten Thorkildsen fra Sosialistisk Venstreparti sier at når det dreier seg om det vi nå behandler, handler det om liv eller død, og derfor må altså Forsvaret ta seg av saken. Det synes jeg er flott at SV sier. Når det handler om liv eller død, må Forsvaret

kobles inn. Det kan være et motto for SV i fortsettelsen av debatten om Forsvarets rolle.

Men når det brukes som et uttrykk for å si at Kristelig Folkeparti unndrar seg ansvaret for folks liv og helse ved å gå inn for eventuelle sivile operatører rundt omkring i Norge, blir det en så sterk insinuasjon at det utelukkende er Gunn Karin Gjøl fra Arbeiderpartiet som slutter seg til det, ved å si at det er å eksperimentere med folks liv og helse. Det er grovt, og Kristelig Folkeparti mener at ved å gå inn for de ordningene som vi går inn for i denne innstillingen, eksperimenterer vi aldeles ikke med folks liv og helse, men vi bidrar til å sikre den best mulige redningstjeneste som gjør at folks liv og helse ikke skal stå på spill.

Marit Nybakk sier at i korridorene sier regjeringspartiene én ting, mens vi i innstillingen står for noe annet. Representanten Gjøl sier at det regjeringspartiene går inn for, betyr at kystens folk blir sviktet. Da har jeg først og fremst lyst til å understreke at vi ikke ønsker å svikte kystens folk! Og når det gjelder standpunktet til Banak eller Hammerfest, har vi tatt det ut fra en seriøs vurdering av hva som står i stortingsmeldingen på side 21:

«Utvalget mener at redningshelikopterbasen i Finnmark bør ligge på kysten, og at Hammerfest vil være det best egnede sted for plassering av en redningshelikopterbase.»

Videre står det:

«Den redningsfaglige begrunnelsen for å flytte basen fra Banak til Hammerfest er at flytiden fra basen på Banak til kysten av Finnmark er ca. 40 minutter, og gjennomsnittlig reaksjonstid på Banak er i dag ca. 45 minutter. Følgelig vil det ta ca. 85 minutter før et redningshelikopter kan nå fram og starte redningsarbeidet ved et uhell på kysten.»

Da handler det vel ikke om å svikte kystens folk at det blir en kortere reaksjonstid, og at man er på plass mye kjappere? Det er også andre sider ved dette, og Kristelig Folkeparti ønsker å ta et helhetlig hensyn når vi gjør våre vedtak.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det er nok riktig at det er 40 minutters flytid fra Banak til kysten. Nå har både forsvarsministeren i brev til komiteen og flere talere påpekt at 80 pst. av oppdragene er i innlandet. Åge Konradsen har på en utmerket måte illustrert at et gassfelt som Snøhvit neppe vil øke behovet for tilstedeværelse av redningshelikopter i Hammerfest i synlig grad.

Men når jeg på nytt fant å måtte be om ordet, var det ikke på grunn av det som ble sagt i det siste innlegget, men på bakgrunn av et innlegg som ble holdt av Carsten Dybevig tidligere i debatten. Der kunne man nesten ane at vi var i ferd med å ende opp med en slags Tuppen og Lillemor-debatt, hvor Carsten Dybevig gjorde forsvarskomiteens leder til representant for en som skal selge sine tjenester, og seg selv til representant for en som skal kjøpe tjenester. Ærlig talt, den type argumenter hadde jeg trodd jeg skulle slippe å høre i en debatt som denne. Det er altså slik at vi som er valgt inn i nasjonalforsamlingen, er valgt inn for å ivareta helt andre interesser, ikke for å

degradere oss selv eller for å representere selger og kjøper i ulike sammenhenger.

Dersom jeg følte meg overbevist om at Forsvaret ikke var best egnet til å ivareta redningstjenesten, og dersom jeg følte meg overbevist om at Forsvarets redningshelikopter ikke var egnet til å ivareta denne tjenesten, ville ikke jeg heller vært i tvil om at vi burde finne andre løsninger til tross for at jeg altså er medlem av forsvarskomiteen. Jeg er ikke her først og fremst for å ivareta Forsvarets interesser i tykt og tynt dersom det ikke tjener samfunnet som helhet best. Så er vi altså i den paradoksale situasjon at taler etter taler har gått opp hit og sagt at Forsvaret har gjort jobben på en utmerket måte, 330-skvadronen har fungert til vår alles tilfredshet, og ingen kan drømme om å ta tjenesten fra dem. Det er jo det man står igjen med til syvende og sist.

Vi hørte faktisk også representanten Raymond Robertsen presterte å si at opposisjonen skaper usikkerhet i Finnmark om framtiden til redningstjenesten. Nei, ærlig talt, det er faktisk regjeringspartiene som har skapt tvil om dette ved å legge inn et forslag om å vurdere flytting, og at man skal vurdere andre helikoptre enn Forsvarets, til tross for at den ene etter den andre går opp hit og sier: Nei, vi er selvsagt ikke innstilt på å flytte, vi er selvsagt ikke innstilt på at vi ikke skal bruke Forsvarets helikopter, men det kan være greit å få det vurdert. Da er det én ting som gjenstår: Det er altså Høyres dogmatiske privatiseringsiver som skal fram i enhver sak, uavhengig av om det tjener samfunnet som helhet eller ikke, uavhengig av om det er fornuftig eller ikke.

Heidi Grande Røys (SV): Det var representanten Nesvik som fekk meg til å ta ordet, for eg vil ikkje la det stå uimotsagt at fleirtalet i justiskomiteen i dag har valt det minst optimale basevalet for Nord-Vestlandet, nemlig Florø. Tvert imot, fleirtalet i justiskomiteen, alle partia bortsett frå Framstegspartiet, har landa på det mest optimale basevalet, nemlig Florø.

Representanten Nesvik raljerte vidare over Arbeidarpartiet og SV sin merknad og grunngevinga for å velje Florø. No har Nesvik gått ut av salen, men eg vil iallfall be dei representantane frå Framstegspartiet som er til stades, om å lytte når eg no siterer frå Fostervoll-utvalet si faglege grunngeving for kvifor Florø er det beste valet:

«Statistikk over ulykker i Norge med fem eller flere omkomne i perioden 1970-1996, hvor det ville vært aktuelt å bruke redningshelikopter stasjonert på Vigra eller i Florø, viser at et helikopter stasjonert i Florø ville kommet raskest fram ved 15 av totalt 18 ulykker.»

Det vil seie at Florø er det mest optimale valet.

Vidare står det i grunngevinga:

«Framherskende vindretning i området er fra sørvest. Dette gjør at det i området ved Stadt er gunstigere med en redningshelikopterbase på Florø enn på Vigra, da man fra Florø vil ha medvind ved en utrykning og komme raskere fram enn om man stod på Vigra og måtte fly til samme område med motvind.»

Florø er altså det mest optimale valet.

Og vidare:

«Et annet forhold som man også bør ta hensyn til er at Florø ligger ca. 35 minutters flyging nærmere feltene i nordre del av Nordsjøen ... enn ... Vigra.»

Florø er altså det mest optimale valet.

Så sa Nesvik at det som har endra seg sidan Foster-voll-utvalet la fram sin NOU, er akuttberedskapen på sjukehuset i Florø. Men det er altså ikkje meir enn seks landevegsmil inn til Førde, der ligg Sentralsjukehuset i Sogn og Fjordane med ein ypparleg akuttberedskap. Det er heller ikkje slik at helikoptra skal fly tilbake til sjukehuset i det området dei kjem frå, dei dreg sjølv sagt til det sjukehuset som ligg nærast i tid. Og sønnvinden som er ein fordel for basen i Florø, vil kanskje bringe helikopteret til Åse sjukehus i Møre og Romsdal, slik at også møringane vil få ein fordel av at basen ligg i Florø.

Eg vil berre seie til slutt at justiskomiteen sitt val av Florø som base burde Framstegspartiet tenkje på fram til avstemminga i dag, for å sjå om dei ikkje finn at dei vil støtte Florø som det mest optimale basevalet.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Etter å ha hørt på deler av denne debatten skulle en tro at vi holdt på med en salderingsdebatt hvor vi reduserte kvaliteten på tjenesten, noe vi visseleg ikke gjør. Det har dessverre blitt mye negativ fokusering på det vi er i ferd med å gjøre, istedenfor positiv fokusering. Det er et faktum at kvaliteten på tjenesten styrkes og bedres på vesentlige områder, og Stortinget gir her et signal om at man er villig til å legge inn økte kostnadsrammer for å få dette til. Det betyr at ting kan bli vesentlig bedre enn før.

Så snakket Enoksen bl.a. om at 330-skvadronen har gjort en utmerket jobb – og det er nok helt sikkert korrekt. Samtidig er det min oppfatning at også 330-skvadronen har et forbedringspotensial. Jeg tror ikke det er noen av operatørene som er så unike at de ikke har mulighet til å forbedre seg, inklusiv 330-skvadronen, og det tror jeg vi skal ta innover oss. Jeg tror alle har et slikt potensial.

Så kan jeg jo ikke la det stå uimotsagt at Arbeiderpartiet har vært her oppe og vist sin evne til klokskap, og det setter jeg jo pris på. Det som forundrer meg, er at Arbeiderpartiet tydeligvis har et korttidsminne som er særdeles begrenset, jf. hvem som har lagt fram denne stortingsmeldingen, hvor det bl.a. står at Forsvaret ikke skal konkurrere med kommersielle aktører. Og når det står i St.meld. nr. 44, må det visseleg være relevant for denne meldingen – hvis ikke, burde man ikke ha skrevet det. Men det løper man nå fra, og har glemt det.

Så er man veldig opptatt av Finnmark. Det setter jeg pris på, og det har jeg forståelse for. Men hvor blir det av Svalbard? Man prater om klimatiske forhold i Finnmark. Hvor blir det av Svalbard, som ligger enda lenger nord, og har enda tøffere klimatiske forhold? Det ser man glatt bort fra, for det man fokuserer på, er Forsvaret og Forsvarets rolle i Finnmark, og det blir for meg feil.

Jeg skal gi honnør til Regjeringen. Regjeringen har i denne saken satt redningsfaglige momenter i fokus. Og det er det det handler om. Det handler ikke om hva slags særinteresser som skal ivareta Fiskarlaget, som skal

ivareta Forsvaret, som skal ivareta andre sivile organisasjoner. Det handler om hva som totalt sett gir en best mulig redningsfaglig tjeneste. Det er prioritert nr. 1.

Så blir det selvfølgelig en debatt om redningshelikopteret til Forsvaret. Jeg vil jo tro at noen etter hvert kanskje vil få betenkeligheter ved at de helikoptrene som eventuelt blir hvite og røde, skal fly rundt samtidig som de er rigget og klargjort for å være en fullverdig krigsmaskin. Det må jo være til ettertanke for noen, vil jeg tro.

Så fokuserer man på Forsvarets eminente kvalitet, og lar glatt være å se på det faktum at det fins, som jeg har sagt tidligere, mange sivile selskap i dette landet som gjør en kjempejobb. Og jeg synes ikke man har respekt for dem i en del av de uttalelsene som kommer. Det synes jeg vi skal ta innover oss. Tenk på de store verdiene som skapes ute på havet, som vi har snakket om før i dag. Det er ikke Forsvaret som flyr der, det er sivile selskap. Og de som flys inn og ut, er fornøyd med tjenesten, ellers hadde ikke dette fungert. Så jeg synes løsningen er god. Vi nærmer oss avslutningen på debatten, og det som totalt sett foreligger fra flertallet, vil gi en meget god tjeneste i framtida.

I n g e L ø n n i n g hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Odd Einar Dørum: I replikkordskiftet etter mitt hovedinnlegg oppfattet jeg det slik at det jeg sa om hvordan jeg ville følge opp diskusjonen om lokalisering i Finnmark, ble tatt til etterretning. Jeg gjorde det klart at jeg så det slik at Regjeringen her skulle få tid til å vurdere hvor basen skulle være, og om Forsvaret også skulle være operatør. Jeg sa videre i tilknytning til dette med bruk av private operatører at det kunne være aktuelt at det i tillegg til Florø kunne være et annet sted i landet enn Finnmark. Så sa jeg også at det var svært viktig at dette ble gjort så raskt som mulig, og jeg la vekt på det på basis av både den generelle samfunnsdebatt som er blitt ført, og også debatten i salen. Det oppfattet jeg ble tatt til etterretning gjennom replikkordskiftet.

Så er jeg blitt stilt et spørsmål om jeg samarbeider med forsvarsministeren. Selvfølgelig gjør jeg det, i forbindelse med gjennomføringsproposisjonen og ikke minst i forbindelse med sårbarhetsmeldingen, og slik skal det fortsette å være, også når Regjeringen som kollegium følger opp det som Stortinget behandler i salen her i dag. Det er den vanlige arbeidsformen, og det må være slik.

Anne Helen Rui (A): Jeg registrerer med liten tilfredshet og nærmest med bekymring – ordentlig bekymring – at det ikke ser ut til at regjeringspartiene har tenkt å stemme for det framsatte forslaget om å videreføre redningshelikoptertjeneste på Banak.

Men jeg har ett spørsmål som jeg må få en avklaring på av justisministeren. Vi har i mange år holdt på med å finne ut hva slags helikopter vi skal bruke i Forsvaret. Flertallet i justiskomiteen har nå sagt at man skal sette i gang nok et nytt faglig forum for å finne ut enda mer om

helikopter. Er det etter justisministerens mening virkelig nødvendig, eller kan han nå kanskje prøve å legge den ballen død og ikke bruke fire nye år på å fortsette en slik «forumsjobb»?

Presidenten: Odd Roger Enoksen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg trodde faktisk vi var i gang med et replikkordskifte, og at det også var det foregående taler bad om ordet til, men da misforstod jeg. Men det er greit. Jeg klarer meg godt med ett minutt.

Jeg konstaterer og tar til etterretning det justisministeren har sagt, og at justisministeren faktisk også representerer den sunne fornuft i denne sammenheng. Jeg tror dette kommer til å løse seg. Men jeg konstaterer også at Regjeringen ikke har klart å få sine egne partier i denne salen til å lytte til sunn fornuft og dermed legge bort et forslag og utsagn som skulle være helt unødvendige – hvor også den samarbeidspartneren man har, Fremskrittspartiet, har en helt annen oppfatning av hva som skal komme til å skje, enn det regjeringspartiene folk og justisministeren gir uttrykk for.

Presidenten: Presidenten vil anta at statsråder i sin alminnelighet representerer Regjeringen og ikke den sunne fornuft!

Statsråd Odd Einar Dørum: Det kunne sikkert vekke et visst engasjement i salen hvis jeg tok replikk på presidenten, men jeg skal ikke gjøre det! Vi får bygge på det at den man «giver et embede, giver man også forståelse», så blir det opp til opinionen å fortolke hvordan dette forvaltes.

Når det gjelder det spørsmålet jeg ble stilt, om vurderingen av helikoptertype, har Stortinget bedt om at jeg skal gjøre en slik vurdering innen utgangen av 2003, og det kommer jeg til å følge opp.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 2779)

S a k n r . 2

Innstilling fra justiskomiteen om helikopter i politiet (Innst. S. nr. 155 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 51 (2000-2001))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter til Kristelig Folkeparti og 5 minutter til de øvrige gruppene.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Einar Holstad (KrF) (ordfører for saken): Det er med glede jeg registrerer komiteens vilje til å avslutte en lang kamp for å gi politiet et nytt og framtidsrettet verktøy. Gjennom flere år har diskusjonen om nytteverdien av politihelikopter ensidig vært fokusert rundt kostnader. Viljen til endring av holdninger til ny og annerledes bruk av helikopter i politiet har vært en av de største utfordringene i flere år.

Den forebyggende effekten gjennom offensiv bruk av helikopter er lite utprøvd i Norge. Det har derfor vært liten tilgang til erfaringer på dette området. For snart to år siden ble det begått et grovt ran ved Vinterbro senter i Akershus. Det skulle gå 10 timer før Forsvaret stilte opp med et helikopter for å assistere politiet i jakten på forbryterne. I et moderne samfunn kan vi ikke lenger innrette oss slik at de kriminelle gis nærmest fritt leide etter å ha begått grove kriminelle handlinger.

Flere tragiske hendelser de siste årene har aktualisert bruk av eget helikopter i politiet. Blant flere kan jeg nevne en ulykke som skjedde på Ringveien i Oslo for to år siden, hvor en ung mor ble drept. Politijakt med bil endte i en katastrofe for en ung familie. Han som var skyld i ulykken gjennom å kjøre mot kjøretretningen i flere kilometer, gav politiet skylden.

Politiet er ofte utsatt for «umulige» oppgaver som skal løses i løpet av sekunder, og under meget sterkt press. Det er lett å kritisere politiets valg av løsninger når tragedien inntreffer. Jeg tillater meg å minne om at de fleste oppgaver politiet står overfor, løses tilfredsstillende, uten at vi leser om det i avisene.

I 17 måneder fram til 1. mai 1999 hadde politiet et svært godt virkemiddel i forebyggende trafikksikringsarbeid gjennom et eget politihelikopter. Det var innleid privat helikopter bemannet med politiets egne mannskaper, og godt utstyrt og forberedt på svært mange situasjoner som kan oppstå. Politihelikopteret bidrog i prøveperioden til å redde menneskeliv. Hvor mange alvorlige trafikkulykker som ble avverget gjennom at man var synlig langs de store veiene i Oslo-området, er det vanskelig å fastslå, av den enkle grunn at det aldri ble registrert. Gruppen som evaluerte prosjektet med politihelikopter, påpekte at tiltaket representerte en kvalitetsheving gjennom «økt effektivitet, ressursbesparelser og bedre utført polititjeneste».

Politihelikopter vil være et nyttig verktøy på mange felt av politiets arbeidsområder. Erfaringer fra Sverige, som har hatt en egen helikoptertjeneste i politiet siden 1964, viser at bruk av ett helikopter i trafikkovervåking kan være like bra som flere titalls politibiler for å skape den samme forebyggende effekten. Det ble ikke funnet midler til å fortsette ordningen med eget politihelikopter etter 1. mai 1999.

En samlet komite mener det er på tide at det nå etableres en egen helikoptertjeneste i politiet. Tjenesten skal

være døgnbasert med høy beredskap. En samlet komite mener det er avgjørende viktig å etablere tjenesten som en egen tjeneste på linje med hundepatruljen, narkotika- og antiterror-tjenesten. De fleste andre land i Europa har en helikoptertjeneste i politiet. Sverige har, som nevnt tidligere, hatt en slik tjeneste siden 1964.

Tjenesten skal være fritt tilgjengelig for de politidistrikt som naturlig kan gjøre seg bruk av den. Dette er et avgjørende prinsipp i forhold til bruk av og tilgang til tjenesten. Komiteen mener at dersom det ble innført en viss grad av egenbetaling, ville det kunne resultere i at politidistriktene vegret seg for å benytte politihelikopteret.

De fleste uttalelsene vedrørende mannskapssiden støtter at tjenesten skal bemannes med politipiloter og bisitere fra politiet med minimum fem års politierfaring. Det er viktig at pilotene har polititaktiske kunnskaper for å kunne løse krevende oppdrag på en sikker og effektiv måte. Det har vært ulykker med helikopter med sivile piloter på oppdrag for politiet, hvor situasjonen inne i helikopteret har vært en medvirkende årsak til ulykken. Det vises for øvrig til evalueringsrapporten fra prøveprosjektet av 27. april 1999.

I vår situasjon er det nødvendig å vektlegge behovet for å nyttiggjøre seg de erfaringer andre lands politihelikoptertjenester har gjort. Helikopteret skal være av type lett tomotors. Helikopteret skal ha uniformert bemanning. Når komiteen har valgt å gi en detaljert beskrivelse av utstyret om bord i politihelikopteret, er det for å sikre en vel fungerende tjeneste fra dag én.

Under prøveprosjektet ble det varmesøkende kameraet først montert helt mot slutten av prøveperioden. Komiteen vil ikke gi rom for mellomløsninger denne gangen. For øvrig vises til evalueringsrapporten fra prøveprosjektet. Jeg vil i tillegg presisere at utstyr som nevnt i innstillingen er et minimum for å kunne etablere en forsvarlig tjeneste. Ved inngåelse av driftsavtale vektlegger komiteen krav til backup-helikopter som en betingelse for å oppnå kontinuerlig drift.

I en oppstartsfasen er behovet for flytid anslått å være minimum 800 timer. Det må likevel til enhver tid være opp til den vakthavende politipiloten å avgjøre hvilke oppdrag som skal prioriteres, og omfanget innenfor tilgjengelige ressursrammer og sikkerhet for mannskapet. Brukerne av tjenesten, politiet og offentlige etater, vil naturlig trenge noe tid før de har lært seg å bruke den. Komiteen anser at politihelikopteret kan være en tilleggsressurs til redningstjenestens Sea King i oppdrag som søk etter savnede personer over land og oppdrag høyt til fjells. Et lett politihelikopter er både bedre og billigere i drift enn et redningshelikopter i nevnte oppdrag. Jeg ser etableringen av en egen politihelikoptertjeneste som en styrking av søksdelen av redningsberedskapen på land. Ved redningsoppdrag på sjøen vil dagens redningshelikopter fortsatt være det eneste fullverdige alternativet.

Planlagte oppdrag, enten for politiet eller andre offentlige etater, vil være til fordel for beredskapen. Under planlagte oppdrag vil helikopteret allerede være i aktivitet og i beredskap. Dette vil etter komiteens mening uan-

sett ha en forebyggende effekt på flere typer kriminalitet. Politihelikopteret vil ha en forebyggende effekt ved helt enkelt å være i funksjon.

Det vil i en oppstartsfasen være nødvendig å leie helikopter med teknisk tjeneste og driftsorganisasjon. Dette gir mulighet for en raskest mulig etablering av tjenesten. På sikt er det ønskelig med en egen driftsorganisasjon med en egen flygesjef. Tjenesten skal være døgnbasert og lokalisert i Oslo-området på en base med hangar, kontorer og andre fasiliteter samlet. Det er etter grundig vurdering valgt å plassere politihelikopteret i dette distriktet, da Oslo politidistrikt har ansvaret for landsomfattende og regionale oppgaver innenfor hundetjenesten samt narkotika- og antiterrorbekjempelse, i tillegg til tradisjonelle politioppgaver. Komiteen er av den oppfatning at det landsdekkende politihelikopteret skal organiseres under Oslo politikammer.

Det vil være en fordel om basen kan knyttes til en annen driftsenhet i politiet for å kunne ivareta det politifaglige miljøet best mulig. Komiteen ser på havnepolitiet som en slik mulighet. En samlokalisering vil optimalisere tjenestene.

Komiteen har som målsetting at en landsdekkende tjeneste på sikt skal omfatte andre steder enn Oslo-området. Når komiteen likevel finner å lokalisere det første politihelikopteret til Oslo, er det ut fra en samlet vurdering av befolkningstetthet, politiets tilgang på egne ressurser og det faktum at helikopterdekningen er bedre andre steder i landet. Det vil være en fordel om utvidelse til andre deler av landet skjer etter en evaluering av de erfaringer man høster de første årene i Oslo-området.

Det er foretatt kostnadsberegninger ved henholdsvis kjøp og leie av helikopter. Hvis man beregner utgiftene over en åtteårsperiode, kommer kjøpsalternativet klart best ut. I startfasen bør man velge det alternativ som er mest hensiktsmessig, men jeg vil understreke at målet på sikt er å bygge opp en eid materiell struktur. Det er etter min mening viktig at man styrker grunnlaget for framtidig drift gjennom en gradvis kompetanseoppbygging de første årene, og at man får en organisasjon som er mest mulig kostnadseffektiv.

Samtlige høringsinstanser understreker at kostnadene ved etablering av en politihelikoptertjeneste ikke må belastes de ordinære driftsbudsjetter uten at overføringene øker tilsvarende. Meldingen vurderer kostnaden for ett års drift å ligge i størrelsesorden ca. 12 mill. kr. Det er da tatt hensyn til ca. 800 timer flytid.

Komiteen forutsetter at politihelikoptertjenesten skal være operativ fra senest 1. september 2003. Jeg vil presisere at en tidligere oppstart vil kunne øke beredskapen i Oslo-området, både på sjøen og på land.

Skal vi nå nullvisjonen om ingen drepte eller hardt skadde i trafikken, må vi bruke alle tilgjengelige hjelpemidler. En egen helikoptertjeneste i politiet vil være et viktig bidrag i kampen for å nå denne visjonen. Jeg vil gratulere politiet og det norske folk med et nytt våpen i kampen for å verne om liv og verdier.

Jeg viser til komiteens enstemmige innstilling og forslag til vedtak.

Anne Helen Rui (A): Denne saken har en ganske lang forhistorie. Allerede i 1994-95 ble Dokument nr. 8:88 om å etablere fast helikoptertjeneste i politiet tatt opp av representanten Roy N. Wetterstad. Jeg husker det godt, for jeg var også da i den samme komiteen.

Det ble satt i gang et prøveprosjekt, som også ble foreslått fra denne sal og motstrebende tatt imot av byråkrati og politi. Prøveprosjektet fikk en rar start, da man valgte ikke å bruke de få tjenestemenn i etaten som hadde helikoptersertifikat, men derimot valgte å bruke tid og penger avsatt til et prøveprosjekt til å utdanne nye politipiloter. Til tross for dette viste prøveprosjektet svært positive resultater. I alle fall kunne ikke sluttrapporten tolkes på noen annen måte.

Stor var derfor forundringen når konklusjonen på prøveprosjektet den gangen ble at justisministeren, som også den gang het Dorum, likevel ikke ville innføre helikopter som et nytt arbeidsredskap i politiet. Han valgte å være konservativ og lot være å ta nye arbeidsmåter i bruk. Denne saken mener jeg viser hvor mye makt byråkratiet har i et departement, kanskje spesielt når det byttes ministre.

Motstanderne har vært mange, også innad i politiet. Derfor er jeg meget spent på om vi denne gangen vil få se at Stortingets vilje virkelig vil skje i praksis. For meg har denne saken gitt meg verdifull læring. Jeg har blitt mer skeptisk og mistenksom overfor ethvert departement og dets ministre, mer oppmerksom når det gjelder løsningsforslag som kommer, og om mulig enda mer sta.

Hvorfor mener vi at helikopter er et nyttig arbeidsredskap for politiet? For det første kan liv spares ved at man raskt kan være i lufta med varmesøkende kameraer når mennesker blir meldt savnet. Vi har hatt nok av eksempler på at pårørende mener at politiet har reagert for seint i slike saker. Hvert sparte menneskeliv er for oss svært viktig. Denne og den forrige regjering har formulert en nullvisjon for trafikkulykker. Her kan overvåkning over lange strekninger gå raskt og effektivt. Vi har store områder med nasjonalparker og andre verneområder som må overvåkes. Dette arbeidet vil bli billigere og bedre utført med helikopter. I dag gjøres dette arbeidet via snøscooter på snøføre og via fotpatrolje når det er mulig. Men mange uker i året er det ikke mulig å ta seg fram i en del av våre nasjonalparker uten helikopter. Vi vet også at de som vil begå faunakriminalitet, har tilgang til best mulige framkomstmidler. Vi har biljakter, også på tvers av kjøretninger, som har kostet og vil koste liv i Norge. Det har de ikke i Sverige, fordi der bruker de helikopter til slike forfølgelser. Ved spåning på smuglere av alle slag og i gisselsituasjoner er helikopter et ypperlig redskap. Fra helikopteret kan man følge med, og så kan man dirigere politibilene, eventuelt politifolkene, direkte dit de skal. På denne måten unngås tap av tid og blindebukketting som i dag foregår. På samme måten kan det arbeides ved store ran der biler byttes og brennes, og båter også noen ganger tas i bruk. Ved å ha videokameraer påmontert helikopteret vil også dette kunne benyttes i etterforskningsøyemed og i retten som bevisføring.

Politiet klager alltid over små budsjetter. Å bruke helikopter vil også kunne gi mindre uttelling på overtidsbudsjettet. Jeg skal synliggjøre dette ved et eksempel. I mange år var pinsetrafikken gjennom Vestfold på den gamle E18 meget, meget stor. Utenfor Holmestrand stod det iallfall to dager i pinsen en politibil til skrekk og advarsel. Det var én eller to politimenn eller -kvinner i den. De satt ikke der gratis. Det mener jeg heller ikke at de skulle gjøre. Men jeg mener at et helikopter til denne bruk hadde vært mye billigere, for det kunne overvåket mye større strekninger og ikke bare den lille strekningen utenfor Holmestrand der bilen stod. Et politihelikopter vil derfor være mye mer avskrekkende på mange veier.

Ved demonstrasjoner av forskjellige slag, eventuelle motdemonstrasjoner og overvåking av områder når stats-overhoder og andre prominente personer er på besøk, er helikopter også et ypperlig arbeidsredskap, framfor biler. I kampers hete kan biler bli gjenstand for hærverk, ramponeringer og til og med brukes til å beskytte seg bak. Å bruke et helikopter derimot i politiet mener jeg er et godt arbeidsredskap. I tillegg vil det kunne spare politifolks liv og helse, og det er også en viktig side av denne saken.

Carsten Dybevig (H): Dette er en god dag for politiet i Norge. Politiet gis nå tilstrekkelige ressurser og virkemidler til å kunne bekjempe kriminalitet i samfunnet, og politihelikoptrene skal være nyttige virkemidler og en ny offensiv mot den kriminaliteten som hersker i samfunnet.

Jeg må si at vi tar kriminalitetsbildet på alvor. Arbeiderpartiet viste oss en avmaktspolitik på 1990-tallet, hvor man ikke var villig til å bruke tilstrekkelige virkemidler for å bekjempe den kriminaliteten som fantes. Vi ser at bare på de siste fem-seks årene har anmeldte forbrytelser økt med ca. 10–15 pst. Vi ser en økning i antall voldsforbrytelser på 25 pst. fra 1997 til 2001, og en økning i antall narkotikaforbrytelser på 40 pst. fra 1997 til 2001. Så her trenger vi en hel rekke nye tiltak for å bekjempe kriminalitet. Nytt politihelikopter er ett av de tiltakene som skal gi politiet et effektivt virkemiddel for å bekjempe den kriminaliteten som vi ser vokser.

Regjeringen har det siste halvåret som den har vært i posisjon, lagt opp til en rekke tiltak: Det er bl.a. tiltak for å bekjempe seksuelt misbruk av barn. Det har vært forslag om å øke strafferammen for ulovlig bruk og bæring av våpen og kniv. Det har vært utvidede fullmakter til å ransake personer og kjøretøy på offentlig sted. Det har vært mer penger til politiet. Det har vært en kraftig økning både i statsbudsjettet og i revidert nasjonalbudsjett hva gjelder midler til politiet. Det har vært en omorganisering av politiet, som nå gjennomføres i stor stil, og som viser seg allerede å få effekt. Det har vært tiltak mot organisert kriminalitet, og vi har hatt et utvidet samarbeid i Schengen-området gjennom bl.a. Europol og Interpol. Nå kommer det også snart nye lovtiltak mot terrorisme gjennom Ot.prp. nr. 61. Så jeg må si at denne regjeringen og de partiene som står for flertallet i denne salen, viser handlekraft i forhold til det kriminalitetsbildet som vi har sett de siste årene.

Det har også vært økt fokusering bl.a. i forhold til soningskøene i Norge, hvor det i årevis har vært unnlattessynder fra tidligere arbeiderpartistatsråder. Blant annet skal det bygges nytt fengsel i Halden. Det skal ominnredes på Vardeåsen, og det er tiltak for å utdanne flere fengselsbetjenter. Summen av disse tiltakene, i tillegg til vedtaket om politihelikoptre i dag, er at det er en ny kriminalpolitikk som vi ser, hvor kampen mot kriminalitet har blitt oppgradert, og naivismens dager er talte. De reelle kriminalstatistikkene forteller oss at gammelmodig, tradisjonell sosialdemokratisk naivisme nå blir avløst av en praktisk og nøktern justispolitikk. Politihelikoptre er en del av denne pakken for å bekjempe kriminaliteten, som når nye høyder.

Når det gjelder politihelikoptre spesielt, har dette spørsmålet vært oppe mange ganger. Det er nå viktig at vi slutter å prate, og at vi vedtar det forslaget som nå ligger foran oss. Tjenesten skal være døgnbasert. Den skal ha høy beredskap, og det skal være en tjeneste på lik linje med f.eks. hundepatruljen. Erfaringene fra Europa, bl.a. også Sverige, viser at helikoptre i politiets tjeneste representerer en enorm kvalitetsheving i politiets arbeid med å bekjempe kriminalitet. Politihelikoptertjenesten skal være fritt tilgjengelig for alle politidistrikt, selv om den i utgangspunktet nå skal plasseres og lokaliseres i Oslo. Den skal være bemannet med politipiloter og bisittere fra politiet. Politihelikoptrene skal også være en tilleggsressurs til redningstjenesten, som vi tidligere har diskutert. Det vil selvfølgelig styrke den delen av arbeidet som bl.a. går på søksdelen av beredskapen i landet. Helikoptre kan selvfølgelig også påta seg oppdrag for andre offentlige etater og være en støtte til dem, og kan selvfølgelig også være et virkemiddel i aksjoner som alene kan ha en forebyggende effekt. Meldingen går også ut på at helikoptertjeneste i politiet faktisk vil være med på å spare inn ganske store pengesummer på andre områder.

Det kan vi ta et eksempel på. Det har vært en del søking etter savnede personer, som antakelig vil bli mye lettere nå, hvor man har et varmesøkende kamera plassert i politihelikopteret. Totalbildet med et nytt politihelikopter vil gi politiet helt nye virkemidler, helt nye ressurser og helt nye muligheter til å bekjempe den omfattende kriminaliteten.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg må starte med å slutte meg til forrige taler, for å gjøre det enkelt her. Jeg synes Carsten Dybevig hadde en glitrende gjennomgang av status – hva som har vært, og hva som må være målet vårt.

Samtidig må noen av oss kanskje helle en smule malurt i begeret her. Her står altså representantene i tur og orden på denne talerstolen og sier hvor bra det nå skal bli. Og det blir det sikkert. Man viser til at man får en mer funksjonell tjeneste, man blir mer operativ, og man sparer penger. Da blir mitt spørsmål, som nesten er et paradoks: Hvorfor går ikke flertallet inn for helikoptertjeneste flere steder, hvis det er så bra? Hvorfor går vi ikke inn for det i Stavanger, Bergen, Trondheim eller Tromsø? Men det gjør man altså ikke. Man sier nå at vi skal ha ett helikopter.

Jeg aksepterer fullt ut at det er en god start, men jeg forventer at hvis det er så bra som det er beskrevet av dem som har vært her oppe før meg, bør tjenesten utvides i største hastighet. Og personlig vil jeg be ministeren om at han, i tilfelle man går inn for utvidelse, vurderer Finnmark. Jeg tror at et helikopter nr. 2 med fordel bør prioriteres til Banak. Og det har sammenheng med den forrige saken vi debatterte. Jeg tror at et helikopter nr. 2 der oppe, som er rigget for mindre SAR-oppdrag, altså Search and Rescue, med fordel kunne vært brukt til berging i innlandsområder på Finnmarksvidda. I tillegg kunne et slikt helikopter ha bistått reinpolitiet. Vi vet at det der er store avstander, og at det tidvis er ganske stor uenighet og kompliserte konflikter der oppe hvor man tyr til både det ene og det andre, jf. medieoppslag.

Min utfordring til justisministeren er at dette er et godt første trinn. La oss ikke måtte vente lenge på trinn to, tre, fire og fem når det gjelder å utvide politihelikopterstabben.

Statsråd Odd Einar Dørum: Forslag om å etablere en egen helikoptertjeneste i politiet har vært tatt opp en rekke ganger de siste 20 årene, senest i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 1 for 2000-2001. I Budsjettinnst. S. nr. 4 for 2000-2001 anmodet Stortinget om at det ble foretatt en gjennomgang av kost-nytteeffekten av en egen helikoptertjeneste i politiet uten at en slik tjeneste belastet andre deler av politiets ordinære driftsbudsjett. Den stortingsmelding som nå er til behandling, er departementets svar på denne anmodningen.

Det kan ikke herske tvil om at politiet i en del situasjoner vil ha behov for helikopterstøtte. Erfaringene viser at man i en del situasjoner har hatt behov for å leie inn helikoptertjenester enten fra Forsvaret eller fra sivile aktører. Dette har vært en modell hvor det er rekvirerende politidistrikt som selv foretar vurderingen, og som prioriterer denne type ressursbruk opp mot andre alternativer.

Med bakgrunn i komiteens innstilling, som vil bli fulgt opp, er det enkelte forhold jeg finner grunn til å understreke.

Det er viktig at det legges til rette for en løsning som ikke bare vil være en løsning for enkelte deler av landet. Mens behovet i det sentrale østlandsområdet springer ut av forhold som befolkningstetthet og kriminalitet, vil behovet i andre deler av landet henge sammen med øvrige politiresurser og geografiske avstander. Men jeg har selvfølgelig merket meg komiteens praktiske tilnærming til dette, at man må starte et sted og høste erfaringer et sted, og jeg legger selvfølgelig det til grunn.

Stortinget bevilget i 1996 5 mill. kr til et prøveprosjekt med politihelikopter på Østlandet, som flere har vist til. Med utgangspunkt i prøveprosjektet er det antatt at nytteeffekten av helikopter først og fremst knytter seg til

- søk etter savnet/forsvunnet person før eller der det ikke er aktuelt å sette inn redningshelikopter
- spaning ved mistanke om alvorlig kriminalitet, som også flere talere har vært inne på
- kontroll /oppsyn/utrykning i forbindelse med natur-/miljøkriminalitet

- kontroll/overvåking i forbindelse med masseansamlinger/-forflytninger, slik som arrangementer og demonstrasjoner

I forbindelse med den faglige evalueringen fra prosjektgruppens side fremkom det at rekvirentene av politihelikopter – altså politidistriktene og politiets særorganer – betraktet helikopter som et helt nødvendig redskap i et fåtall situasjoner, men som en svært nyttig tilleggsressurs ved løsning av forskjellige politioppdrag. Behovet for helikopterstøtte er estimert til opp mot 1 000 timer pr. år. Jeg opplever det slik at det er denne viktige suppleringen av politiets virkemidler til å reagere som ligger til grunn for den enstemmige komiteinnstillingen.

Det siste momentet jeg vil fremheve, er kostnadene ved å drifte en helikoptertjeneste. Stortinget har selv i tilknytning til en tidligere budsjettinnstilling, som jeg har referert til, understreket at politihelikopter ikke må gå på bekostning av det øvrige driftsbudsjettet.

Et annet forhold av betydning er at man i Norge har relativt liten erfaring med å etablere og drive en helikoptertjeneste i politiet. Derfor anser jeg det både viktig og nødvendig at man skynder seg langsomt fram, og gradvis etablerer det erfaringsgrunnlag som skal til for å kunne gi politiet en effektiv helikopterstøtte, samtidig som dette kan skje på en økonomisk rasjonell måte.

Jeg opplever det slik at det er denne tilnærmingen som ligger i komiteinnstillingen, og som også lå i saksordførers oppsummering. Vi skal starte med det tiltaket som her er skissert, og som er foreslått oppstartet i Oslo, og så får vi høste erfaringene og bygge organisasjonen på en slik måte at det blir en naturlig del av politiets operative kapasitet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 2779)

S a k n r . 3

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal og Olav Gunnar Ballo om likestilling av ektefeller og samboere i forhold til arveloven (Innst. S. nr. 157 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:39 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt høve til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Gunn Karin Gjøl (A) (ordfører for saken): Over halvparten av barna som fødes i Norge i dag, fødes utenfor ekteskap. Rundt 15 pst. av befolkningen i alderen 20–79 år lever i samboerskap. De fleste av dem finner vi i den yngste aldersgruppen. Sjøl om en så stor del av befolkningen lever i stabile ekteskapslignende forhold, er ikke lovverket tilpasset de nye samlivsformene.

Arbeiderpartiet er opptatt av at vi tar konsekvensen av samfunnsutviklingen og utviklingen av nye samlivsformer. Moralsk motstand mot disse samlivsformene må ikke styre vår politikk på dette området. Vi støtter derfor forslaget fra Sosialistisk Venstreparti om å likestille ektefeller og samboere i forhold til arveloven. Vi er enige i at samboere må få rett til å sitte i uskiftet bo og å få fritak for arveavgift. Barn har rett til økonomisk trygghet etter mors eller fars død, uavhengig av samlivsform som er valgt.

Vi har i den senere tid sett hvor uheldig den gjenlevende kan komme ut dersom man ikke var gift. Å miste sin partner kan bli en svært kostbar affære. Det må betales arveavgift for å overta felles bolig, og i tillegg må det betales dokumentavgift. Dessuten har samboere ikke rett til å sitte i uskiftet bo med felles barn. Jeg er derfor tilfreds med at Regjeringen nå ha fremmet et forslag til endringer i arveavgiftsloven.

Arbeiderpartiet er imidlertid skuffet over at Regjeringen begrenser retten til fritak for arveavgift til kun å gjelde samboere med felles barn. Dette er i strid med bl.a. flertallsforslaget fra Arveavgiftsutvalget, hvor man foreslo at samboere som hadde levd sammen i minst to år før førsteavdødes bortgang, eller som har felles barn, skulle få fritak for arveavgift. Jeg stiller meg også undrende til at flertallet i komiteen, bestående av regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, ikke vil støtte forslaget fra forslagsstillerne om gjenlevendes rett til å sitte i uskiftet bo. Hvorfor tør man ikke å ta skrittet fullt ut? Er det gammel-dagse moralske holdninger som ligger bak? I så fall er det svært uheldig. Manglende lovgivning vil uansett ikke holde tilbake samfunnsutviklingen, hvor flere og flere velger andre samlivsformer enn ekteskapet.

Regjeringen har forespeilet at den kommer tilbake til Stortinget i forbindelse med familiemeldingen, som skal presenteres i løpet av 2002, med en samlet gjennomgang av samboeres rettigheter og plikter. Men før det vil regjeringspartiene ikke være med på å ta noe standpunkt i det hele tatt. Problemet er at i mellomtida vil vi dessverre få nye tilfeller der barn og familier vil møte store praktiske og økonomiske vanskeligheter som følge av et foreldet lovverk. Vi må leve med at regjeringspartiene mener at formalitetene er viktigere enn å få avgjort realiteten i denne saken.

Arbeiderpartiet mener at det nå haster med å få på plass et lovverk. Jeg håper at Regjeringen og regjeringspartiene også innser dette, og at de ved neste korsveg er villige til å foreta de nødvendige lovendringene.

Helt til slutt vil jeg ta opp forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og SV.

Presidenten: Gunn Karin Gjøl har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Linda Cathrine Hofstad (H): Intensjonen til forslagsstillerne i denne saken er god. Stadig flere velger å leve sammen uten å gifte seg. Det er et trekk ved samfunnsutviklingen som vi bør følge opp på mange områder, slik at den som velger denne samlivsformen, ikke

blir straffet hardt økonomisk. Det er på denne bakgrunn at Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett går inn for å likestille samboere og ektefeller når det gjelder avgift på arv eller gaver mellom disse. Avgiftsfritaket skal gjelde all arv hvor rådigheten erverves 1. januar 2002 eller senere.

En viktig forskjell mellom dette forslaget og Regjeringens forslag er de kriteriene som legges til grunn for at man skal regnes som samboere. Regjeringen går inn for at samboere som har felles barn, eller som tidligere har vært gift med hverandre, skal få fritak for arveavgift.

Høyre mener det er behov for klare avgrensede kriterier for hvem som skal regnes som samboere. Ifølge forslaget fra SV skal man bl.a. regnes som samboere dersom man har levd sammen i minst to år. Det vil etter min mening ikke være noen forskjell mellom samboere og ektefeller dersom SV får gjennomført sin politikk. Jeg mener det fremdeles bør være en forskjell her. I tillegg er forslagsstillerne svært opptatt av rettighetene. Men hva med pliktene? Et ekteskap er en mer omstendelig prosess å oppløse. Har man barn, må man bl.a. til megling før man får innvilget skilsmisse. Det er ingen tvil om at ekteskap i mange tilfeller gir en tryggere ramme rundt et samliv. Avgjørelsen om å gifte seg er et betraktelig større skritt å ta enn det det er å flytte sammen.

Høyre understreker at det er viktig å se på spørsmålet om samboeres rettigheter og plikter under ett. Regjeringen vil innen utgangen av 2002 komme med en familiermelding som omhandler dette.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Det er hevet over enhver tvil at det er et viktig tema som man her setter i fokus, ikke minst når man ser på samfunnsutviklingen, hvor flere og flere inngår samboerskap. Det er bl.a. opp til dette organet å finne et forvaltningssystem som er fornuftig, så også i denne saken. Samtidig er det viktig å skynde seg sakte, slik at man til enhver tid har oversikt over konsekvensene av det man gjør. Det er intensjonen til Fremskrittspartiet i denne saken.

Vi har studert Dokument nr. 8-forslaget nøye og vurdert fordelene og ulempene her. Vi har på den bakgrunn trukket den konklusjonen at vi ønsker å se dette i en helhet i forbindelse med den familiermeldingen som kommer i løpet av dette året. Det synes vi er en fornuftig vei å gå, og det støtter vi opp om.

I tillegg er vi også kjent med at man i revidert nasjonalbudsjett tar dette innover seg og ordner opp, slik at denne urimeligheten som er her, blir fjernet. Jeg tror også at Stortinget som helhet er enig om at det er urimelig at man ikke har sidestilt samboere og gifte her. Det kommer Stortinget til å ta innover seg og gjøre noe med, men det handler om en prosess hvor man sikrer at det man gjør, blir korrekt, slik at man slipper å gjøre ting om igjen etterpå. Jeg har full tillit til at Stortinget vil gjøre dette på en korrekt og fornuftig måte, slik at både giftes og samboeres rettigheter blir ivarettatt på en god og fornuftig måte.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg kan ikke forstå det utgangspunktet som nå legges til grunn, at man skal

få en likestilling mellom samboere som har barn, og gifte, men ikke samboere som ikke har barn – sånn har jeg forstått det.

Jeg kan huske at Fremskrittspartiet i en spørretime snakket om at man raner samboere som mister sin kjære. Det dreide seg om en familie som hadde barn, som på en måte ble ranet for 600 000 kr i avgifter. Hvorfor er det forskjell på denne familien og på et samboerpar som ikke har barn, men som stilles i den samme skvisa, fordi vi ikke klarer å bli moderne nok til å ta innover oss en virkelighet hvor det ikke er sånn at folk gifter seg like mye som før?

I dag har samboere få rettigheter i forhold til arv når den ene dør. De har full arveavgift, og de har ikke rett til å sitte i uskiftet bo. De kan opprette gjensidig testamente, men bare for den delen som ikke omfatter pliktarv. Om man formelt og i praksis har hatt felles økonomi, har ingen betydning. Konsekvensen har vært at den som mister sin samboer, i verste fall ikke mottar arv overhodet, men uansett må gjennomføre fullt arveoppgjør og betale arveavgift og andre offentlige avgifter, f.eks. dokumentavgift, på huset som regnes som solgt dersom man mottar det som arv.

Dette betyr sterkt svekket økonomi og en stor ekstrabelasting i det som allerede i utgangspunktet er en vanskelig situasjon, altså når man mister en man elsker. Jeg synes at det er merkelig at man da ikke bare kan si at ok dette har vært en bakstreversk politikk som ikke har tatt innover seg den utviklingen vi har hatt i samfunnet for øvrig, hvor folk ikke gifter seg i like stor grad som før. Og jeg gjentar at jeg altså ikke skjønner at det kan være noen forskjell på samboere som har barn, og samboere som ikke har barn, når resultatet for den som blir sittende igjen, blir det samme. Jeg kan her i hvert fall ikke forstå Fremskrittspartiet, som på en måte er partiet for folk flest (munterhet i salen) – jeg er fristet til å omformulere slagordet og si det partiet som får folk flest, i denne saken, og i saken om tomtefesteloven, som vi kommer tilbake til. Dette dreier seg jo om å ivareta et likebehandlings- og rettferdighetsprinsipp, og det dreier seg om å ta innover seg virkeligheten, hvordan folk lever i dette landet, og ikke skape en vanskelig situasjon for noen som allerede har det forferdelig vanskelig fordi de har mistet en de har kjær.

Så vær så snill, tenk dere om, og støtt heller et meget fornuftig forslag fra SV og Arbeiderpartiet i denne saken!

Jeg vil til slutt ta opp SVs forslag.

Presidenten: Inga Marte Thorkildsen har tatt opp det forslag hun refererte til.

Presidenten vil uttrykke en viss tvil om hvor vidt flåing er en parlamentarisk form for aktivitet.

Finn Kristian Martinsen (KrF): Jeg skal ikke bruke mye tid, for vi har sagt i innstillingen at for det første har Regjeringen allerede grepet fatt i det spørsmålet som handler om arveavgift, og der vil det skje noe i løpet av vårsesjonen, som det også ble referert til av representanten Ellingsen.

Når det for øvrig gjelder det som går på forholdet knyttet til samboere, og som det har vært argumentert ganske sterkt for så langt, er det sagt at dette kommer man tilbake til i en stortingsmelding innen utgangen av dette året. I Kristelig Folkeparti vil vi gjerne se de ulike standpunktene og synspunktene drøftet i sin helhet og i sammenheng. Det er viktig å se spørsmålet om samboeres rettigheter og plikter i den felles kontekst som en slik melding vil legge opp til.

Morten Lund (Sp): Senterpartiet synes det er svært bra at det nå er en så positiv holdning til å rette opp de skjevhetene vi har i dag i dette lovverket, og tilpasse lovverket til den virkelighet som vi lever i, og Senterpartiet vil gå langt når det gjelder den tilpasningen. Vi er enig i at samboere og ektefeller skal likestilles i arverettslige sammenhenger i samsvar med de utredningene som er nevnt i innstillingen av mindretallet. Sentrumsregjeringen var kommet langt med hensyn til å fremme forslag om å likestille de to gruppene, men man må da bare innse at sånne ting tar tid.

Så er vi enig med SV i deres forslag, som går ut på at den bestemmelsen vi forhåpentligvis får, gis tilbakevirkende kraft. Vi kommer til å støtte forslag nr. 2. Jeg vil uttrykke håp om at vi får den framdriften i denne saken som er antydnet fra departementet.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg er tilfreds med at et flertall i komiteen støtter mitt forslag til hvordan man bør følge opp Samboerutvalgets og Arveavgiftsutvalgets forslag om likestilling mellom samboere og ektefeller.

Regjeringen, ved Barne- og familiedepartementet, arbeider nå med en familiemelding som planlegges fremmet innen utgangen av inneværende år. I den forbindelse vil det også bli sett nærmere på spørsmålet om samboeres rett til å sitte i uskiftet bo.

Regjeringen, ved Finansdepartementet, la 7. mai fram et forslag for Stortinget om fritak for arveavgift for samboere i tråd med forslag fra Arveavgiftsutvalget. Forslaget omfatter samboere som tidligere har vært gift med hverandre, eller som har eller har hatt felles barn.

Jeg registrerer at et mindretall i komiteen mener at også barnløse samboere som har bodd sammen i minst to år, bør omfattes av lovforslaget. Det nylig framlagte lovforslaget bygger på den samme definisjon av samboere som i dag brukes i folketrygdloven, og som ble foreslått av Arveavgiftsutvalget. Ved å bruke en innarbeidet definisjon var det mulig å legge fram dette forslaget i løpet av relativt kort tid. En eventuell utvidelse som foreslått vil måtte utredes nærmere, bl.a. på bakgrunn av Barne- og familiedepartementets familiemelding, som vil bli fremmet av Regjeringen på den måte som jeg har gjort rede for.

Et annet mindretall i komiteen går inn for at avgiftslempingen for samboere gis virkning helt tilbake til 5. mai 2000, som er datoen for fremleggelsen av Arveavgiftsutvalgets utredning. I det nylig framlagte lovforslaget legges det opp til at det skal få virkning for arv og gave som overføres 1. januar i år eller senere – altså en

viss tilbakevirkende kraft. Jeg kan imidlertid ikke støtte forslaget om tilbakevirkning i ytterligere ca. 1 1/2 år. Det ville kreve gjenopptakelse av et uoversiktlig antall saker.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 2779)

S a k n r . 4

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om tiltak for å bekjempe seksuelle misbruk av barn (Innst. S. nr. 166 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:45 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter for Sosialistisk Venstrepartis gruppe og 5 minutter for de øvrige gruppene.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt høve til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Inga Marte Thorkildsen (SV) (ordfører for saken):

Som saksordfører for Dokument nr. 8:45, forslag fra representanten Jan Simonsen, vil jeg først få påpeke at dette er forferdelig vanskelige spørsmål, som komiteens flertall – alle unntatt Fremskrittspartiet – mener kunne fortjent en mindre lettvent behandling enn det representanten Simonsen legger opp til. De synspunktene som kommer til uttrykk i forslaget fra Simonsen – og fra Fremskrittspartiet – har to store svakheter: for det første at de ikke er egnet til å forebygge overgrep, og for det andre at de i verste fall kan forverre situasjonen og føre til nye overgrep mot barn. Jeg skal komme tilbake til hvorfor vi mener dette.

Flertallets utgangspunkt er at seksuelle overgrep mot barn skal møte raske – og riktige – reaksjoner. Vi mener at dette er helt avgjørende for å forhindre nye overgrep, og at både ofre og overgripere må få den hjelpen de trenger. Det er ofte sterke menneskelige lidelser som forårsaker overgrep mot barn, og det er en stor tragedie når ofre som ikke har fått den hjelpen de burde ha krav på, senere i livet begår overgrep mot andre. Jeg har sjøl møtt noen av dem i norske fengsler.

Flertallet mener videre at det snarest må på plass et kvalitativt godt og tilstrekkelig utbygd behandlingstilbud til innsatte i norske fengsler som har begått seksuelle overgrep, og at ettervernet må styrkes vesentlig. Det hjelper ingen at en mann som har sonet straffen sin for det vi alle anser som noe av det verste voksne kan gjøre mot et barn, begår nye overgrep når han slipper ut igjen i samfunnet. Å kreve livsvarig innesperring av slike mennesker er et kjempesvik – i hvert fall for SV – dersom man ikke har gitt et tilbud om behandling som kan hjelpe dem det gjelder, til et normalt og godt liv der dette er mulig. Når vi i tillegg vet at flere av overgriperne sjøl har vært ofre som barn, kan vi bare ane hvilket svik disse mennes-

kene føler at de utsettes for. Å øke aggresjonen, bitterheten og følelsen av å bli sviktet og isolert ved f.eks. å «oute» alle overgripere via en hjemmeside på Internett, slik Simonsen foreslår, vil være å legge til rette både for selvtekt og for nye overgrep. Den sjansen er ikke flertallet villig til å ta.

SV er spesielt glad for at flertallet har sluttet seg til en merknad der en sier at det viktigste vi som politikere kan gjøre for å forebygge overgrep, er å legge til rette for «gode ... oppvekstvilkår for barn og unge, et hjelpeapparat som fungerer, skolerte ansatte i for eksempel barnehager og skoler, en godt utbygd og kompetent psykiatri- og helsetjeneste – herunder skolehelsetjeneste, kompetanse på overgrepssituasjoner i hele straffesakskjeden, gode behandlingstilbud for de som dømmes, samt et godt ... ettervern etter endt soning» – etter min mening svært kloke ord, som forplikter.

SV mener det er dårlig kriminalpolitikk å rette hele sin tyngde mot å få gjennomført strengere straffer og andre tvangstiltak, som f.eks. kjemisk kastrering eller tvungen medisinsk behandling, når forskning viser at dette ikke fungerer forebyggende. Høyere minstestraft, slik Simonsen foreslår, vil ikke gi meg trygghet den dagen jeg blir mor, så lenge jeg ikke kan være trygg på at mannen som slippes ut av fengselet, faktisk har forbedret seg. På samme måte vil det ikke gi meg noen trygghetsfølelse å vite at jeg vil få beskjed den dagen et menneske som er dømt for seksuelle overgrep, flytter inn i nabolaget mitt – tvert imot. Hva skal jeg gjøre den dagen jeg får vite det? Slik jeg ser det, ville jeg ha to valg: enten å flytte sjøl, eller å jage vedkommende vekk – om mulig. Og jeg ville være redd.

Poenget er at vi aldri kan vite om det er en potensiell overgriper som flytter inn i nabolaget, om vedkommende holder til i nærheten av barna våre, eller om barna våre på en eller annen måte kommer i kontakt med en som kan skade dem for livet. De fleste vet vi ikke om. Det eneste vi vet, er at det er store mørketall på dette området. For meg som framtidig mor er det viktig å vite at overgripere blir tatt, at de får behandling, at de får oppfølging, og at de holdes borte fra samfunnet dersom det er stor nok sannsynlighet for at de vil begå nye overgrep.

At et menneske er underlagt behandling, er imidlertid ingen garanti for at vedkommende kan slippes ut i samfunnet ved f.eks. prøveløslatelse. Flertallet mener derfor at representanten Simonsen går langt i å villedede befolkningen, både når han ønsker å stille betingelser for prøveløslatelse, og når han viser slik tro på kjemisk kastrering. I tillegg gjør han det som feminister i alle år har advart mot: nemlig å forklare seksuelle overgrep som et seksuelt fenomen, som et resultat av seksuell lyst eller – om man vil – av hormoner, og ikke som et resultat av makt og avmakt.

Flertallet i komiteen mener at seksuelle overgrep mot barn ikke handler om rene seksuelle behov, men at det faktisk er langt mer komplisert enn som så. Flertallet mener samtidig at vurderinga av om en innsatt som har begått seksuelle overgrep mot barn, skal kunne prøveløslates, må sikres bedre.

Når det gjelder spørsmålet om rettighetstap, ønsker ikke flertallet å ta stilling til dette nå. SV beklager sånn sett at det fremmes et konkret forslag om dette fra Fremskrittspartiet, da vi ønsker flere kvalifiserte uttalelser på dette punktet. I dag har domstolene plikt til å vurdere spørsmålet om rettighetstap ved domfellelse for seksuelle overgrep mot barn, og vi avventer et forslag fra Regjeringa om at overgrep mot barn som hovedregel skal føre til tap av stilling som innebærer kontakt med barn. Jeg vil i denne sammenheng minne om at svært mange av dem som har begått slike overgrep, ikke gjør det igjen.

Forslaget om elektronisk overvåkning er ikke fremmed for meg, men jeg og flertallet er av den mening at dette ikke vil virke forebyggende, all den tid ofrene kan være hvem som helst. At alarmen går idet en tidligere straffedømt nærmer seg en barnehage, gir ikke annet enn en falsk følelse av trygghet. Det sentrale må også her være behandling og ettervern.

For å konkludere: Flertallet ønsker et sterkere fokus på forebygging, behandling som virker, og ettervern. Vi hadde sett det som naturlig at et samlet storting sluttet opp om dette, da forskningen viser at det er disse tiltakene som fungerer, ikke lengst mulig straff, livsvarig isolasjon og fordømmelse. Som representant for SV vil jeg samtidig få minne flertallet om de forpliktelsene som ligger i dette, også når vi kommer til budsjettbehandlingen. Vi har nå slått fast at å legge til rette for trygge og gode oppvekstvilkår for barn og unge, er det aller viktigste vi kan gjøre for å forhindre overgrep mot barn. For SV er dette forpliktende.

Gunn Karin Gjøl (A): Seksuelle overgrep mot barn er avskyelige handlinger som vi alle tar sterk avstand fra. Det er de siste åra iverksatt en rekke tiltak både for å skjerpe straffereaksjonene for slike grufulle forbrytelser og for å forbedre etterforskningen av seksuelle overgrep mot barn.

Representanten Simonsens forslag er med to unntak resirkulering av forslag han har fremmet minst to ganger tidligere, forslag som er blitt behandlet grundig og skikkelig, men avvist. Forslagene blir ikke bedre desto flere ganger de blir fremmet – heller tvert imot.

Det som er det underlige med Fremskrittspartiets og den tidligere fremskrittspartirepresentanten Simonsens kriminalpolitikk, er at de stort sett bare driver med brannslukking og kommer med reaksjoner etter at den grufulle handlingen har skjedd. For Arbeiderpartiet er det viktig at forbrytelsen aldri oppstår, og vi prioriterer tiltak som forebygger slike ugjerninger.

Jeg etterlyser at også Fremskrittspartiet og representanten Simonsen snart vil begynne å skjønne dette. Men så langt synes det som om det er viktigst å framstå som handlekraftig etter at forbrytelsen har skjedd. Vi har senest fra budsjettbehandlingen i fjor høst fått dokumentert dette. Arbeiderpartiet og SV foreslo da å støtte prosjektet «Alternativ til Vold», som gir behandling til voldelige menn. Dette fikk selvfølgelig ikke Fremskrittspartiets stemmer, ei heller regjeringspartienes.

Representanten Simonsen foreslår i sitt forslag å bruke kjemisk kastrering som en del av straffen. Kjemisk kastrering brukt som straff er et brudd på internasjonale menneskerettigheter. Derimot kan kjemisk kastrering brukes i behandling av seksualforbrytere for å hindre at de begår nye forbrytelser. Medisinsk kastrering kan i dag brukes på frivillig basis i Norge, slik som det også brukes i Danmark. Men seksualitet styres fra hodet og ikke fra kjønnsdelene. Jeg har derfor større tro på endringsprogrammer, slik man bl.a. bruker ved fengselet i Bergen, som retter seg mot handlingsmønstre og mestring av sine impulser.

Dessuten er det slik at de land som nå bruker medisinsk behandling og kjemisk kastrering i sine behandlingsopplegg, baserer seg på frivillighet. Dette er kun et hjelpemiddel sammen med andre behandlingstiltak. Uten denne helhetlige tilnærmingen, hvor det sentrale er å ansvarliggjøre overgriperen for sine handlinger, og for at de ikke skal gjenta seg, antas kjemisk kastrering alene å kunne bygge opp en tendens til at overgriperen snarere fraskriver seg ansvaret.

Punkt nr. 2 i forslaget fra Jan Simonsen omhandler permisjon fra fengselet. Etter den nye straffegjennomføringsloven kan den innsatte tilstå permisjon når særlig vektige grunner taler for det. Av retningslinjene og praksis går det fram at det skal foretas en grundig vurdering av om vilkårene er oppfylt når det gjelder sedelighetsdømte. Å sette et generelt forbud mot permisjon dersom vedkommende ikke er under behandling, mener Arbeiderpartiet på denne bakgrunn er helt unødvendig. Dessuten er vi redde for at et slik forbud snarere vil medføre en forventning om å få permisjon etter påbegynt behandling. Vi er som tidligere nevnt, av den oppfatning at slik medisinsk behandling skal skje frivillig.

Det som er nytt av forslagene fra Jan Simonsen, er forslaget om å offentliggjøre og publisere navn på overgriperne. Vi er kjent med at Justisdepartementet har utarbeidet et rundskriv som gir hjemmel for å varsle nærmiljøet for å hindre at personer som er dømt for overgrep mot barn, begår nye overgrep. Før politiet kan varsle andre, må det for det første foreligge holdepunkter som gir rimelig grunn til å frykte at en lovovertrædelse kan bli begått, for det andre må det være nødvendig for å forebygge en ugjerning, og for det tredje må det ikke virke uforholdsmessig i forhold til den varselet gjelder. Dersom disse tre kriteriene er oppfylt, gjelder det ingen begrensninger med hensyn til hvem som kan varsles.

Forslaget fra representanten Simonsen går betydelig lenger, og er en moderne form for gapestokk for seksualforbrytere. Å henge ut folk som har begått seksuelle forbrytelser på denne måten, gir bare en falsk trygghet. I verste fall kan det virke helt mot sin hensikt og faktisk bidra til at overgriperne blir farligere. Overgrep er ikke et resultat av testosteron og ekstreme seksuelle behov, men av makt, avmakt og store problemer hos overgriperen. Offentlig uthengning kan forsterke disse problemene.

Arbeiderpartiet er opptatt av å komme disse grufulle handlingene til livs. Men Fremskrittspartiet og representanten Simonsens forslag løser ingen problemer. Ar-

beiderpartiet vil ha en politikk som forebygger. Rein brannslukking i ettertid kan aldri alene bli løsningen.

Linda Cathrine Hofstad (H): Høyre er glad for at et flertall i komiteen går imot forslagene fra representanten Simonsen. Vi har ikke noen tro på at dette er gode tiltak for å kunne bekjempe seksuelle misbruk av barn. Vi i Høyre tror at vi må se på andre muligheter for å kunne forebygge seksuelle overgrep, for å kunne styrke kompetansen til personell som behandler saker om slike overgrep, samt måter å hjelpe offeret på.

Jeg ønsker å takke saksordføreren, representanten Thorkildsen, som i sine merknader, som flertallet i komiteen har sluttet seg til, beskriver på en veldig god måte hvorfor det er umulig for oss å gå inn for dette. I våre merknader viser flertallet at vi ønsker å finne fram til tilbud som kan hjelpe både offeret og overgriperen i seksuelle overgrepssaker.

Temaet seksuelle overgrep gir et vidt spekter av problemstillinger. Barn utsettes for misbruk av familiemedlemmer eller andre voksne. Barn blir alvorlig skadet av slike overgrep, både fysisk og psykisk. Vi må derfor sette inn de ressursene vi har i de faglige miljøene, og ikke minst innenfor politiet. Bekjempelse av seksuelle overgrep skal uten tvil fortsatt være et prioritert område innenfor justissektoren. Det er ikke minst viktig ut fra de rapportene der en i den senere tid har påpekt at det er et behov for å styrke og forbedre behandlingen av seksuelle overgrepssaker.

Høyre er fornøyd med at det er iverksatt en rekke tiltak de senere årene for å forebygge slike overgrep, for å styrke kompetansen til dem som jobber med dette, og for å hjelpe ofrene. Stortinget behandlet St.meld. nr 52 for 2000-2001 den 7. februar i år. Dette var en veldig viktig og god melding, som inneholdt forslag til mange gode tiltak for å styrke etterforskningen fra politiets side. I tillegg til dette ble det også for et par år tilbake ryddet opp i lovteksten, og en rekke bestemmelser ble skjerpet.

Jeg setter stor pris på at Regjeringen nå har greid å etablere familievoldkoordinatorer, og jeg ser fram til at dette nå i løpet av de første dagene kommer på plass i de enkelte politidistrikt. Gjennom disse koordinatorene vil vi få spisskompetanse på bl.a. håndtering av barn. Politidistriktene vil få tilført verdifull kompetanse i saker som ofte er svært vanskelige å håndtere. Når barn er ofre, krever det kunnskap, metoder for avhør og bevissikring som på best mulig måte skåner barnet i en vanskelig situasjon. I tillegg er det også viktig at de som er i kontakt med barn, tar et ansvar når det gjelder å oppdage og anmelde overgrep. Det er først når det foreligger en anmeldelse at politiet kan starte sitt arbeid, men det er også viktig at fagpersonell er tilgjengelig for å forstå barnet og de pårørende gjennom en vanskelig prosess.

Høyre er i likhet med Arbeiderpartiet, SV og Kristelig Folkeparti opptatt av å komme disse grufulle handlingene til livs. Vi tror ikke at representanten Simonsens forslag vil kunne bidra til det. Etter min mening bærer de foreslåtte tiltakene mer preg av hevnmotiv overfor overgriperne enn av forsøk på å hjelpe overgriperne til å unn-

gå å begå flere overgrep. For at barn skal kunne unngå å bli utsatt for slike hendelser, må vi heller gi gode behandlingstilbud, gjøre bruk av forvaringsordninger, og ikke minst ha et godt ettervern for overgriperne. Høyre går derfor imot disse forslagene, og håper samtidig at representanten Simonsen i framtiden vil være med på å benytte andre tiltak for å bekjempe seksuelle overgrep mot barn, og ikke bare hoste opp de samme gamle forslagene, som etter min mening heller vil virke mot sin hensikt, nemlig å bekjempe disse forferdelige overgrepene.

André Kvakkestad (FrP): Det er viktige temaer som her tas opp, og vi er alle enige om at seksuelle overgrep mot barn er avskyelige handlinger. Det er slik sett også gledelig at hele komiteen står samlet når det gjelder ønsket om å forebygge seksuelle overgrep. Da er bekymringen at ingen av de andre partiene er det ringeste interessert i å foreta seg noe som helst konkret som kan hjelpe på situasjonen.

Overgrep mot barn er som sagt grufulle handlinger. Helt uforståelig blir det, for meg i hvert fall, at hensynet til overgriperen skal gå foran hensynet til de barn som kan bli seksuelt misbrukt. Argumentasjonen som flertallet bruker, er: Dersom overgriperen ikke ønsker medisinsk behandling, må han naturligvis få slippe dette. For Fremskrittspartiet er behovet for å hindre at barn blir utsatt for seksuelle overgrep større enn å verne de pedofile gjengangerne. Ikke nok med at flertallet ikke ønsker å stille krav om medisinsk behandling for å få permisjoner og lignende, flertallet ønsker også at disse pedofile gjengangerne fortsatt skal kunne ha stillinger og verv som innebærer nær kontakt med barn. Jeg er noe usikker på om det er dette flertallet kaller forebygging.

Fremskrittspartiet foreslår både medisinsk behandling og at pedofile ikke skal ha stillinger der de har nær kontakt med barn. I skolevesenet skal en ikke ha seksualforbrytere av hensyn til barna. Men så lenge barna oppholder seg i fritidsaktiviteter, er det altså fritt fram for det meste. Dette er i beste fall åpenbart inkonsekvent. Det bør være åpenbart at de som driver fritidstilbud for barn, det være seg offentlige eller private, må få vite om de ansetter noen som kan være farlige for barna eller ikke. En vet jo at diverse overnattinger og leiropphold kan være steder hvor mye spesielt kan finne sted, og da må en i det minste kunne stole på de personer som er tillagt ansvaret for å passe på og ta seg av barna.

Som en konsekvens av dette foreslår Fremskrittspartiet at en må ha et register over personer som er dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot barn. Vi har hatt situasjoner der familier med små barn har leid ut sekundærleilighet til en pedofil, uten å vite om de straffbare handlinger vedkommende har utført og eventuelt muligheten for gjentagelse. Det fremstår for oss som komplett uforståelig at en ikke skal kunne kreve å vite hvem en lar slippe inn i huset sammen med sine mindreårige barn. Og da må en kunne få vite dette før en får informasjon fordi personen har etablert seg i nrområdet.

Når dette er sagt, understreker vi sterkt, også i innstillingen, at de tiltak vi fremmer forslag om, ikke er et alter-

nativ, men et tillegg til dem man allerede praktiserer. For det er viktig at de metoder som brukes i dag, videreføres. Men når en tydelig ser at de ikke fungerer godt nok, må vi ta konsekvensen av det og kanskje gjøre noe mer.

Jeg ser ikke bort fra at selv med våre forslag vil vi fortsatt ha mye ugjort. Men det fritar ikke for handling der noe *kan* gjøres. Det er bedre å gjøre noe virkningsfullt enn ingenting. Jeg mener helt klart at hindrer vi bare et fåtall overgrep, ja så er det fra vårt ståsted verdt det.

Så må jeg sånn sett si at jeg ble noe overrasket over saksordførers vurdering av hva som gir det trygge samfunn. Jo, det trygge samfunn får man under vurderingen: det beste er ikke å vite. Det å frata folk kunnskap, er altså SVs måte å skape et tilsynelatende tryggere samfunn på. Bare folk lukker øynene, forsvinner problemet av seg selv. Jeg håper ikke det er det SV mener. Jeg er ikke så sikker på det. Vi ønsker i hvert fall å ta de metoder i bruk hvorved det kan være mulig å unngå fremtidige overgrep, ikke minst når det gjelder gjengangere.

Jeg tar opp forslagene fra Fremskrittspartiet.

Presidenten: Representanten André Kvakkestad har tatt opp de forslag han refererte til.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Det er viktig at vi ofte, ja kanskje til enhver tid, i ulike stortingsperioder, kommer inn på nettopp de problemene som knytter seg til overgrep mot barn. Seksuelle overgrep er en stygg sak. Det er vi alle sammen enige om. Det er viktig at vi holder debatten og samtalen omkring dette levende, slik at vi ikke sovner hen og tror at alt går av seg selv. På den måten synes jeg at representanten Simonsen har gjort et prisverdig forsøk på å sette nettopp dette på dagsordenen igjen.

Det er ikke så lenge siden vi diskuterte spørsmål knyttet opp mot den samme problematikken. Personlig er jeg glad for at vi den gang fikk etablert et såkalt barnekripos, og jeg håper at arbeidet der også skal kunne gi oss både kunnskap og erfaringer som kan være med på å forebygge at det begås slike grufulle kriminelle handlinger som et seksuelt overgrep mot barn er.

Når representanten Simonsen imidlertid ber Regjeringen fremme forslag om en handlingsplan, innbaker han i denne handlingsplanen syv forslag som jeg synes saksordføreren har gått gjennom på en sakssvarende måte, som også dekker det Kristelig Folkeparti tenker om disse spørsmålene. Jeg har bare lyst til å nærme meg dette på en annen måte enn å gå inn på hvert enkelt punkt.

For det første sier forslagsstilleren at man må gjøre noe med overgriperen. Det er jeg enig i, men jeg er ikke enig i måtene, den resepten eller den medisinen som anvises. Det er riktig at man må gjøre noe med overgriperen, men det må skje gjennom programmer eller måter som gjør at vedkommende endrer sin tanke, sin tenkning, sine holdninger, og får – jeg hadde så nær sagt – en annen måte å se på sine medmennesker på. Det gjøres ikke, tror vi i Kristelig Folkeparti, ved at man foretar fysiske inngrep. Vi tror ikke det er det som skal til for å endre en overgriperes atferd.

Det andre som sies, er at man så må gjøre noe med straffen. Ja, det kan godt hende at det kan være nødvendig å gjøre noe med straffen. Det er viktig at vi ikke låser oss fast i et straffemønster som vi tror skal være gyldig til evig tid. Her har vi lært såpass mye at vi må være villige til å se på nye måter å forholde oss til personer på ut fra den utviklingen vi ser, kanskje med hensyn til både grusomhet og eventuelle – jeg holdt på å si – «raffinerte» metoder som en overgriper vil komme til å benytte seg av. Det kan tenkes at vi er nødt til å se på andre måter å gjøre straffen virksomt på, men jeg kan ikke, slik forslagene foreligger her fra representanten Simonsens side, gi uttrykk for at Kristelig Folkeparti vil slutte seg til disse. Det har vi gitt begrunnelser for tidligere. Og som jeg nevnte: Saksordføreren har også gått gjennom det.

Jeg vil derfor ganske enkelt konkludere med at det er nødvendig å ha et våkent øye til denne problemstillingen som representanten Simonsen har tatt opp, og det er viktig at vi ikke til enhver tid avviser nye tilnæringsmåter for å forsøke å forhindre at overgrep skjer. Det gjør vi heller ikke ved at vi avviser de forslagene som ligger på bordet her i dag, men vi ønsker å se både de og andre i en sammenheng som gjør at vi ivaretar det som kan forandre en persons tenkning, og som kan være med på å gi en annen og positiv tilnærming til problemstillingen.

Statsråd Odd Einar Dørum: Seksuelle overgrep mot barn er forbrytelser som både vekker sinne og fører til sorg. Bekjempelse av seksuelle overgrep skal fortsatt gis stor oppmerksomhet og prioritet innen justissektoren. Seksuelle overgrep er en sammensatt type forbrytelse som kan ramme offeret på flere måter. Etter mitt syn er kampen mot seksuelle overgrep og seksualisert vold også en sentral del av den generelle innsatsen mot vold. Slike forbrytelser er dessuten en svært alvorlig krenkelse av en persons integritet. Barn kan bli alvorlig skadet av slike overgrep, både fysisk og psykisk. Det er således lett å forstå forslagsstillerens motiv for å finne nye virkemidler å ta i bruk for å hindre slike forbrytelser.

Imidlertid er forslagene ikke nye. Flere av dem ble for øvrig fremmet av Fremskrittspartiets medlemmer i justiskomiteen under arbeidet med revisjonen av straffelovens bestemmelser om sedelighetskriminalitet i 2000, jf. Innst. O. nr. 92 for 1999–2000. De ble også da avvist. Jeg har imidlertid undergitt forslagene en grundig vurdering på nytt, men har funnet at jeg ikke kan slutte meg til forslagene.

Jeg har merket meg at justiskomiteens flertall slutter opp om Justisdepartementets standpunkt ved at man ikke vil bifalle forslagene. Etter mitt syn vil flere av forslagene kunne ha direkte negative følger for både samfunnet som helhet, for ofrene og deres nærmeste og for den dømte. Slik jeg ser det, peker forslagene i for stor grad mot en form for kontroll med den dømte, som kan svekke det forebyggende arbeidet som må gjøres for å hindre tilbakefall.

Det er iverksatt en rekke tiltak de senere årene for både å forebygge seksuelle overgrep og å styrke kompe-

tansen til personell som behandler saker om slike overgrep, samt for å hjelpe ofrene. Muligheten for å få erstatning er blitt større. Retten til å få bistandsadvokat er utvidet til å omfatte ofre for flere typer overgrep. Bestemmelsene om oppholdsforbud er styrket. Det samme gjelder bestemmelsene om besøksforbud. Som komiteen, mener også jeg at det er nødvendig å se på arbeidet mot seksuelle overgrep i et helhetsperspektiv. Gode oppvekstvilkår for barn og unge, trygge familieforhold, godt utbygd og kompetent helsetjeneste, solid kompetanse innen både politi og rettsvesen og behandlingstilbudet for øvrig er sentrale faktorer som bidrar til å forebygge overgrep og hjelpe dem som blir utsatt for det.

I denne forbindelse har jeg merket meg komiteens understreking av å få på plass et godt utbygd og tilstrekkelig kompetent behandlingstilbud, og at ettervernet styrkes. Ikke minst er behandlingstilbud til overgripere viktig både under og etter soning av fengselsstraff. I denne forbindelse merker jeg meg også eventuelt komiteflertallets ønske om at den danske ordningen med mulighet til å sone straffen i en særskilt anstalt blir vurdert av departementet.

Risiko for nye straffbare handlinger under permisjon fra fengselet er en problemstilling departementet er særlig oppmerksom på, også når det gjelder alvorlige seksuelle overgrep mot mindreårige. For denne kategori dømte er det ikke minst viktig at man er nøye med vurderingen av om vilkårene for permisjoner er oppfylt. Departementet vil følge med for å sikre at denne vurderingen skjer på beste måte.

De nye bestemmelsene i straffelovens kapittel om sedelighetskriminalitet trådte i kraft i august 2000, jf. Ot.prp. nr. 28 for 1999–2000, Om lov om endringer i straffeloven mv. (seksuallovbrudd). Spørsmålet om personer som er dømt for alvorlige overgrep mot barn, skal ha anledning til å arbeide med barn, ble også tatt opp da. En regel om at retten skal vurdere rettighetstap etter straffeloven § 29 når en person blir kjent skyldig etter §§ 195, 196, 200 annet ledd eller 201 bokstav c, ble tatt inn i § 207. Stortingets anmodningsvedtak i denne forbindelse om å be Regjeringen om å fremme forslag om at overgrep mot barn som hovedregel skal føre til tap av stilling som innebærer kontakt med barn, vil jeg komme tilbake til ved en senere anledning.

På bakgrunn av den senere tids hendelser, bl.a. i Østfold, der en del borgere i et nabolag til en pedofilidømt mann har gitt til kjenne sin misbilligelse over at vedkommende bor og oppholder seg i dette nærmiljøet, er jeg tilfreds med at også komiteens flertall klart gir uttrykk for at man er uenig i forslaget om å opprette en registreringsordning der pedofile registreres etter endt soning, og som er åpent tilgjengelig for publikum. Jeg vil ikke legge til rette for slike ordninger. Det viktigste er å videreutvikle tiltak for å gjøre det mulig å gi både ofre og pårørende trygghet, samtidig som tidligere dømte gis betingelser for å leve et så normalt liv som mulig.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Jan Simonsen (uav): Jeg ber presidenten merke seg at forslagsstilleren til et Dokument nr. 8-forslag bare har 3 – eventuelt 3 x 2 – minutter til å forklare forslaget sitt på. Det blir litt snaut.

Fremskrittspartiet har lagt fram en del forslag som jeg synes er konstruktive, og som er et slags sammendrag av mine forslag. Det er årsaken til at jeg ikke har egne forslag nå.

Jeg er overrasket og skuffet over de andre partienes passivitet, kanskje spesielt over Høyre, som altså ikke har klart å komme med noen selvstendige forslag som kan sikre våre barn mot overgrepere, annet enn å vise til psykiatrisk behandling, som vi vet er en metode som ikke er effektiv. Høyre, som tidligere hadde klare føringer i komitemerknader og egne forslag som trakk langt i retning av f.eks. bruk av medisinsk behandling, har nå fellesmerknader med SV på alle punkter. Jeg merker meg at Høyre, som for et år siden var med på å øke minstestrafen for voldtekt, nå argumenterer mot økning av minstestrafte med det eldgamle argumentet fra Justisdepartementet om at det vil føre til at domstolen vil frikjenne tiltalte på et tvilsomt grunnlag. Det er et argument som man bare kan bruke dersom man totalt mangler tillit til juryordningen og til domstolene i sin alminnelighet. Det er forbausende at dette argumentet brukes av og til, mens man andre ganger hopper over argumentet og likevel stemmer for økte minstestrafte.

Høyre avviser også en registreringsordning som kan gi foreldre informasjon om farlige pedofile i deres nær-områder, og fratar dermed foreldrene en mulighet til å sikre og beskytte sine barn når samfunnet svikter og slipper farlige pedofile gjengangere ut i samfunnet igjen med minimal kontroll.

Det minste en kunne vente seg, i det minste av Høyre, var at man gikk inn for en tvungen registreringsordning – selv om den ikke var åpen for publikum – slik at i det minste politiet kunne holde seg orientert om den pedofile overgriperers bosted til enhver tid, og slik at det ble som i USA: straffbart å flytte uten å melde fra om det. Men selv ikke noe slikt har Høyre hatt fantasi til å komme med forslag om. Jeg registrerer at det bare er Fremskrittspartiet som tar barns behov for beskyttelse mot pedofile overgripere så alvorlig som det fortjener. De andre partiene viser en langt mer passiv holdning enn det de har gjort de siste fire årene – nå snakker jeg om her på Stortinget. Det ser jeg på som et betydelig tilbakeskritt. Høyre legger seg nå nærmere SVs kriminalpolitikk enn Fremskrittspartiets, mens det motsatte var tilfellet tidligere.

Det eneste positive er en merknad i komiteen om at forvaring tross alt er den beste løsningen for å hindre gjengangere i å begå ny kriminalitet. Det er jeg selvsagt enig i, og jeg håper at det til slutt blir løsningen. La disse personene være i fengsel, der de hører hjemme dersom de er farlige, også når de er ferdige med soning.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Både SV og – jeg går ut fra det – flertallet i justiskomiteen er opptatt av reaksjoner. Vi er ikke naive, men vi er opptatt av at de reak-

sjonene skal være riktige. Og vi er i hvert fall opptatt av at de reaksjonene som samfunnet setter i verk, ikke forverrer situasjonen.

Jeg kan ikke forstå hvordan man ved å legge ut overgripere på Internett, slik at man til enhver tid vet hvem de er, og hvor de oppholder seg, forhindrer overgrep, når vi vet hva som skjer når man får vite at noen flytter inn i nabolaget. Det er jo ikke slik at man bare syns at det er helt i orden at man gir vedkommende en sjanse til å vise at han har gjort opp for seg, at han har sonet sin straff. Tvert imot, det som skjer, er jo det som er helt menneskelig og naturlig, og som jeg også ville ha gjort: Man fryser ut vedkommende, man jager vedkommende, og i tillegg begås det også selvtækt.

Det som har skjedd i Storbritannia etter den såkalte Megan's Law, er at man for det første har opplevd at den tidligere straffedømte overgriperen som er kommet ut igjen fra fengslet, er blitt angrepet. Vi har opplevd at feil person er blitt angrepet, og vi har opplevd at familien til den som er sluppet ut, er blitt angrepet.

Jeg syns ikke det er riktig. Jeg syns at vi skal ha et prinsipp som går ut på at man har muligheten til å gjøre opp for seg i dette samfunnet. Hvis det derimot er slik at man vurderer det på den måten at vedkommende ikke bør slippes ut i samfunnet igjen fordi han ikke vil være i stand til å forholde seg på normal måte til barn, men være en fare for barna, skal jo ikke vedkommende være ute i samfunnet. Jeg kan bare ikke skjønne hvordan f.eks. elektronisk overvåking av disse menneskene skulle kunne hjelpe. Hvem som helst kan jo bli utsatt for overgrep hvor som helst. Det er jo ikke slik at det bare er hvis han nærmer seg en barnehage, at det ville være fornuftig med en alarm. De overgrepene kan jo foregå hvor som helst. Tvert imot kan det faktisk føre til at nye overgrep begås fordi man aldri får muligheten til å etablere seg på nytt.

En av de viktigste faktorene for overgrep er ensomhet. Hvis en person som man vurderer som skikket til å bli sluppet ut, aldri får mulighet til å etablere et normalt liv, vil sjansen for nye overgrep øke. Poenget er: Vi må ha reaksjoner, men de skal være riktige, og så må vi ha gode vurderinger på om folk kan slippes ut i samfunnet vårt eller ikke.

Jan Simonsen (uav): Det var forrige søndag på TVNorge på «Arve Juritzen direkte», et intervju med en pedofil overgriper som stod fram med fullt navn, og det like før han var i ferd med å slippes ut av fengslet. Han gjorde dette fordi han hadde forstått poenget, nemlig at da vet folk der han nå kommer til å bo, hvem han er, hvordan han ser ut, og at han er en trussel. Han ønsker ikke å være en trussel selv, men hans psyke er slik at han er en fare for barna i nabolaget. Derfor ønsket han selv å ha den sosiale kontrollen fra foreldre og andre, som på den måten kan hjelpe ham slik at han ikke får mulighet til å forgripe seg på andres barn. Det dreier seg om, er å hjelpe foreldrene til å kunne beskytte sine barn.

Hva er egentlig alternativet til dette? Jo, det er det som er i dag. Det er at farlige overgripere lusker rundt i nabolaget og i hemmelighet lokker med seg barn til sek-

suelle aktiviteter uten at noen vet om det. Det kan da gå år før disse barna tør å fortelle det til sine foreldre eller andre. Det er det alternativet man egentlig har. Men dette forslaget, og det sier jeg gjerne, er nødvendiggjort kun fordi man ikke har vært villig til å gjøre det man bør gjøre, å sørge for en bedre sikring eller forvaring av farlige pedofile gjengangskriminelle. I dag er det slik, og det har vært slik i mange år, at folk har blitt dømt til en straff og sikring – og det er fordi domstolene har ment at de er en fare for sine omgivelser når de slipper ut av fengslet – men så har sikringsdommen ikke vært slik at de har måttet være i fengsel. Nei da, de har vært ute under kontroll av Kriminalomsorg i frihet i en eller annen form for hybelhus, eller til og med i enkelte tilfeller i egne leiligheter, med relativt gode muligheter til å bevege seg for seg selv ute i samfunnet og være en trussel mot barna. Man har altså i de siste årene ikke vært villig til å sikre samfunnet mot farlige pedofile gjengangere. Det burde ha vært gjort. Det er mitt – og jeg vet at det også er Fremskrittspartiets – primære standpunkt. Det er selvfølgelig også å bruke den nye forvaringsordningen, eller som tidligere å bruke fengsel pluss sikring på en mye mer effektiv måte enn det som er blitt gjort hittil.

Så lenge flertallet på Stortinget ønsker at disse menneskene skal ferdes ute blant oss, selv om de er farlige for våre barn, må da i det minste foreldrene få en anledning til å beskytte sine barn når vi – politikerne – ikke er villige til å ta vårt ansvar.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 2780)

S a k n r . 5

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen om tiltak for å gjøre det lettere å drive fangst på kystsel og å øke fangstkvoteene på kystsel i de områdene der kystselen utgjør en trussel mot det økologiske mangfoldet og den økologiske balansen i naturen (Innst. S. nr. 143 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:65 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt høve til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Bendiks H. Arnesen (A) (ordfører for saken): Stortinget skal nå behandle et forslag som gjelder økning av fangstkvoteene for sel i de områdene der kystselen utgjør en trussel mot det økologiske mangfoldet og den økologiske balansen i naturen. Dette er et viktig forslag som snarest bør realiseres.

Jeg er glad for å kunne si at en samlet komite støtter intensjonene i forslaget, og at en samlet komite ber Re-

gjeringsen om så snart som mulig å utrede og fremme forslag til løsninger av problemene med kystsel. Komiteen ber i innstillingen om at det i en slik utredning må inngå en vurdering av økte fangstkvoteer for kystsel, en innføring av økonomiske tilskudd for fangst av kystsel og muligheter for bearbeiding og salg av selprodukter.

Det er ingen tvil om at dette er en viktig sak for fiskerinæringen, både hva angår ressursituasjonen og kvaliteten på den fisken som blir tatt opp. Komiteen sier klart at dersom ikke bestanden av kystsel kommer under bedre kontroll, kan den være en trussel mot fiskerinæringen og dermed mot bosettingen langs kysten. Komiteen er samtidig opptatt av at bestanden av alle arter, også kystsel, skal holdes på et bærekraftig nivå.

Vi har mottatt mange henvendelser fra fiskere og andre innbyggere langs hele kysten som er svært bekymret over den stadig økende selbestanden, og som forteller at fjordene står fulle av sel, men at fisken i stor grad er borte. Vi som bor i slike områder, kan bekrefte dette til fulle.

Det er et problem at kvaliteten på fisk som fiskes i slike områder, ofte er svært forringet. Dette skyldes at de store mengder sel sprer det vi kaller kveis, som er en parasitt som blir liggende i fiskekjøttet.

Komiteen har bl.a. fått henvendelse fra Sametinget, som viser til at selbestanden i samiske kyst- og fjordområder er blitt mangedoblet på få år, og at disse fjordene nå nærmest er tomme for fisk. Det sies også fra Sametinget at kveisproblemet har ført til at enkelte fiskekjøpere ikke vil ta imot fisk fra slike områder.

Komiteen er opptatt av at det må rekrutteres et tilstrekkelig antall kvalifiserte fangstfolk, slik at ikke et nødvendig uttak av sel stoppes av mangel på kvalifiserte mannskaper.

Det er også viktig at hensiktsmessige fartøyer kan utrustes for slik fangst og i det antall som er nødvendig. Derfor har komiteen, i likhet med forslagsstilleren, tatt til orde for å få utredet behovet for økonomiske tilskudd til fangst av kystsel.

Komiteen er også opptatt av at de høyverdige produktene som selen representerer, må bli utnyttet på en god og inntektsbringende måte, og at det etablerte virkemiddelapparatet må bistå bedrifter som vil satse på bearbeiding og salg av selprodukter. Det er kjent at det er interesse for slik produksjon flere steder i landet, og fra Sametinget pekes det på aktuelle produkter som denne ressursen kan brukes til, produkter som har rike tradisjoner.

Jeg vil igjen uttrykke tilfredshet med at en samlet komite står bak denne innstillingen. Dette er en svært viktig sak som ikke kan styres av følelser, men som må styres av den realitet at sjøpattedyrene spiller en viktig rolle i havets økosystemer. Som når det gjelder andre levende ressurser, må overskuddet av disse bestandene høstes.

Jeg håper at statsråden og Regjeringen vil prioritere arbeidet med denne viktige saken meget høyt, slik at nødvendige tiltak kan iverksettes raskt.

Jeg legger til slutt fram komiteens tilråding.

Ivar Kristiansen (H): Jeg takker forslagsstilleren for hans initiativ til å få tatt opp denne saken. La meg også få

lov å tilføye at jeg slutter meg fullt og helt til de bemerkninger som saksordfører har anvist i sitt innlegg.

Dette er egentlig en overmoden sak å gripe fatt i. Vi har sett at norsk selfangstnæring ikke bare har gått fullstendig på grunn, men at folk med kunnskap er en utdøende rase, noe som har medført at vi det siste året ikke var i stand til å ta ut mer enn 49 pst. av den tildelte kvote, med de konsekvenser dette har fått både med hensyn til mangel på økologisk balanse og med hensyn til det som går på det forhold at selen – i dette tilfellet er det snakk om steinkobbe og havert – tar ut så stor andel av biomassen at dette gir en økonomisk dårlig utvikling, særlig for kystflåten. Som saksordføreren helt korrekt henviste til, tar selen ikke bare ut biomasse og gjør livet surt for kystfiskerne, men dette får i betydelig grad konsekvenser i form av dårlig kvalitet på fisken som følge av parasittvekst.

Jeg har også merket meg det initiativ som fiskeriministeren har tatt tidligere for å få rettet oppmerksomheten mot fangst og det å bygge opp fangstkapasitet når det gjelder kystselbestanden. Det er prisverdig, for vi har i mange, mange år vært tilskuere til at bestanden mer eller mindre ukontrollert har fått vokse i antall, med den skade det faktisk har medført, spesielt for kystfangstflåten. Når vi har en slik økologisk ubalanse som vi har i deler av Kyst-Norge, ser vi også den skade selen medfører for tareskogfremvekst – eller mangel på sådan.

Derfor er forslagsstillerens initiativ prisverdig, og jeg føler at departementet nå med stort alvor griper fatt i tiltak som kan gjøre at vi i alle fall blir i stand til å ta ut den kvoten man har satt, altså 5 pst. av den tellbare oversiktlige masse som et minimumsuttak. Derfor har komiteen veldig bestemt pekt på de tiltak man ønsker å få effektivert i form av økte kvoter, men også i form av økonomiske incitamenter som gjør det mulig å få til en bedre balanse. Det er rett og slett en vinn-vinn-situasjon, ikke bare for fiskerinæringen. Og hvis man lykkes, ber jeg spesielt statsråden bidra til at de som står på og jobber aktivt i dag med videre anvendelse av sel, kan få en mulighet til å sørge for at det ikke blir et problem i seg selv at man ikke vet hva man skal gjøre med den del av selkvoten man klarer å fange. Da blir dette en positiv sak.

Høyre har tidligere interpellert om selproblematikken, ikke bare i forhold til kystsel, men i hovedsak når det gjelder sel rundt i Barentshavet. Vi håper at også dette Dokument nr. 8-forslaget kan være med og bidra til at vi får en bedre og større økobalanse. Det har vi behov for, og ikke minst har fangstleddet på kysten et behov for en bedre og større balanse.

Øystein Hedstrøm (FrP): Bestanden av kystsel i Oslofjorden øker faretruende, mens fiskeressursene er sterkt redusert. Det kan være flere årsaker til dette. Likevel er det hevet over tvil at den økte forekomsten av sel bidrar til at den østlige delen av fjorden på det nærmeste er tom for fisk.

Fiskeriforsknings forslag til kvote for Oslofjorden i 2002 er basert på vitenskapelige anbefalinger, med grunnlag i bestandstallene. Tallene for august 2000 var

320 dyr, i tillegg til 160 dyr like over grensen til Sverige, som sannsynligvis er en del av en relativt stor bestand på svensk side, estimert til å være minst 2 600 steinkobber. Selv om mange sel trekker inn fra svenske farvann, har det ingen betydning for størrelsen på fellingskvotene. Myndighetene legger bestandanslagene på norsk side til grunn ved fastsetting av kvoten. På strekningen fra Lista til svenskegrensen er den satt til 24 dyr. Det er nesten jevngodt med ingenting. Når det fødes ca. 200 selunger i året, monner det lite. Selv om ikke alle vokser opp, er det en utbredt oppfatning at det må finne sted en langt tøffere beskatning av Brigitte Bardots kjæledyr hvis det skal være mulig å gjenopprette den økologiske balansen i havet. Bare i Torbjørnskjær-området oppholder det seg mellom 500 og 800 dyr, og indre Oslofjorden Fiskerlag mener den norsk-svenske stammen omfatter mer enn 2 600 dyr. Nord for Drøbak er stammen på ca. 100 dyr.

Både Fiskeridirektoratets kystoppsynsmann i Østfold og regionaldirektøren i direktoratet mener det er uproblematisk å øke beskatningen til 50 dyr i året som et ledd i å etablere en hensiktsmessig beskatning.

Videre er det viktig å få etablert tiltak på tvers av landegrensene. Når den årlige selkvoten for Oslofjorden settes så lavt som til 24 dyr, blir det problematisk å få den utnyttet fullt ut. Her er det viktig å etablere praktiske og økonomiske ordninger, slik at det kan fungere. Seljakten i Østfold har vært organisert med jaktlag, men med en helt mikroskopisk fangstkvote er det vanskelig å få økonomi i dette. Tidligere, da kvotene var større, økte mulighetene for å oppnå en viss biinntekt. Selkjøttet er bl.a. blitt levert til restauranter i Oslo.

Det er gledelig at en samlet komitee er av den oppfatning at fellingskvotene er for lave og mener bestanden kan komme ut av kontroll når bare en del dyr tas ut av kvotene som er marginale fra før. Når forskerne erkjenner at bestandene kan tåle betydelig sterkere uttak, burde alt ligge til rette for å få til en økning i fangstkvotene. Den utredning med forslag som Stortinget pålegger Regjeringen å utføre, kan danne et godt grunnlag for dette.

Fremskrittspartiet mener det ikke bør ta all verdens tid å få frem konkrete forslag om tiltak fra departementets side. Betydelig tallmateriale foreligger alt i dag. Det som skal til for Oslofjordens vedkommende, er at det legges mer realisme i vurderingene, som munner ut i innføring av fangstkvoter på et langt høyere nivå. Fortsetter man å legge opp til en fangst på 1–2 pst. av totalantallet i dette området, så distanserer man seg fra virkeligheten. Og både miljø og fiskere vil ende som tapere hvis det blir resultatet.

Åsa Elvik (SV): Eg burde kanskje ikkje ta ordet i ei sak der vi for ein gongs skyld var veldig einige i komiteen i forhold til kva som har med fiskeriforvaltning å gjere, men det har kome ein del negative reaksjonar på komiteen si innstilling, så eg gjer det likevel.

For SV er utgangspunktet i fiskeriforvaltninga, som i all anna forvaltning, at forvaltninga skal vere berekraftig. Dette legg også komiteen vekt på, i det at vi tek utgangspunkt i at sjøpattedyr er ein del av havet sitt økosystem,

som ordføreren for saka peika på, og i det at vi legg vekt på at overskottet av ressursen må utnyttast.

Statsråden skriv i sitt brev til komiteen at ein ikkje kan påvise at kystselbestanden, som har vore i vekst, utgjør nokon trussel mot det biologiske mangfaldet. Statsråden skriv også at forskarane har peika på at bestanden kan tole ein vesentleg større kvote.

Eg må innrømme at dette er ein form for argumentasjon som eg har veldig stor sans for. For når vi bestemmer oss for at naturressursane skal vere grunnlaget for vårt liv, pliktar vi også å forvalte denne ressursen på bakgrunn av nettopp denne kunnskapen – ikkje kjensler og ikkje ideologi, men kunnskap.

Ikkje alle delar av forvaltninga ber preg av å vere basert på kunnskap, dessverre, men eg skal la det liggje no. Eg vil i staden leggje vekt på at fiskeriforvaltninga er eit område der vi treng meir kunnskap og meir forskning. Vi som sit i denne salen, treng stadig eit betre vedtaksgrunnlag. Men SV går ikkje inn for auka fangst av kystsel, for vi trur at det er ei for enkel løysing på den største utfordringa som denne næringa står overfor for tida, nemleg ressursituasjonen for fleire av dei viktigaste artane våre. Dette er ikkje løysinga på det problemet. Vi har andre løysingar på det.

Selen er ikkje skurken i fiskeriforvaltninga. Han er ein del av havet sitt økosystem, og vi må behandle han som det. For oss er altså utgangspunktet at det er vitskapen som kan gi oss svar. Det er det som er grunnlaget for våre standpunkt – ikkje kjensler. Faktum er at bestanden av kystsel er så robust at han toler eit større uttak, og då går vi for det.

Eg ser fram til at statsråden kjem tilbake til Stortinget med denne saka. Eg håpar statsråden også kan leggje vekt på å vurdere og sjå på kva slags tiltak ein kan setje i verk i forhold til denne næringa som betrar lønsemda, og som ikkje berre handlar om direkte økonomiske verkemiddel, men, som Kristiansen var inne på, om forholdet til tredje ledd og vidareforedling.

Jan Sahl (KrF): Representanten Swensen tar opp et viktig problem gjennom det forslaget vi behandler i dag. Næringskomiteen står samlet i denne saken, og jeg slutter meg selvfølgelig til det saksordføreren sa i sitt innlegg.

Vi har en utrolig lang kystlinje i dette landet, også i det fylket som jeg kommer fra, og problemet med kystsel kommer alltid på dagsordenen når vi har møter med kystbefolkningen, ja, det er enkelte som setter saken på spissen og lurer på om det i framtiden kun er kystselen som skal befolke øysamfunnene, etter at fisken enten er forsvunnet eller er så forurenset av kveise at den ikke kan nyttes. Etter Kristelig Folkepartis mening kan det av og til være fornuftig å lytte til dem som har problemet rett utenfor stuedøra, og som arbeider og lever av å høste havet.

Videre er det et faktum at tareskogen er sterkt nedbeitet flere steder langs kysten, og kystselen mistenkes for å ha vært med på å bidra til dette. Det er derfor gledelig at Fiskeridepartementet og Miljøverndepartementet har

startet en prosess for å få belyst årsakene til at tareskogen forsvinner i noen områder.

Vi er alle enige om at høstingen av alle levende ressurser i havet må være balansert. Det kan ikke være slik at vi bare høster av fiskebestandene, vi må også høste av selbestanden. Samtidig må vi holde fast ved at bestanden av alle arter, også kystsel, må holdes på et bærekraftig nivå. Slik det er nå, blir det drevet for lite fangst på den norske selbestanden. Dette kan være en trussel for fiskerier næringen, fordi for høye bestander av kystsel kan gå ut over både fangstmengden og kvaliteten på fisken.

Årsakene til at det blir fanget for lite kystsel kan være flere. For det første har Fiskeridepartementet, som vi allerede har hørt, opplyst at bare 49 pst. av fellingskvotene for kystsel ble utnyttet i 2001. Jeg er derfor glad for at departementet har startet et arbeid med å finne fram til tiltak som gjør at en større del av kvoten kan bli tatt. Arbeidet for å få flere kvalifiserte fangstfolk er viktig her, og jeg synes det er flott at Norges Jeger- og Fiskerforbund har tatt opp nettopp denne hansken.

Komiteen er dessuten av den oppfatning at kvotene på kystsel i utgangspunktet er for lave i forhold til selbestanden. Her er det nok å vise til forskernes påpeking av at bestanden tåler vesentlig større kvoter, slik statsråden også har gjort oppmerksom på.

En samlet komite har også pekt på at det er en klar målsetting å utnytte verdien av selproduktene på en mer inntektsbringende måte, og viser til at det etablerte virkemiddelapparatet bør kunne brukes for å få til dette.

Til slutt: Kristelig Folkeparti vil på denne bakgrunn stemme for det forslaget som saksordføreren har fremmet.

Karl-Anton Swensen (Kp): Undertegnede vil aller først takke næringskomiteen for en ryddig, fornuftig og ikke minst nødvendig behandling av dette forslaget om tiltak for å gjøre det lettere å drive fangst på kystsel og å øke fangstkvoteene på kystsel i de områdene der kystsel utgjør en trussel mot det økologiske mangfoldet og den økologiske balansen i naturen. Jeg ønsker også å gi en spesiell ros for behandlingen til sakens ordfører, Bendiks H. Arnesen, som har gjort en meget god jobb i denne saken.

Bakgrunnen for at jeg fremmet dette forslaget, er bl.a. den skadevirkning som sel har gjort og gjør langs store deler av norskekysten – noe jeg har personlig erfaring med – slik at man stadig har fått forringet kvaliteten på fisk. I tillegg forsyner selen seg grovt av fisken, og kvaliteten blir da forringet, som vi har sett en sterk forverring av over mange år. Det kan i den forbindelse nevnes at fisken påføres kveis fra de store mengdene med sel som har bygd seg opp over tid, og vi har stadig en forverring med mer og mer kveis i fisken. I tillegg kommer den ødeleggelse som selen påfører bruket til fiskerne og oppdretterne.

Selen er i det hele en typisk næringsopportunist, i det den er predator på et vidt spekter av fiskearter, og i tillegg skremmer den ofte bort fisk over store områder.

Disse forhold må være en klar indikasjon på at selbestanden nå har vokst utover et akseptabelt nivå, og at

det derfor er nødvendig å sette inn mer effektive tiltak for å avdempe veksten og redusere antallet. Det er i denne uakseptable situasjon bred enighet på fiskerihold om at det ønskede mål primært oppnås best ved en vesentlig høyere beskatning.

Etter opplysninger fra Indre Oslofjord Fiskerlag foreligger det materiale som indikerer at det er nærliggende og realistisk å anslå selbestanden i indre Oslofjordområdet til i overkant av 1 000 dyr, og det er faktisk grunn til å tro at det er underestimert. Som det er sagt tidligere, er det kun gitt fellingsstillatelse på 24 dyr, og det sier seg selv at det blir en uholdbar situasjon.

Det er for meg et paradoks at selbestanden er blitt så stor – til og med i indre Oslofjord – at den er på vei opp på Løvebakken før vi får gjort noe skikkelig med problemet. Dette er et problem man har stridd med i mange år i kystsammfunnene.

Det er også prisverdig å registrere at komiteen har kommet fram til den konklusjon at man må innføre en økonomisk kompensasjon for fangst av kystsel. Skal man ha mulighet til å utnytte denne ressursen samt å få den nødvendige beskatning, er man avhengig av å få til en økonomisk kompensasjon. I første omgang mener jeg at man minimum må få innført en økonomisk kompensasjon for de veterinærkostnader som påløper ved omsetning av kjøttet. Det er helt nødvendig for å ha lønnsomhet ved omsetning av selkjøtt. Det er viktig at staten bidrar til at man får stimulert aktører til å finne det interessant og forretningsmessig å utnytte denne ressursen.

Med denne bakgrunn synes jeg at næringskomiteen har støttet intensjonene i forslaget mitt, og derfor støtter jeg med glede komiteens tilråding. Jeg vil i tillegg si at det er hyggelig å se at fiskeriministeren er i salen. Kjenner jeg ham rett, er dette forslaget i hans ånd. Og jeg formoder at dette er et forslag som ikke blir lagt i skuffen, men at det vil bli hurtig ekspedert!

Presidenten: Presidenten vil tillate seg å påpeke at fiskeriministeren er pent nødt til å være i salen! (Munterhet i salen)

Statsråd Svein Ludvigsen: Jeg kan forsikre presidenten om at det er enkelte plikter som er meg kjærere enn andre. Jeg synes også det er en glede å være her, og synes det er hyggelig – i likhet med forslagsstilleren.

Jeg er også svært fornøyd med at komiteen og talerne her i dag er så samstemte i ønsket om å redusere skadeomfanget av sel, samtidig som vi ønsker å opprettholde levekraftige bestander. Det er helt i tråd med det syn som jeg har hatt og som jeg fortsatt har.

Jeg synes også det er viktig å understreke det som flere har vært inne på, og som jeg har redegjort for i brevet mitt, at det nåværende forvaltningssystem er direkte basert på den kunnskap vi har om bestandenes utvikling og økologi. Jeg er enig med saksordføreren i at formålet med å sikre livskraftige bestander av steinkobbe og havert innenfor de respektive utbredelsesområdene er viktig, samtidig som det må tas hensyn til proble-

mene som selen skaper for kystfiskerne med skader på redskap, tap av fangst, spredning av parasitter og innvirkning på fiskebestandenes størrelse og atferdsmønstre. Alt dette har jo også innvirkning på bosettingsmønsteret i neste omgang.

Bestanden av kystsel telles, som jeg har redegjort for i brevet, hvert femte år. Man ruller mellom å telle bestandene av havert og bestandene av steinkobbe. Når det gjelder havert, er man midt inne i den tellingen for tiden, og det antas at denne er sluttført i løpet av 2002. Så langt synes det som om det er mer havert nå enn ved forrige telling. Når det gjelder steinkobbe, hadde man siste telling i 1998, og man vil foreta en ny telling som påbegynnes tidlig i 2003. Resultatene fra tellingene så langt vil bli lagt til grunn for de nye kvotefastsettelsene, og jeg håper at det skal gi grunnlag for økte kvoter i 2003.

Etter mitt syn er det imidlertid ikke alltid slik at det nødvendigvis er økte kvoter av kystsel som er løsningen på problemet. Problemstillingen er dessverre mange plasser slik at man ikke tar ut det antall dyr som reguleringene åpner for. Og som det også ble sagt, har man jo områder og arter hvor det faktisk blir tatt ut bare halvparten av de kvotene som er igjen. Den første utfordringen er jo å ta de kvotene som allerede er satt. Det vil hjelpe i betydelig grad.

De siste tellingene av havert og steinkobbe tyder på, som jeg sa, at begge bestandene er i god forfatning, og at de er i vekst. Jeg håper at det skal gi grunnlag for økte fangster. Regjeringen vil i forbindelse med fastsettelsen av reguleringene for 2003, og på bakgrunn av de vitenskapelige anbefalingene, foreta en vurdering av om kvotene på kystsel skal økes. Og jeg kan forsikre bl.a. representanten Hedstrøm om at jeg spesielt vil ha oppmerksomheten rettet mot Østfold-kysten og Oslofjordområdet, hvor det i dag bare er en kvote på totalt 24 dyr. Her har man en bestand som vandrer over landegrensene, og det kompliserer tellingen. Det er et forhold som vi må vurdere om det har vært tatt nok hensyn til.

Når det så gjelder det andre forslaget, nemlig innføring av økonomiske tilskudd for fangst av kystsel, skal vi selvfølgelig vurdere det. Men jeg har lyst til å si at jeg anser vel at en slik ordning kan gi betydelige negative utslag som vi også må ta med.

Grunnlaget for å videreføre og videreutvikle jakttradisjonene våre, ligger i at samfunnet generelt aksepterer jakt. Hvis den jakten må opprettholdes gjennom subsidier, er jeg ikke sikker på om det gagnar det å få en aksept for det. Jeg mener det er avgjørende for jaktens anseelse og framtid at skillet mellom skadefelling, som kan rettferdiggjøre en økonomisk kompensasjon, og generell jakt blir framhevet. Videre kan det nevnes at tidligere erfaring tilsier at slike ordninger medfører store kontrollproblemer, hvis man skal bruke skattebetalernes penger til det.

I departementet mener vi at det er viktig å prøve å tilrettelegge for seljakt og rekruttering av jegere for å få et bedre uttak. Blant annet vil vi søke å bidra til enklere saksbehandling – det har vi gjort i år, og det gir resultater

– for dem som ønsker å delta i kystseljakten. Vi vil også videre vurdere å åpne for en mer generell adgang til å skyte sel som volder skade. Det er jo et betydelig problem, så hvis det kan ligge en løsning der, vil jeg bidra til det.

Det ble referert at Norges Jeger- og Fiskerforbund er aktivt inne, og jeg håper at det de skal legge fram i løpet av mai måned, vil bli et konstruktivt bidrag for å øke uttaket av kvotene.

Når det gjelder representanten Kristiansen, som tok opp selen i en større sammenheng, vil jeg bare vise til at når nå fangsten i Øst- og Vestisen er avsluttet, setter jeg i gang et arbeid og evaluerer den for å se om vi kan øke uttaket av den fangsten også, for den viser seg å være altfor lav i forhold til de kvotene vi har. Og totaliteten i sjøpattedyrproblematikken er viktig å ivareta uansett om vi snakker om kystselen eller vi snakker om den øvrige.

For øvrig kan jeg forsikre om at denne saken har høy prioritet hos fiskeriministeren, og at når neste års kvoter skal fastsettes, skal jeg ta med meg komiteinnstillingen og de synspunktene som er kommet her i dag, som for øvrig er sammenfallende med min egen oppfatning.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 2780)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi er da klare for votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt frem to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Anne Helen Rui på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet

Det votes først over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen lokalisere den nye redningshelikopterbasen på Nordvestlandet til Vigra.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.21.32)

Presidenten: Det votes så over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen opprettholde og videreføre redningshelikopterbasen på Banak.»

Senterpartiet og Kystpartiet har varslet at de vil støtte forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 53 mot 50 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 15.21.57)

Komiteen hadde innstillet:

I

St.meld. nr. 44 (2000-2001) – om redningshelikoptertjenesten i fremtiden – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Stortinget ber Regjeringen opprette døgnkontinuerlig tilstedevakt med lege på redningshelikopterbasene på fastlandet.

Presidenten: Kystpartiet har varslet sin støtte til innstillingen. Presidenten har fått forståelsen av at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 65 mot 38 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.22.41)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

I

St.meld. nr. 51 (2000-2001) vedlegges protokollen.

II

Stortinget ber Regjeringen etablere en egen helikoptertjeneste i politiet innen 1. september 2003 i tråd med retningslinjene i Innst. S. nr. 155 (2001-2002).

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt frem to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Gunn Karin Gjøl på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Inga Marte Thorkildsen på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det votes først over forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere om enkelte av forslagene om likebehandling av samboere og ektefeller i henhold til innstillingene fra Samboerutvalget og Arveavgiftsutvalget kan gis tilbakevirkende kraft til framleggelsen av Arveavgiftsutvalgets innstilling, 5. mai 2000.»

Senterpartiet har varslet at de støtter forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 81 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.24.07)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 1 fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

«Stortinget ber Regjeringen snarest å framlegge forslag om likebehandling av samboere og ektefeller i henhold til innstillingene fra Samboerutvalget og Arveavgiftsutvalget. Forslaget må gi samboere rett til å sitte i uskiftet bo og fritak for arveavgift. Som samboere skal regnes alle samboere som har levd sammen i minst to år før førstavedes bortgang, eller som har felles barn.»

Morten Lund (Sp) (fra salen): Forslaget støttes også av Senterpartiet.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 54 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.24.39)

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:39 (2001-2002) forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal og Olav Gunnar Ballo om likestilling av ektefeller og samboere i forhold til arveloven – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har André Kvakkestad satt frem tre forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Presidenten vil la votere over alle tre forslag under ett.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at det kan stilles som vilkår at personer som er dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot barn, må følge et program for medisinsk behandling/kastring for å kunne få permisjon eller på annen måte slippe videre soning/forvaring.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag slik at personer som er dømt for alvorlige seksuelle overgrep mot barn mister retten til å inneha stillinger/tillitsverv som innebærer nær kontakt med barn.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag for å opprette et register over personer som er dømt for alvorlige seksuelle forbrytelser mot barn.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 87 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.25.44)

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:45 (2001-2002) – forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om tiltak for å bekjempe seksuelle misbruk av barn – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget ber Regjeringen så snart som mulig om å utrede og fremme forslag til løsninger av problemene med kystsel.

I vurderingen må følgende inngå:

- Økte fangstkvoter på kystsel
- Innføring av økonomisk tilskudd for fangst av kystsel
- Muligheter for bearbeiding og salg av selprodukter

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 6

Referat

1. (299) Forslag fra stortingsrepresentantene Karita Bekkemellem Orheim, Per Sandberg og Øystein Djupedal om fondsavsetning til Forskningsfondet (Dokument nr. 8:130 (2001-2002))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for finanskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
2. (300) Lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2003 (kommuneproposisjonen) (St.prp. nr. 64 (2001-2002))

3. (301) Forslag fra stortingsrepresentantene Magnhild Meltveit Kleppa og Ola D. Gløtvold om bedre bostøtteordning (Dokument nr. 8:133 (2001-2002))
Enst.: Nr. 2 og 3 sendes kommunalkomiteen
4. (302) Situasjonen i den norske mobilmarknaden (St.meld. nr. 32 (2001-2002))
Enst.: Sendes samferdselskomiteen
5. (303) Avslutning av handlingsplan for eldreomsorgen «Fra hus til hender» (St.meld. nr. 31 (2001-2002))
Enst.: Sendes sosialkomiteen

Møtet hevet kl. 15.30.
